

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Az alkalmi negyvennyolcások.

Budapest, július 4.

A miniszterelnök ur a bécsi Fremdenblatt számára — és talán azért éppen a Fremdenblatt számára, mert ennek az újságnak olvasóját Ferencz Józsefnek hívják — hosszabban nyilatkozott a lefolyt választásokról. Kihagyjuk a hosszú nyilatkozatból mindazt, amit egy miniszterelnök végre is csak ilyenformán állapíthat meg az ő kezdeményezésére s az ő vezetése alatt csinált választásokról. Hiszen természetes, hogy ő nem kételkedik, legalább a nyilvánosság előtt nem kételkedhetik, ezeknek a választásoknak sem tisztaságában, sem igazságosságában. Ha egyszer ezek a választások meghozták mindazt, amit kívánt s ha túltettek talán legvérmesebb várakozásán is, csak nem lesz a miniszterelnök olyan Cato, aki önmagával is, a nemzettel szemben is kerlelhetlenül szigorú kritikát gyakorol. Kuen meg van elégedve a választásokkal és ha van valami az ég alatt, amin nem lehet csodálkozni, a miniszterelnök ur meglelése az.

De van a hosszú nyilatkozatban egy súlyos passzus, amelyet megjegyzés nélkül hagyni tiszteletlenség volna, talán a miniszterelnökkel, de mindenesetre önmagunk-

ságában konzervatív magyar parasztság szavazatai nélkül is választhat hatvanhetes többséget. És választhatott most is. Nem kell miatta a magyar paraszthitehagyását feltételezni. Igen ám, gondolja a miniszterelnök ur, csak hogy a szemünk előtt, most olvadt le kisebbséggé a függetlenségi párt, melynek a nemzet a koalíciós választások alkalmával szinte egyhangulag adott többséget. Ha pedig a mostani választásoknál a választók cserben hagyták a függetlenségi pártot, akkor ebből logikusan az következik, hogy áttérték az egyedül üdvözítő hatvanhetes hitre.

Hát itt van a tévedés. A nemzeti ellentállás tüzeben sok csoda történt. E csodák között talán legkisebb csoda az volt, hogy estéről virradóra ezrével, tizezrével, sőt százezrével termettek az alkalmi negyvennyolcások. A függetlenségi párt tisztában volt vele, hogy ezek a hatvanhetéből átkötöző alkalmi negyvennyolcások nem éppen tizenhárompróbások s inkább vonzza őket a siker és az eredmény lángja, mint a legbensőbb hit a negyvennyolcokban. De szívesen fogadta a sürü csatlakozókat, akár mint képviselők, akár mint szavazók prezentálták magukat. Mert át volt látva a meggyőződéstől, hogy amennyiben a negyvennyolc a kormányzás gyakorlati iskolájában megerősödhetik és

szívből, kabaré s eféle nem méltó a magasabb régiókhoz. Hanem igenis kell — újság. Hiszen újság nélkül mai napság nem élhet az ember, megkívánja a civilizációt. Már pedig az ég tele van civilizált emberekkel, akik egy darabig beneztek azzal, hogy milyen boldogok, mert nem kell újságot látniok, — hanem idő múltán aztán még is csak rájöttek, hogy az újságolvasás mennyi szükséglet s tudni kell az embernek, hogy mi történik a tulvilágon?

Tulvilág alatt ők az innenő világot értik. Nekünk ők a tulvilág, nekik meg mi vagyunk a tulvilágiak. Tehát mindenesetre értesülésekre van szükség a tulvilágról. Ez melegen érdekli a menybélieket. Ez a leg-szebb szórakozás.

Redakció.

Írta: Váradi Antal

(Utánvívás tilos.)

Mióta a „Liliom“ révén értesültem, hogy a menyországban szisztematikus rendőri szolgálat van, elgondolkoztam, hogy mi minden lehet még azonkívül a menyországban?

Első sorban muzeumok, képtárak, nyilvános bibliothékák, színházak, és talán fényes mulatóhelyek is. Mert hát mi az üdvösség? — Egy olyan jó hely, amelyen a világi nyomoruságtól elgyötört halhatatlan lélek jól érzi magát. De hát nem hiszem, hogy földetjáró ember boldog lehessen és jól érezze magát, ha egész nap egyebet sem csinál, mint himnuszt énekel, és ábrándozik. Kell ott lenni sok valaminek, ami a földi életre vonatkozik, természetesen finomított és boldogított kiadásban, különben sorra szökődésnének onnan az üdvözültek.

Érintkezésbe tettem tehát magamat, amint mondani szokás, a hazajáró lelkekkel, akik nem mások, mint a menyői elégedetlenségnek. Mindenütt van elégedetlen, hogy ne volna a menyországban, amelyhez sokan oly nagy várakozásokat fűznek, hogy lehetetlen nem csalódnok. A hazajáró lelkek aféle szélső menyországbeli ellenzékiek, akik a menyői kákán is csomót keresnek, és mikor megtalálták, azt bagozzák. Egyszer-egyszer vagy lerándulnak a földre önszántukból és megrögtetik az ablakot, vagy megtánczoltatják az asztalt, sőt az embereket is, egyszer-egyszer kidobják őket a szent üdvösség-

ből, mert végre az Uristen türelmének is van határa, s megunja az örökös nyafogást és elégedetlenséget. Ilyenkor aztán az ajtónállók egy kis svéd gimnasztikát végeznek argyalálábaikkal és leterlenek egyet-kettőt a szélső-baloldaliak közül, hogy itt lenni megégetvén egy kiesít a körmüket, visszavágyódjának oda, ahol nincs számla és gyomorfájás.

Ilyen hazajáró lelkekkel érintkeztem, mivel Pesten többfelé van állomásuk, tudom is, hogy szoktak betérni s azok által informáltattam magamat. Hogy jól-e? azt csak a szakértők fogják megmondhatni. Azok pedig nem olvasnak el semmit, tehát ezek felől nyugodt lehetek.

Az üdvösség száznegyvenezredik esztendejében végre elhatott a civilizáció a felhőkön túlra is. Eddig átoknak tartották és nem eresztették be a menyországba. Most azonban már annyira odafönn a civilizált ember, hogy kénytelenek voltak a modern civilizáció több eszközét menyőileg bevezetni, így a vízvezetékét és villanyt. Fürdőszobákat már régen sürgettek. Most megkapták. Azért volt olyan esős a múlt nyár.

A gomolygó rózsaszínű felhőkre egy idő óta, mintha árnyék vetődnek odafönn. Sokáig nem tudták az okát, végre egy napen odaszakadt chochem megmondta, hogy az üdvözültek — unják magukat.

Már pedig ezt nem szabad tűrni. Az unalom minden rossznak a szülője, mert az unatkozó lelkek ezen meg azon törték a fejüket. S ha egy üdvözült lélek a fejét törí, abból üdvösséges gondolatok nem származhatnak. Tenni kell tehát az unalom ellen valamit.

A szerkesztő-bizottság megalakult. Földi emberlélek abban nem vehet részt, mert oda-át egész sereg boldogult redakter vagyon, — akit itt lenni nem is boldogult, de odafönn meglelte a maga boldogságát. Földi redaktor nem lát le a világba, tehát a redakciónak az égiekből kell összekombinálnia lenni. Ehez fogtak tehát legelőször.

A főszerkesztő okvetlenül az Uristen,

örvényesítheti elveit, ezek az alkalmi negyvennyolczasok meg fognak gyökerezni a pártban s bizonyos idő múltán a bevándorlók sem lesznek kevésbé hithű negyvennyolczasok, mint az ösfüggetlenségek. Az egész vonalon nem is érte csalódás a negyvennyolczat. Mert csakugyan meggyökereztek elegendően a volt hatvanhetesek közül s aki elfogulatlanul ír történelmet, meg fogja látni az igazán beolvadtakat. A nemzeti ellentállás hajóján bevándoroltak zöme azonban alkalmi negyvennyolczas volt s ezek, változván a szelek iránya, csak visszaköltöztek oda, ahonnan jöttek. Nem a negyvennyolczat hagyták el ezek és nem a hatvanhéhoz tértek vissza, hanem a sikerhez jöttek és a sikerhez pártoltak vissza. Hatvanheteseknek éppen olyan alkalmasak, mint negyvennyolczasoknak voltak. S változván a szelek iránya, a hatvanhét mellől éppen úgy fognak majd el is szállani, amilyen rajban odaszállottak. Ha a miniszterelnök ur körül néz pártjában, csapatostul találja meg köztük az alkalmi negyvennyolczasokat s ha három választásra visszamenően átnézné a leadott szavazatok listáját, abban is megtalálná a vándorszavazókat, akik Széll alatt a hatvanhéttel, Kossuth alatt a negyvennyolczal s Khuen alatt megint a hatvanhéttel szavaztak. De ezek sohasem voltak igazán negyvennyolczasok, amint hogy most meg csak alkalmi hatvanhetesek. A vándorszavazók és a vándorpolitikusok fordultak most a győzelmes hatvanhét felé, de a negyvennyolczasságában konzervatív magyar paraszt nem cserélt politikai hitet most sem.

A politikai árvíz idején az ügyes emberek, a ravasz uszók rámenekültek a magyar paraszt ösföldjére, a negyvennyolczas szigetre. Ott is maradtak, míg

az árvíz le nem folyt. Mihelyt azonban másfelé dusabb aratás intett nekik, visszatértek az elhagyott hatvanhetes földekre. De csak ők tértek vissza. Csak azok hagyták cserben a negyvennyolczat, akik alkalmilag még negyvennyolczasok is tudtak lenni. A negyvennyolczasságában konzervatív magyar paraszt azonban most is rendületlen. S hogy rendületlen, eléggé bizonyítja az, hogy most is tudott akkora függetlenségi pártot beküldeni a törvényhozásba, mint azelőtt, mikor alkalmi negyvennyolczasok még nem segítettek. A függetlenségi sziget nem lett kisebb, csak lefolyt róla az árvízzel együtt az idegen elem is.

A nyaraló közbiztonság.

Budapest, július 4.

Annyi más parvenitivel együtt nyaralni szokott a közbiztonság is. Merre nyaral, azt nem lehet tudni. De hogy Budapesten nincs, az bizonyos. Mert itt felszabadultak mindenféle balesetek, amik az embernek életét, egészségét és zsebeit érhetik. Utóállnak, betörnek, elgázolnak, választanak, peticionálnak s ha ennyi a bajból még kevés volna, bajok leskelődnek most már a levegőből is. Repülőgépek és diónagyságu jégdarabok zuhannak a gyanutlan fejekre. Nemesak mindenkit érhet már baleset, hanem mindenhonnan is. Valahogyan a közbiztonság rovására kicsapongók az emberek, az állatok, a gépek és az elemek.

Az a tegnapi halálos automobil-szerencsétlenség talán nem is a legtipikusabb alkalom a közbiztonság nyaralásának megállapítására. Annak az automobilnak a bakján is a könnyelműség volt ugyan a söfför, de ez a könnyelműség maga lakolt önmagáért s a nyári sebességgel és nyári könnyelműséggel száguldó automobil ezáltal nem ártatlan sétálókat gázolt halálra, hanem a benne ülőket büntette könnyelmű-

ségükért. De esudálatosképen ugyanaz a könnyelműség hajtja ilyenkor nyáron a legtöbb gépet, vasutat, fiakkert. Mintha abban a pillanatban, mikor a családanyák a nyár hívására kivonultak a fővárosból, egyszerre hiányoznák innen a féltő gondviselés s a magukra hagyott férfiak odadobnák a gyeplőt, a fékezőt s a kormányt a vídamságnak, a léhaságnak, a könnyelműségnek. Az aggódó családanyák távollétében itt senki se akar félni, mindenki vidám, fiatal és virtuskodó. És Boda Dezső hiába dirigálja a rendőreit, a rendőrök hiába dirigálják a nyári levegőtől megvadult közlekedést: a balesetek ott leskelődnek minden utcásarkon, minden fordulónál. A balesetek magukból a nyárrészeg emberekből ugรานak elő.

Mert hamis nyomon jár, aki az utóbbi időben felszaporodott szerencsétlenségeket a közlekedési eszközök örült versenygésére akarja visszavezetni. Nincs ezekhez a szerencsétlenségekhez semmi köze a tudomány kegyetlen haladni vágyásának. Ha volna: abban még meg is lehetne talán nyugodni. Mert áldozatok és sűrű és ártatlan áldozatok nélkül nem indulhattak el például sem az első vasutak, sem az első gőzhajók, sem az első autók, sem az első villamosok, sem az első repülőgépek. De azok az áldozatok a jövő talaját termékenyítették vérükkel és nem voltak hiábavalók. Mi köze azonban a tudomány haladnivágyásához annak a régen kipróbált automobilnak, melylyel négy-öt, az alagi versenytéren pénzt kockáztató ember gyorsan, csak gyorsan, nagyon gyorsan akarja magát a nyári vendéglőbe, a nyári mulatóhelyre röpíttetni? Mi köze a tudomány kérlelhetlen és életeket gázoló haladnivágyásához a villamosnak, melyben a forró napi munka után gyorsan, csak gyorsan, nagyon gyorsan a zöldbe kívánczó hivatalnokok ösztökélik vidám szóval és borralalóval a kalauzt sebesebb hajtásra? Mi köze a tudományhoz annak a jámbor gépnek, melylyel hajnali órában

először: mert láthatatlan, másodsor, mert tekintélye van. Ő majd fedezi a lapszusokat világra szóló auktoritásával. Felelős szerkesztőt találunk azonban nagyon nehéz.

Legyen János evangélista, mondották, mert az először száz esztendeig élt, másodsor van is tolla, — sással pingálják a klaszszikus festők, — harmadszor megírta már a maga evangéliumát és a Látások Könyvét, amely igen figyelemreméltó munka s a jövőendő politikai és társadalmi alakulásokat egy jöttáig megmondja előre. Már pedig a felelős szerkesztőnek egy kicsit prófétának kell lennie.

Ha valaki próféta, — hát János próféta az. Amellett vigyáz majd egy kicsit a stílusra és a tisztességre, amire idelelenn nagyon nehéz volt vigyázni. Nagyobb gondot okoz az éjjeli szerkesztő megválasztása.

A menyországban ugyan szorosán vett éjjel nincsen. Hanem azért mégis kell lenni olyan szerkesztőnek, aki ébren van akkor, mikor a másik alszik. Mert annak, aki alszik, éjjel van. Tehát, aki akkor szerkeszt — az az éjjeli szerkesztő.

Estilap nem lehet, mert este áhítatos szemlélődésbe merülve kell elzengeni a zsolozsmát s aztán pihenőre hajtani fíradt fejüket. Nem lehet tehát esőndes, rózsaszínű alkonyatok menyői békéjét fölzávarni rikkanesokkal, akik esti lapokat ajánljának. Reggel lap lesz.

Az éjjeli szerkesztő a holdvilág legyen. Először: mert főbbnyire ébren van, másodsor, mert gyakran változik. Akár csak idelelenn. Dolga nem akad, legfeljebb költőgetni

a szundikáló munkatársakat és átolvasni mindent, mielőtt belemegy a rotációsba. Három órákor lapzárlat.

Ez nagy disputákra adott alkalmat, mert nem voltak tisztában azzal sem, hogy mikor van három óra... Beállították tehát a fiastyukot a redakcióba, s mikor az fordult, megállapították, hogy ezentul nem szednek. Már most az egyes rovatok elosztásáról fordult a szó.

A vezérezikíró harezias és mégis politikus ember legyen. Szent Mártont delegálták egyrészt, mint aki odaadta a köpönyegét is, és maga fázott, másrészt katona és meg nem ijed a maga árnyékától. Az egyházi kérdésekben ott vannak a pápák meg az egyháziatyák, azok legalább nem csinálnak suskust, amit másnap cum pudore kelljen kikorrigálni. Egyáltalán a menyői lapnak a családhatatlanságot kell vindikálni. Pilátust okvetlenül be kell venni, mert ő mondta azt a híres mondást, hogy — amit írtam: megírtam. Ő ugyan nem rektifikál semmit.

A hírvivatot valami gyorskezü és gyorslábú, lehetőleg repülő emberre kell bízni. Illés prófétára esett a választás, aki elevenen ment az égbe, még pedig tüzes szekeren. Ami újdonságaink is tüzes szekeren járnak, éves szabadjeggyel, de nem a menyországba. Illés ugyan egy kicsit el van maradva, mert Elizeus, akire prófétai tehetségét hagyta, lent felejtette ijedtében a földön, amikor a medvék jöttek s megalálta valami politikus, azóta jóslókat derűre-borura.

A művészeti hírek rovatának vezetésére Rafael és Michelangelo urakat kérték föl, mert értenek valamit a métiérhez. De éppen

ezért menyői festőkörökben nem népszerűek. Különben is avult irányu fráterek, akik nem a szabadba dolgoztak és a plein aire-ről fogalmuk sincsen. Az egyiket pláne két esztendőre be kellett csukni a sextini kápolnába, hogy bevégezze, amit rábíztak, aminek az árát már előre elköltötte. Miféle munka lehet az, amit becsukva és kommandóra csinálnak?... Nos ime, ilyenek voltak a régi művészek... De hát csak hadd csinálják azt a rovatot, legalább majd mulatnak rajta.

Színházi rovat egyelőre nincsen. Keresetek színészeket az égből, de egyetlen egy sem volt. Dilettánsokat meg nem lehet föllepíteni. Színész, az volt elég, különösen operette-primadonna, de lát ez nagyon egyoldalú dolog s olyan, mint mikor a Zirzennel leánybál volt s a lányok egymással táncolnak. Egyelőre hagyjuk a színházat. Kell azonban tárcza meg törvényszéki rovatvezető, nemkülönbben rendőri hírek is kellenek.

A törvényszéki rovat vezetésére a menyők közül senki sem vállalkozott. Mind a közigazdaságot akarták. Abból legalább néz ki valami. Nem, mintha rá volna szorulya, de hát „ifjan megszokva, öregesen cselekedve” mondja az osztrák közmondás. A törvényszéki rovatra utóljára is fel kellett hozni Luezfert, aki nagyon ügyesen fogja kezelni a dolgot és amellet lehet szidni, mint a bokrot. A tárczák írására több, boldogult tárczairó vállalkozott, de elutasították őket, mert éppen unalmasságuk miatt kerültek a menyországba. Majd innak fölvaltva az angyalok. Teszem föl azt Izrafil arkangyal, aki az ítélet napján föl fogja kelteni a halottakat, jó lesz tárczavezetőnek. Próbáljon aztán

viteti magát haza valaki, aki átmulatott egy ójszakát s most a veszedelmesen fokozott gépsébség révén akar magának egy negyedórával hosszabb alvást biztosítani? Ezeket a gépeket nem a tudomány merész-sége a kocsis, hanem a nyárrészes emberek könnyelműsége.

A nyár nagy bujtogató. Az volt már a kor is, mikor még nem voltak gépek, autók, vasutak és villamosok. A lefüggönyözött ablakok, a magukra hagyott lakások büntetnek tudják ingerelni a szegénységet s nyáron a bűn lépcsőjén gyorsabban megy az avanszmán lefelé. Aki télen még csirkefogónak is kezdő volt, nyáron betörőnek nő meg. Mert a nyár, a fővárosi nyár nagy bujtogató. De a tisztességes embernek is megnő a rossz bátorsága nyáron. Aki télen kuporgat, hátal, dolgozik és könyököl, nyáron vajmi hamar hajlik az adósságsinálásra. Megesinálja az első adósságot, hogy nyaralni küldhesse a családját s a másodikat is megesinálja, hogy legyen miből vizsgatalódni egyedülvalóságában. Mikor a nyári Budapestre leszáll az est, nyitizsogni kezd a könnyelműség. A város kihuzódik a zöldbe s a vacsorahelyeken, a mulatóhelyeken úgy szórja el magát a kölcsönzött pénz, mintha ajándék volna, mely mindennap pontosan megismétlődik. Mindenkit megváltoztat a nyári est. Öregét játszik a fiatal, fiatal az öreg. A szegény úgy költ, mint a gazdag s a hivatalnok mágnás-allűrökkel csalja magát és a világot. S ebből a megváltozott, asszonyi vagy anyai ellenőrzéstől megszabadult, nyári levegőtől mámoros könnyelműségéből fakadnak a sűrű balesetek és szerencsétlenségek. Ez a szabadság, a merészesség, a virtus időszaka s a város fölött nem a hold világít, hanem a könnyelműség, nem az okosság és óvatosság őrkdök, hanem a könnyelműség.

A könnyelműséget pedig Boda Dezső sem tudja megszabályozni. Lehet ő szigorú, csinálhat és fölfriessíthet rendeleteket halommal, állíthat rendőrt háromszor annyit,

elaludni valaki ebédutáni tárczaolvasás mellett.

Az első vezérezikket azonban Mihály arkangyal fogja írni, a sárkányölő, akinek mindjárt alkalma lesz a pokolbeli gazdálkodás ellen menydörögni. Az ördög kénytelen lesz tűrni és hallgatni, mert egyszer már hasbaszurták, mint sárkányt. Az első tárcza a boldogságról fog szólni és Julia fogja írni, Romeo segédkezése mellett. Lesz azután egy rovat a „Nyílt tér”, amelyben kívánságokat lehet hangoztatni s földiekkel — a szerkesztő felelőssége nélkül — üzeneteket váltani. Ennek már előre örült mindenki.

Az első szám nemsokára meg is jelent. Lázás izgatottsággal várták megjelenését s széjjelkapkodták, még meg sem száradt a nyomdafesték. Gutenberg mestert kérték föl a gép vezetésére, de ő, azt mondja, nem érti ezeket az ördögös rotációs masinákat. Kellott egy megboldogult gépmestert keresni, hogy állítsa be a dolgot. El is késett a lap egy kicsit, mert a menyei gépmester, amint meghallotta, hogy mit akarnak tőle, egy elbűt, hogy csak Gábor arkangyal tudja megtalálni.

Az első szám azonban nagy csalódást okozott.

Másnap a felhők teteje mind összetépett újságpéldányokkal volt behintve. Azért havazott is nálunk husz percig. Nem találta benne örömet senki. A második számot már nem lesték olyan izgatottsággal, holott az még jobban volt szerkesztve, mint az első. Persze, a gyakorlat idővel jön meg. A vezérezikket a kormány állandóságáról szökött, mert hát hiszen odafönn a kormányválság ki van

mint télen: a nyárral nem bír. A nyár kikergeti a fővárosból a közbiztonságot is. A közbiztonság, mint annyi más budapesti parvenü, ilyenkor nyaral valahol.

Főirat-özön.

— A kormány készíti programját. —

Hat heti szünet a parlamentnek.

Budapest, július 4.

A képviselőház talán még e héten megkezdheti a főirati vitát. A trónbeszédre minden párt válaszolni készül: a munkapárt, a Kossuth-párt, a Justh-párt, a néppártiak és a nemzetiségiek, s ha ehhez még hozzáveszünk, hogy a főrendiház is külön főirattal áll elő, akkor éppen hat főirati szöveg kerül a parlament elé. Nincs kizárva azonban, hogy meglesz ennek az írásözönnek s a hozzákapcsolódó szóáradatnak a fényoldala is: a főirati tárgyaláson a pártok bizonyára mindazt el fogják mondani, amit a költségvetési, illetve indemnitási vitában elmondtak volna, mert ezuttal azzal a sajtósággal helyzettől kerültünk szembe, hogy a főirati s a föltalmazási vitát egybe kellene foglalni, ha ez parlamentáris lehetséges volna, miután a két vita anyagát most együgyűbből a forrásból kell merítenie az ellenzéknek, amelynek kétségtelenül igen sok sérelme, kifogása és kívánsága halmozódott föl.

Országos és nemzeti érdek, hogy a kisebbség a maga panaszló szövegét, orvoslást kereső óhajait a nyilvánosság elé tárja, de tagadhatatlanul nem kevésbé közérdek az is, — amint ezt Kossuth Ferenc a pártközi konferencián is mély államférfiúi bölcseséggel kifejtette, — hogy a törvényen kívüli állapot mielőbb megszűnjék. Az ellenzék, amely — érthetően — bizalommal nem viseltetik a jelenlegi hatalmasok iránt, szavazatával dokumentálni fogja ezt a jogosult bizalmatlanságot, de a normális viszonyok helyreállítását akadályozni nem fogja.

zárva, — a tárcza Maupassant-tól volt, a hírek élén Wekerléék elvonulása szerepelt, a művészeti hírek közt a millenáriuszobor elkészülését jósolta meg Illés próféta. Az irodalom és művészet rovatában szent predikációkra hirdettek előfizetést s a költeményt maga Dante írta, aki újabban is lent járt a purgatóriumban, de azt mondja, hogy tartóhatatlan állapotok vannak odlent, s az egész szent Benzinre kellene berendezni, mert már mindenütt a modern technika vívmányai foglalnak helyet, csak itt tisztítanak még a régi lug-szisztéma szerint.

Petőfi külön átjött a kálvinista-menyországából gratulálni neki. Jókai regényt kezdte ebben a számban, persze, folytatásokban írja, mert erről a rossz szokásáról még odaát sem tett le. Mindazáltal nagy volt a lehangoltság a menyek országában.

Nagy sokára érkezett el a hír az Atyához, hogy minck nem kell az idvezülteknek az újság?

— Nincs abban, uram, se panama, se leleplezés, se szenzáció... Még apróhirdetések sincsenek... Már aztán, hogy érdekeljen üdvözült emberfiát olyan újság, amelyben nem piszkolnak senkit?... már csak azért, persze, hogy mi leimádkozzuk róla, — de hát, mégis csak kellene lenni benne ilyesminek.

A legmagasabb cenzor megbotránkozva utasította vissza az eszmét. Maradtatok volna Pesten, ha ilyesmit akartok olvasni. Itt ugyan semmi sem lesz belőle.

És az első tulvilári újság megbukott. Nem is lesz egyhamar második. Ha lesz: majd elújságozom.

Gróf Héderváry miniszterelnök ma a pénzügyi bizottság ülésén kijelentette, hogy a főirati vita során meg fogja — végre — ismertetni a kormány programját s így a pártoknak alkalmuk lesz egész bővében élniök a kritika szabadságával, sőt támadásaiknak így reális célpontja is akad, mert ez a program aligha fogja kielégíteni a nép kielégítetlen vágyait. Ugyancsak a bizottság ülésén a miniszterelnök azt is jelezte, hogy a parlamentnek legalább hat heti nyári vakációt akar engedélyezni. Ez tényleg helyénvaló is lesz, — az őszi nagy küzdelmekhez szükséges erögyűjtés céljából.

Héderváry a választásokról.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök a legutóbbi választásokról a következőket jelentette ki:

— A mi főszempontunk az volt, hogy már a választások előtt felvegyük a harcot a politikai jelszavak és frázisok ellen, amelyek egyre bujábbban és sűrűbben virágoztak. Ez sikerült is nekünk. Mert semmi sem jellemzőbb, mint az a tény, hogy éppen a magyar paraszt, aki azelőtt ismételtlen a hatvanbetegek ellen szavazott, ezuttal egy módszeresen végrehajtott felvilágosító munka után a kormányra szavazott. De a parasztot előbb meg kellett győzni. Nem volt szabad ideáljait kitépni a szivéből, de meg kellett neki mondani, hogy az ideálok politikája egyáltalán nem az a politika, amely manapság a reális napikérdéseket uralja. Mindenekelőtt azonban szükséges volt őt kivezetni a sovánisza frázisoknak gyümölcsöt nem hajtó bozótjából, neki megmagyarázni, hogy a jelszavak birodalmában üdv nem virágozik és nem is virágozhat. Ez sikerült nekünk. En és miniszterársaim hű és megingathatatlan hívei a 67-es alapnak, e választói szavazatokban mindenekelőtt az 1867-es alapra történt népszavazást látunk, a 67-es kiegyezésnek diadalát és győzelmét. De nemcsak a 67-es kiegyezésnek volt győzelme, hanem az egészséges észnek is győzelme volt. Ezt a győzelmet, a mi véleményünk szerint, kultúreseménynek kell értékelni, mert a magyar paraszt a valóban független intelligenciával együttesen az egészséges gondolkodás politikájának adta meg a nemzeti szentesítést.

A felfogások megváltozása abban is örvendetes, hogy a gyökeres véleményváltozás alulról fölfelé következett be — olyan haladás, amelyet nem lehet lebecsülni. Magától értetődőleg a kormány „választási millióiról” való beszédek a mesék és legendák birodalmába volók. A magyar paraszt mindenekelőtt konzervatív, talán a legkonzervatívabb ember egész Európában és a magyar birodalom összes kincsei, a magyar államvagyon nem volna elég nagy, hogy őt meggyőződéséről elterelje. Ezek a milliók már azért sem voltak szükségesek, mert a paraszt a mi felvilágosító szolgálatunk végeztével már magától arra a meggyőződésre jutott, hogy az a módszer, amellyel azelőtt segítettek a „kis embernek”, valóban nem az egyedül üdvözítő. A frázis a harezmezőn maradt, a reális politika győzött. És a jelszavak képviselői ma már nem panaszkodhatnak „hazaárulásról”, mert maga a haza nyilatkozott, a haza maga küldte képviselőit a képviselőházba.

Hieronymi a munkásbiztosításról.

A temesvári kerületi betegsegélypénztár táviratilag kérte Hieronymi Károly kereskedelmi minisztert a betegsegélyző törvény módosítására. Hieronymi ma a következő választ küldte dr. Aczél Rezső elnökhöz:

„A temesvári kerületi munkásbiztosító pénztár újonnan megválasztott igazgatóbírósága az országgyűlés megnyitása alkalmából szíves volt engem melegen üdvözölni. Midőn szíves figyelmükért őszinte köszönetet mondok, egyben hangsúlyozni kívánom, hogy egyik legfőbb gondomat képezi, miszerint a betegsegélyezés és baleset-biztosítás ügye a kereskedelmi és ipari körök érdekeinek megfelelően mielőbb rendeztesék. Hieronymi.”

A fölrati javaslat.

A képviselőház fölrati bizottsága holnap délelőtt tíz órakor tartja első érdemleges ülését, amelyen megállapítja a fölrati szövegét. (A többség válaszfölratiának megszerkesztését Láng Lajosra bízták.) Ha a fölrati javaslattal még holnap elköszülnek, akkor a Ház szerdai formális ülésén be-terjeszti az előadó és pénteken már hozzáfoghat a képviselő a javaslat tárgyalásához. Ellenkező esetben csak a jövő hétfőn kezdi meg a Ház a fölrati iról való tanácskozást. Az ellenzéki pártok közül a Kossuth-párt, a Justh-párt, a néppárt és alkalmasint a nemzetiségiek is külön-külön fölrati javaslatot terjesztenek a Ház elé. A fölrati vita esetleg két hétig is eltart, ennél fogva csak a hónap végén kezdheti meg a Ház az indemnitás tárgyalását.

Az este az országos nemzeti munkapárt körhelyiségében megjelent párttagok azzal az elhangzott váddal szemben, hogy a felirati bizottság a párt klubhelyiségében alakult meg, arra utaltak, hogy ez Tisza Kálmán óta gyakorlatban volt s különben sem lehet kifogás tárgya, lévén olyan bizottságról szó, amelynek csupa munkapárti tagja van; másfelől pedig az ellenzéki pártok is, amelyek különfeliratot nyutának be, nem a képviselőházban, hanem a pártkörökben alakulnak meg. A pártkörben fennjártak *Khuen-Héderváry* Károly gróf, *Hieronymi* Károly, *Lukács* László, *Sérényi* Béla króf és *Hazi* Samu miniszterek. A miniszterelnök hosszabbtan tanácskozott *Láng* Lajossal, a felirati bizottság előadóival, aki a felirati javaslat tervezetét már el is készítette.

A munkapártiak fölfogása, sem gyakorlata nem helyes. Az ellenzéki pártok felirati bizottságait nem a Ház választja, hanem a pártterkezelet, míg a többségi párt a Házal a választatja meg a fölrati bizottságot s így ezzel ez a bizottság több nem a párt; hanem a képviselőház bizottsága, ha történetesen s régi uzus szerint ebből a többség az ellenzékét ki is zárja. Már pedig a házszabályok szerint a bizottsági ülések ez összes képviselők részére nyilvánosak, azokön fölszólalási, sőt indítványtevési joguk is van, csak szavazati joguk nincs. De ha a bizottság az ülését egy pártklubban tartja, oda igazán nem mehet el olyan képviselő, aki nem tagja az illető klubnak. Lehet, sőt valószínű, hogy az ellenzék a fölrati bizottság üléséről akkor is távolmaradt volna, ha a Házban székelt volna s így mi sak általános parlamenti szempontból kifogásoljuk a munkapárt, talán nem tendenciózus eljárását.

Kálmán Gusztáv Kolozsvárott.

Kálmán Gusztáv kereskedelemügyi államtitkár vasárnap Kolozsvárott időzött választói körében. Az államtitkár *Schlick* István dr. titkára kíséretében délután félhat órakor érkezett meg Kolozsvárra. Az állomáson a város előklöltségei mind megjelentek fogadtatására. Az államtitkár előbb *Bödi* Ákos grófhoz ment, majd hét órakor részt vett a Pannoniában tiszteletére rendezett lakomán. Több mint háromszázan jelentek me a banketten, köztük a város társadalmának legszámottevőbb kitűnőségei. Elsőnek *Kálmán* szólalt fel, aki a többi közt ezeket mondotta:

— Annak idején, mikor szerencsés voltam önök között megjelenhetni, eimondottam azokat a feladatokat, amelyeket magam elé tűztem. Nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni, mert hiszen az eredmények mutatják, hogy önök egyetértettek velem, mert megtisztelték bizalmukkal és a kezembe tették le a kerület mandátumát. Meg vagyok győződve, hogy a harcot a hazafias meggyőződés önzetlen és tiszta fegyverével vívták meg és meg vagyok győződve, hogy a bíróság pártatlan ítélte el fogja utasítani a választás ellen beadott petíciót. Az önök ítélte és általában a nemzet ítélte, amely a nemzeti munkapártot nagy többséghez juttatta a parlamentben, egyuttal megszabta ennek a pártnak feladatait és bebizonyította, hogy vissza kell térnie az országunk a hatvanhetes alapra, amely nem hogy kizárná a negyvennyolcat, de betiltázi és tükéletesíti, bebizonyította, hogy önök jól tudják, hogy ez a maroknyi nép, amely idegen nemzetek gyűlölködés ellenességkedésével körülvéve, egyedül önmagára van utalva, rászarult arra, hogy egy hatalmas szövetségessel forduljon, hogy a saját jö-

létét biztosíthassa. Ezt az elvet tette *Deák* Ferencz a hatvanhetedik kiegyezés alapjául és az idők tanulsága *Deák* Ferencznek adott igazat. A győzelem azonban ne tegyen minket elbizakodottakká, mert az elbizakodásnak rendszeren bukás jár a nyomában. Hanem igenis, éljünk okosan a győzelemmel és feladatunknak tekintsük azt, hogy a nemzet parancsát, amely a választások eredményében megnyilvánult, véghez vigyük. Küzdenünk kell, azonban küzdelmünk nemes lesz. Elérkezett, azt hiszem, az idő, hogy a közelmúlt párharczaira, pártoskodásaira, ellenségeskedéseire fátýolt borítsunk. *Mi loyális ellenfelei teszünk a más politikai meggyőződést követőknek, akiknek hazafias intencióiban nem kételkedünk, de elvárjuk, hogy ők is hasonló loyálitással legyenek velünk szemben és respektálják a nemzet akaratát, amelyet mi, az akarat letéteményesei, vagyunk kötelesek érvényesíteni. Méltóztatnak tudni, hogy a választásokban három kerület tisztelt meg bizalmával. A három mandátum közül kettőt petícióval támadtak meg. Természetesen fogják találni, hogy addig, amíg a pártatlan bíróság nem dönt a petíciók fölött — amely döntés elő nyugodtan és teljes bizalommal nézek — addig nem nyilatkozhatom arról, hogy melyik mandátumot fogom megtartani. Kötelez engem ebben a kérdésben a pártfegyelem is. De legyenek meggyőződve, hogy büszke vagyok arra, hogy e dicső város, amelynek intelligenciája oly magas fokon van, adta kezembe a mandátumot.*

Kiss Mór egyetemi tanár az államtitkár képviselőt éltette. A lakomáról — több felköszöntő után — *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnököt és a kormány tagjait táviratban üdvözölték. *Kálmán* Gusztáv még vasárnap este féltízennyeg órakor utazott vissza Budapestre. A lakoma résztvevői az állomásra is kikísérték s meleg ovációkkal búcsúztatták el. Az államtitkár ma reggel visszaérkezett a fővárosba.

Országos Reform-Klub.

Azok a politikusok, akik az általános, egyenlő s titkos választói jogért széleskörű akciózt kezdtek, karöltve a parlamenten kívül álló radikális elemekkel, most újabb tervet eszeltek ki mozgalmuk öregbítésére. Összszel, ha a politikai harcok újult erővel megkezdődnek, hozzáfognak az „Országos Reform-Klub” szervezéséhez és megalkításához. Ebben a klubban együtt lesznek az általános, egyenlő és titkos választói jog hívei — pártkülönbség nélkül. Negyvennyolcasok és hatvanhetesek, demokraták, szocialisták és szabadgondolkodók egyesülnek a Reform-Klubban, a választói reform megalkotása érdekében. Hatalmas szervezet lesz ez, olyan, amely bátran föl fogja venni a harcot a reakció ellen. Az Országos Reform-Klub elnökévé báró *Bánffy* Dezsőt választják meg.

Szeged új főispánja.

Amint értesülünk, a kormány a szegedi főispánságot betölti s erre a tisztségre *Rónay* Jenő volt torontálmegyei főispán, kis-zombori nagybirtokos van kizemelve. Hír szerint a kormány méltányolni óhajtván azokat a nagy érdemeiket, amelyeket dr. *Lázár* György polgármester közéleti tevékenysége alatt szerzett, őt kitüntetésre terjeszti elő az uralkodónak. Hír szerint a király az udvari tanácsosi méltósággal fogja kitüntetni *Lázárt*.

A néppárt egy főszolgabíró ellen.

A képviselőház szombati ülésén *Szmrecsányi* György néppárti képviselő interpellált és erős támadásban részesítette Nyitra megye egyik főszolgabíróját, aki állítólag önkényesen tiltotta a katolikus népszövetség népgyűlését. A miniszterelnökbülgyminiszter megígérte, a vizsgálat elrendelését, most pedig *Nagy* Apollónról, az inkriminált eset színhelyéről a következőket jelentik félhivatalosan: *Markovics* főszolgabírónak az az intézkedése, melylyel a *Grammantik* kath. pap által egybehívott népgyűlést megtartását nem engedélyezte, nem a katolikus népszövetség ellen irányult, hanem *Grammantik személye ellen*, akinek agitációja a népet nagy mértékben felizgatta és félrevezette. *Grammantikot az esztergomi egyházmegye kútelékéből elbocsátották*, *Tapolcsányban* néhány hónap előtt a kórházban mint pap volt alkalmazva; elbocsátása után egész idejét annak szentelte, hogy a népet izgassa. A főszolgabíró hosszabb ideig nem gátolta működését és számos

által egybehívott népgyűlés megtartására megadta az engedélyt. Legutóbb azonban, amidőn *Grammantik* izgatásai következtében már napirenden voltak a lakosság körében az összetűzések és véres viszályok, meghozta a főszolgabíró betöltő végzését, amelyre már régebben is jogcíme lett volna és amely egyáltalában nem irányul semmiféle politikai párt ellen.

Petíciók.

A tegnapi nappal ismét négy újabb petíció érkezett be a Kuriához. *Vadász* Lipót nyirbátori, *Liptay* Béla kisvárdai, *Sümei* Vilmos gyergyószentmiklósi és *Györffy* Gyula esikkarczfalvai mandátuma ellen. A két utóbbi petíció dr. *Ragályi* Lajos ügyvédi irodájából került ki és ezek benyújtási határidejének törvényessége még mindeztideig kétséges. Ugyanis e petíciók a benyújtási határnapon, amely történetesen vasárnapra esett, délelőtt 11 óra után nyújtattak be, holott az érvényben levő miniszteri rendelet azt szabja meg, hogy a Kurián vasárnap délelőtt csak 11 óráig szabad és lehet iktatni.

Ezzel szemben *Ragályi* Lajos viszont azt állítja, hogy a petíciók beadásának ideje törvényes volt.

— Én — mondja *Ragályi* — szombaton fölkérestem a Kuria iktatóhivatalának vezetőjét és külön az irodaigazgatóját és megkérdeztem, hogy a petíciókat vasárnap délelőtt hány óráig fogadják el? Azt a választ kaptam, hogy délelőtt 12 óráig. Én vasárnap fölös óvatosságból még 11 óra előtt is elmentem a Kuria iktatóhivatalába az első példányokkal, hogy ha 11 után nem fogadják el, akkor legalább az első példányok legyenek beadva. Ott ismét azt a választ kaptam, hogy van idő 12 óráig. Mire én az összes elkészült példányokat fél 12 órakor adattam be. Tizenkét órakor annak dacára megjelent az iktatóhivatalban dr. *Benyovits* törvényszéki bíró, a Kuria választási tanácsának jegyzője, aki az iktatónak szemrehányást tett, hogy miért fogadta el elkészen a petíciókat. Az esetről jegyzőkönyvet vettek föl és abban a főigazgató is kijelentette, hogy az ő rendelkezésével fogadták el 11 óra után a petíciót, mert ez már a múltban is így történt. Most a Kuria választási tanácsa fog majd dönteni abban a kérdésben, hogy tényleg elkészt-e a petíció?

A tegnap beérkezett négy petíció anyagát a következőkben ismertetjük:

A *kisvárdai* kerületből *Antalfy* Gyula és társai kérvénnyel támadták meg a június 3-án öt-száz szavazattöbbséggel képviselővé választott *Liptay* Béla munkapárti képviselő mandátumát, melyet amitt kérnek érvénytelennek kimondani, mert a megválasztott képviselő, mint a vármegyei létező bizottság elnöke, azt az ígéretet tette a választóknak, hogy *menteleposztályt fog kirendelni*. Igér ezenkívül hidakat, vasúti megállóhelyeket. *Dáridókat* rendezett s minden rászavazónak harmincz-száz koronát adott. A kérvény kimutatja, hogy *Liptay* háromszázhuszezer koronát folyósított a *kisvárdai* ipar és kereskedelmi banknál egyik fő-kortese számára. Végül arra kéri a Kuriát, hogy 1871 inficiált szavazat leszámítása után mondja ki, hogy az érvényes szavazatok általános többségét nem *Liptay*, hanem *Hrabovszky* Guidó Justpárti jelölt nyerte el, ennél fogva ő a kerület megválasztott képviselője.

A *gyergyószentmiklósi* kerületből *Sümei* Vilmos mandátuma ellen is petíciót nyújtott be a kisebbségben maradt ellenpárt. Ebben elpanaszolják a *Sümei*-párt által szervezett polgári őrség működését. Ez az őrség éppen törekedett őrizni a polgárok élet- és vagyonbiztonságát. Ellenkezően azon volt, hogy lehetőleg veszedelomben legyen a munkapártiak testi épsége és vagyona. Egyik munkapártinak borjút az utcára hurezolták, megölték és vérével a választó házat bekenték. A választás érvénytelenítését abszolút okok alapján kéri, miután a képviselő több itatásban személyesen részt vett, a szárhegyi templomnak pedig egy *Szűz* Máriás fehér lobogót ajándékozott, amelyet a plébános célzatosan az ő programbeszéd napján szentelt föl. A zászló alatt azután körmenetben jártak be a falukat s a plébános inádkozva kérte a választókat, hogy a lobogót ajándékozó jó katolikus *Sümei*re szavazzanak.

Ugyancsak ma adták be a Kuriához *Györffy* Gyula dr. ellen a *csikkarczfalvi* választók a petíciót. A kérvényezőket *Ragályi* dr. képviseli. A

választás feltétlen megsemmisítését azért kéri, mert etetett, itatott és személyesen vesztegetett. Nyilvános gyülekezeteken hitfelekezeti gyűlésekre izgatta a székelly lakosságot.

Két nyírbátori választó, *Novák József* és *Bartha András Vadász* Lipót dr. munkapárti programmal megválasztott képviselő ellen nyújtott be petíciót, anélkül, hogy a kérvényt kellően fölszabták és a szükséges évadkötet letették volna. A két jámbor földműves azért kéri a képviselő mandátumát megsemmisíteni, mert ellenjelöltje *Szabó László* dr. egységre lépett *Vadász Lipóttal*, aki a választásra fordított tizenötezer koronáját megtérítette.

Az eddig megtámadott mandátumok listája a következő:

Munkapártiak: *Beóthy László*, Hosszupályi. *Mocsány Sándor*, Fulek. *Kálmán Gusztáv*: Kolozsvár. *Kálmán Gusztáv*: Zsolna. *Konyovits Dávid*: Zombor. *Szutrély Lipót*: Bácsalmás. *Janiga János*: Szabadka II. *Muzslay Gyula*: Nógrád. *Rudnay Alajos*: Privigye. *Heincz Hugó*: Selmezbánya. *Jákó Géza*: Ugod. *Blanár Béla*: Kassa. *Kiss Ernő*: Kunszentmárton. *Rohonyi Gyula*: Losoncz. *Gróf Wickenburg Márk*: Balassagyarmat. *Báró Madarassy-Beck Gyula*: Mezőkaszony. *Szepsesházy Imre*: Zboró. *Gróf Zichy István*: Mezőkövesd. *Hajós Kálmán*: Zalabaksa. *Szász Pál*: Magyarigen. *Hegedüs Lóránd*: Szepsiszentgyörgy. *Hollak Arthur*: Kóvácsna. *gróf Teleki József*: Érsekújvár. *Vojnich Sándor*: Szabadka I. *Kazy József*: Sátoraljaújhely. *Rohonyi Gyula*: Nagybecskerek. *Mayer Ödön*: Alvincz. *Farkas Pál*: Szászváros. *Zathureczky István*: Eled. *Ince Domokos*: Csikszentmárton. *Fuss Nándor*: Alsólendva. *Szojka Kálmán*: Nagylak. *Lipthal Béla*: Kisvárd. *Vadász Lipót*: Nyírbátor.

Justh-pártiak: *Holló Lajos*: Félégyháza. *Barcsay Andor*: Déva. *Sümegi Vilmos*: Gyergyószentmiklós (panaszszal megtámadva). *Kelemen Samu*: Szatmár. *Földes Béla*: Nagybánya. *Gyóffy Gyula*: Csikkarcfalva.

Kossuth-pártiak: *Br. Senyei Miklós*: Királyhelmez. *Nagy Emil*: Szolnok. *Szluha Pál*: Szakes. *Lengyel Zoltán*: Zilah. *Ostffy Lajos*: Kiszell. *Jármay István*: Tiszahát. *Gróf Bethlen István*: Mezőség. *Szalkay Sándor*: Mátészalka.

P. k. 48-as: *Urmánczy Nándor*: Szászrégen.

Néppártiak: *Rakovszky István*: Csorna. *Frey János*: Pécsvárad. *Ajtics-Horváth Dezső*: Vágvece.

P. k. 67-es: *Pallavicini György* ögróf: Szegvár.

Nemzetiségi: *Sierbán Miklós*: Fogaras (panaszszal megtámadva).

Ezek közül alakiságok miatt visszautasították a *Heincz Hugó* selmezbányai, *Kelemen Samu* szatmári, *Földes Béla* nagybányai, *Kiss Ernő* kunszentmártoni mandátuma ellen beadott petíciókat. Kizárólag panaszszal támadtatott meg *Sierbán Miklós* fogarasi mandátuma. Ezek szerint tehát a Kurja előtt jelenleg negyvenkilenc petíció vár elbírálására.

Budapest, július 4.

A bosnyák tartománygyűlés. Szerajevéből jelentik: A tartománygyűlés mai ülésén napirend előtt Sola alelnök bejelenti, hogy a kormány tudomására hozta az elnökségnek, hogy a költségvetés tárgyalása alkalmával expozit kíván mondani. A beérkezett iratok felolvasása után folytatták *Gesias* határozati javaslatának tárgyalását, mely az erdészeti kihágások megbüntetésére vonatkozik. Benkó báró polgári adatlús felvilágosítása után több szóval fejtette fel, mire az elnök a vitát megszakította és az ülést berekesztette. A legközelebbi ülés időpontját írásban fogják közölni.

Főispánbeiktatás. Vukovarról jelentik, hogy ott ma folyt le csepini *Adamovics Iván* es. és kir. kamarás, Szerém vármegye és Zimony város ujonnan kinevezett főispánjának installációja. A beiktató közgyűlésen *Grubics* alispán promulgálta a megye vezetésében beállott változást. Ezután *Hidogháthy* volt főispán vezetésével küldöttség vezette be az új főispánt. *Adamovics* főispán letette az esküt és átvette hivatalának jelvényeit. Ezután *Jankovics* archimandrita, *Bogdanovics* patriárka és *Ljugal* kanonok üdvözlő beszédet intéztek az új főispánhoz, aki köszönetét fejezte ki, majd elmondotta programbeszédét. A résztvevők ezután ünnepi istentiszteletre mentek, amelyet küldöttségek fogadása követett. Két óraker a főispán 300 terítékű lakomát adott.

Államépítészeti hivatalok új vezetői. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter az egri m. kir. államépítészeti hivatal további vezetésével *Légmán Imre* kir. főmérnököt, a lipótszentmiklósi államépítészeti hivatal eddigi főnökét; az ungvári

államépítészeti hivatal további vezetésével *Faur Kornél* műszaki tanácsost, a nagybecskereki államépítészeti hivatal eddigi főnökét; a győri államépítészeti hivatal további vezetésével *Csollagh Gyula* kir. főmérnököt, az egri államépítészeti hivatal eddigi főnökét; a lipótszentmiklósi államépítészeti hivatal vezetésével a Zalaegerszegről Lipótszentmiklósról áthelyezett *Weisz Ignác* kir. főmérnököt; az alsókubini államépítészeti hivatal vezetésével a Nagybecskerekéről Alsókubinba áthelyezett *Fuchs István* kir. főmérnököt, végül a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal további vezetésével a Győrből Nagybecskerekre áthelyezett *Vámos Ignác* kir. főmérnököt, a győri hivatal eddigi főnökét, mindnyáját véglegesen megbizta.

Elfogadták az indemnitást.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, július 4.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 5 órakor tartotta *Láng Lajos* elnökletével ülését. A kormány részéről jelen voltak gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, *Lukács László* pénzügyminiszter és *Teleszky József* államtitkár.

Az ülés egyedüli tárgya az indemnitásról szóló törvényjavaslat volt, amelyet *Hegedüs Lóránd* előadó behatáson ismertetett, különösen az adóreformnak elhalasztására vonatkozó részében.

Utána *Kossuth Ferencz* szólalt fel, aki az indemnitási bizalmi jellegét hangsúlyozta s azt nem szavazta meg. Észrevételezi továbbá, hogy a kormány javaslata alkalmas egy káros precedens alkotáására, tekintettel arra, hogy az év egész hátralévő részére szól s az a költségvetést mellőzhetővé teszi. Egészen más volt a helyzet 1906-ban, mikor egy lejárt évről volt szó, mint most mikor egy lejárfélben lévő évről kéri a kormány előre az indemnitást. Hangsúlyozza az új adótörvényben foglalt amaz intézkedések üdvös voltát, melyek alkalmasak a nép alsóbb osztályainak terheire könnyíteni.

Gróf *Batthyány Tivadar* kijelenti, hogy az indemnitást annál kevésbé szavazhatja meg, mert abban appropriáció is foglaltatik. A kormány súlyos törvénysértést követett el, mikor ex-lexben utalványozásokat eszközölt. Ezért a felmentvényt nem adja meg. Örvendetesnek látná, ha a miniszter szociális irányban óhajtaná az adótörvényeket tökéletesíteni. Kéri továbbá a miniszter nyilatkozatát pénzügyi terveiről s arról, miképp értelmezik a trónbeszédnek a bankkérdésre és a készfizetések felvételére vonatkozó pontjait.

Heltai Ferencz megszavazza a javaslatot. Helyesen tartaná az 1909. évi zárszámadás eredményeinek a miniszter által leendő öközlését. Ez nyújtán magyarázatát, hogy miért mutatkozik kívánatosnak, hogy az 1909. évi költségvetés keretei 1910-ben is betarthatók legyenek.

Mezőssy Béla szerint az 1867. évi X. t. cz. rendeli, hogy házfelosztás esetén az új országgyűlés oly időben hívandó össze, hogy az évi költségvetés az év végéig országgyűlésséleg tárgyalassék. Az, hogy a delegáció még nem ülésezett, nem ok arra nézve, hogy a kormány az 1910. évre költségvetést se akirjon megszavaztatni. Nincs annak semmi akadály, hogy a delegáció kora őszszel végezze el feladatát és a ház ezután a költségvetést szabályszerűen tárgyalja le. Veszélyes precedens lát abban, hogy a törvényhozás a költségvetést, holott lenne ideje letárgyalni, egy egyszerű felhatalmazással helyettesítse. Kifogásolja azt is, hogy az adótörvények életbeléptetésének elhalasztására a kormány felhatalmazást kér.

Holló Lajos kijelenti, hogy a törvényen kívüli állapot megszüntetését felette kívánatosnak tartja. Hat hónapos indemnitást indokolatlannak tart. Mikor a földadó-reform már életbe van lépítve, akkor indokolatlannak tartja a kereseti és jövedelmi adó reformjának elhalasztását. *Kenedi Géza* röviden reflektál *Mezőssy* szavaira.

Ezután gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök szólal fel. Ama rendkívüli körülmények között, amelyeket nem a kormány hibája idézett elő, kivételes eljárásról kellett folyamodni, amely nem lehet precedens. sőt ha bármikor arra precedensként hivatkoznának, ő volna a legelső, aki ez ellen tiltakozna. Küszöbön áll a felirati vita, amelynek során a kormány a törvényhozást, sőt az országot politikai programjával megismerteti. Egetően szükséges az indemnitás és az ujonczjavaslat letárgyalása. Ha ezeket felül még tekintetbe vesszük, hogy a Háznak is legalább hat heti szünetet kell engedni és ilyenformán a delegációk csak késő őszszel ülhetnek majd össze, akkor világos, hogy a költségvetést, melybe a dolog természete szerint a közös költségvetés is beállítandó, csak december közepére emelkedhetne törvényverőre. A mikor ő már az 1911 es, nem pedig az 1910-es költ-

sgvetést óhajtaná az alkotmányos rend helyreállítása érdekében tárgyalatni.

Lukács László pénzügyminiszter mindenekelőtt kijelenti, hogy törvényjavaslatának (v motivumait keresték a vita során, melyekre ő nem is gondolt) de nem foglalkoztak azokkal, melyeket a törvény indokolása ösztönöz feltárt. Rendkívüli helyzet mindig rendkívüli eszközöket igényel. Az adóreformról szóló törvénybe nem mondja, hogy bizonyos hibák nem csusztak be, de mélyreható organikus változásokat nem tervez. Az életbeléptetés elhalasztása folytán a kormánynak lesz megfontolásra ideje és a közvélemény is kellőleg kialakulhat. Az ex-lexben teljesített fizetéseket illetőleg kért felmentésre, mely különben az év legelejét illetőleg az előző kormánynak is szól, számos precedens vala. A kis egzisztenciák adóterheinek könnyítésére vonatkozó intézkedéseket külön életbe nem léptetheti, mert azok a közügy kára nélkül a nagy organikus adóreformból ki nem szakíthatók. A monopoliumpokra, a bankkérdésre, a készfizetések felvételére ma részletesebb felvilágosítást nem adhat, mert azok még tanulmányozás, illetve alkudozás tárgyai és időelőtti felvilágosítások az alkudozások eredményeit veszélyeztethetnek. Csak annyit ígérhet, hogy a törvényhozást bevezetett tények elő semmi körülmények között sem állítja. Kétségtelen, hogy az 1909. évi költségvetés kereteinek betartása a tisztviselők illetményrendezése körül bizonyos stagnációt eredményez, azonban messzemenő takarékoság nélkül a megromlott háztartás rendje helyre nem állítható. A zárószámadások eredményét, mely meg a számvévszék által nincs véglegesen összeállítva, ma még nem mutathatja be. A pénzügyi tárczát igen súlyos körülmények között vette át, úgy hogy ebben a várható bevételek és kiadások között 100 millió korona különbözet mutatkozik. Ezért vette fel a 100 millió kölcsönt. Ezenkívül a volt kormány által felvett 215 millió függőkölcsön is lejárt és ennek fedezetéről is gondoskodik a kormány. A negyedévi kezelési kimutatások szerint már némi javulás mutatkozott. Ennek folytán a kormány igen nehéz pénzügyi helyzet előtt áll és csakis a takarékoság szigorú alkalmazása által reméli a pénzügyi egyensúlyt helyreállítani. Ezekután javaslatát, ugy általában, mint részleteiben elfogadásra ajánlja.

A bizottság ezután a javaslatot ugy általában, mint részleteiben is elfogadta.

KÜLFÖLD.

A helyzet Ausztriában. Amint előrelátható volt, a lengyel klub, melynek tagjai szándékosan távol maradtak a költségvetési tárgyalásoktól, ma sem foglaltak állást a kormány mellett. Ennek pedig természetes következménye, hogy az osztrák kormány kénytelen lesz berekeszteni a Reichsrath ülészakát, sőt, ha a lengyelek netán a kormány ellen fordulnak, a lemondásra is elszánni magukat. Azt beszélnek, hogy a lengyel klub többsége ragaszkodik a vízi utak sürgős a kiépítéséhez s ez a föltétel a kormány támogatásáért. A költségvetési bizottság d. e. 1/11 órakor folytatta az általános vitát az olasz jogi fakultás ügyében. A legutóbbi ülés jegyzőkönyvéről nagyobb vita fejlődött ki, miután *Morsey* képviselő eléllt a szótól, *Gostincar* kezd beszélni szlovén nyelven. *Gostincar* beszédét 12 óraker befejezte és 184 határozati javaslatot terjesztett be. Ezután *Nemes* és *Staniak* képviselők beszéltek. Utóbbi egy óraker megszakította beszédét, mire egy órai déli szünet állott be. Szünet után *Staniak* befejezte beszédét. Ezután *Pittoni* beszélt, mire *Choc* képviselő vette át a szót. A költségvetési bizottság mai ülésén befejezték az olasz jogi fakultás általános megvitatását. A következő ülés holnap lesz. *Dr. Chiari* elnökletével a német nemzeti szövetség ma este két óras ülést tartott, amelyen a költségvetési bizottság helyzetét, valamint az általános parlamenti helyzetét vitatták meg. Egyhangulag az a nézet jutott kifejezésre, hogy a szövetség tartsa meg továbbra is álláspontját, amely ridegen elzárkózik az obstrukciónak teendő minden engedménytől. A lengyel klub mai ülése sem határozott. A felszólalók élesen támadták a kormányt s különösen az igazságügyminisztert, aki a lemergi államügyvétséget táviratban utasította, hogy tárgyalogosan vezesse a vizsgálatot a ruthén diákok ellen. Ebben a lengyel klub a lemergi ügyvétség meg-

sértését látja, de egyttal befolyásolást is a ruthének érdekében. Mivel a kormány nem hajlandó a szlovének követeléseit teljesíteni, nem lehet számítani a lengyelek támogatására a költségvetési bizottságban s majdnem bizonyos, hogy a kormány már holnapután kénytelen lesz a Reichsrathot elnapolni.

Szláv kongresszus. A szófiai szláv kongresszus résztvevői közül tegnap csupán újságírók, orvosok és az összes szláv nemzetiségekből való vendégek érkeztek meg. A többi résztvevő a zimony-belgrádi vonathoz elmulasztotta a csatlakozást. Az ideérkezetteket a határon a bolgár újságírók és orvosok küldöttsége fogadta. Szófiában bizottságok és újságírók, publicisták, orvosok, valamint nagyszámú közönség várt a vendégek érkezésére. A bolgárok üdvözlő szavaira a különböző szláv nemzetiségek részéről köszönetet mondta a meleg fogadtatásért. Az idegen vendégek tiszteletére adott dejeuneren számos felkészített hangzott el. A város a legkülönfélébb nemzetiségek zászlóival van díszítve. A kongresszust bojkottáló szocialisták gyűlése incidens nélkül folyt le. Az oroszországi, szerbiai, ausztria-magyarországi és más országokból való kongresszusi résztvevők ma érkeznek meg. A hírlapírók kongresszusa ma délelőtt vette kezdetét *Holček* József elnöklésével. *Holček* — aki a pánszláv hírlapírószövetség elnöke — hosszabb beszédben üdvözölte a kongresszusi tagokat és fejtegette tanácskozási jelentőségét és célját. A kongresszusi tisztikar megalakítása után *Holček* cseh nyelven tartott előadást a vezetése alatt működő szövetség feladatairól. *Veloseff* V. bolgár nyelven a bolgár sajtó történetéről és jelenlegi állapotáról számolt be. Ezekkel az előadásokkal a mai nap programja kimerült. A tanácskozást holnap folytatják, szerdán pedig a pánszláv hírlapírók szövetsége tartja évi nagygyűlést. A szláv kongresszus tagjai szerdán este a városi kaszinóban gyűlnek össze, ahol Szófia polgármestere és a szervező-bizottság elnöke mondanak üdvözlő beszédeket. A kongresszus esütörtökön délelőtt tartja első ülését. A tanácskozásokat vasárnap rekesztik be.

A szláv újságírók szövetségének tiszteletére a városi képviselő lakomát rendezett, amelyen Szófia polgármestere beszédben emlékeztetett azokra az áldozatokra, amelyekkel Oroszország járult hozzá Bulgária felszabadításához. Hangsúlyozta, hogy a szlávoknak erőseknek kell lenniök és tiszteletet kell biztosítaniuk a maguk részére. Bobosev hangsúlyozta beszédben, hogy az újságírók összefogása a szláv kongresszusnak köszönhető. Ezután még számos pohárköszöntő hangzott el. Az egész országból számos üdvözlő távirat érkezett. Lakoma után felkeresték a bolgár fogadalom apostolának, *Leuskynek* emléksobrát, ahol ezüstkoszorút tettek le. *Heiret* kongresszusi főtitkár lelkes beszédet mondott, melyet nagy tetszéssel fogadtak.

Munkában a török fegyverek. Cetinijéből jelentik: Török katonák több beranei szerb előkelőséget bottal bántalmaztak. Ennek következtében az egész beranei kerület lakosságát pánik fogta el és a lakosok a falvakból a hegyekre menekültek. Egy részük eközben Montenegrón haladt át. Montenegró határán történt ezen események következtében a montenegrói kormány Oroszország és Szerbia cetinjei képviselőihez fordult azon kérelemmel, hogy kormányaik a montenegrói kormányval együtt Konstantinápolyban közös panaszt emeljenek a török katonáknak viselkedése ellen. Berane községben tegnap kihirdették az ostromállapotot. Ugyancsak Cetinijéből jelentik, hogy a törökök mostanában az albánokra is erősen rávetették magukat. *Perovics* Assze plavai albán előkelőséget, két testvérét, négy unokatestvérét, fiát és testvérőcséjét Montenegróból való szökésük közben az üldöző török csapatok még *Plava* területén elérték és lefegyverezték. A törökök *Ozmán* pasa tábornokot bízták meg a reformok keresztülvételével Skutari vilájetben. Legközelebb megkezdni a lakosság lefegyverzését. Távolléte alatt *Arvi* bey veszi át a Malissia vidékén tartózkodó csapatok parancsnokságát.

Az orosz-japán egyezmény. Párisból jelentik: A „Journal des Debats“ hír szerint megbízható helyről arról értesül, hogy az orosz-japán egyezményt már aláírták. Ez megállapítja Oroszország és Japán szolidaritását Mandzsuriában. Mindkét hatalom jóváhagyja a jelenlegi helyzetet. A státuskvó veszélyeztetése esetén a két hatalom egyesül annak védelmére. Az egyezmény valóságos szövetség a mandzsuri státuskvó kifejlesztésére és a két hatalom előnyére és felelet Kínának azon törekvé-

sére, hogy Mandzsuriában megszeresse a szupremáciát, egyben válasz *Knor* amerikai államtitkár azon törekvésének, hogy a mandzsuriai vasutakat nemzetközieskölje. Oroszországnak az egyezmény Mongoliára nézve biztosít szabad kezet, Japán pedig Korea annexiója tekintetében működhet szabadon. A „Temps“ azon hír kapcsán, hogy az orosz-japán egyezményt közölték az angol és francia kormányokkal, azt írja, hogy e két állam Oroszország és Japán egyre növekedő barátságának csak örül. Franciaországra nézve kellemetlen, sőt talán káros is volna, ha ázsiai konfliktusok visszahatást gyakorolnának az európai politikára, aminek az egyensúlyt és a státuskvó politikáját akadályozná és ezért mindezeket Franciaország csak örömmel fogadja.

A spanyol kultúrharcz. Spanyolországban pro és kontra folyik az agitáció. A megtámadott klerikálisok egész haderejüket mozgósították: papokat, szerzeteseket, sőt nőket is, a hercegnőtől az utolsó parasztasszonyig. A nők tiltakozása, amelyet kétszáz ezer spanyol nő irt alá, a többi között ezeket monojá:

— A spanyol nő a jelenlegi körülmények között megtámadottnak látja a vallást, fenyegetve a szentszék és egyház jogait azok által, akik nem törődnek se Istennel, se az istentisztelettel, csak a disszidens egyházak jogaival és kultuszával; azt is látja, hogy a világi oktatással ki akarják tépni a hitet gyermekeik szívéből.

A bigottságtól eltelt spanyol nő azonban nem elégszik meg a pusztán egyházi tiltakozással, hanem megakarja mutatni, hogy kész vallásáért harczba szállni és hitét a végső fegyverekkel is megvédeni. Természetesen a liberálisok sem maradnak tétlenül ezalatt. Mindenfelé gyűléseket tartanak, hogy a kormány eljárását helyeseljék és a világnak megmutassák, hogy Spanyolországban a klerikálisok nem leküzdhetetlenek. Sőt Valenciában még a nők is a kormány mellett foglaltak állást. A vasárnapi antiklerikális tüntetések mindenestre hatalmasan argumentálnak a kormány mellett, mely most már bizonyára tántoríthatatlanul kitart programja mellett. Tegnap a republikánusok és szocialisták antiklerikális tüntetést rendeztek. A menetben minden társadalmi osztályhoz tartozó nők is nagy számmal vettek részt. A menet élén a liberális, republikánus és szocialista vezérek haladtak, közöttük *Moret*, volt miniszter, *Perez* Galdos és *Soly* Artega herceg. Számos vidéki távirat hasonló tömeges fölvonulásról ad hírt, melyek mind incidens nélkül folytak le. Az antiklerikális tüntetésekkel egyidejűleg a katolikusok is gyűlést tartottak, melyeken a karlisták voltak többségben. A rendet nem zavarták. Erős tüntetéseket rendeztek az antiklerikálisok Sevillában. Ennek befejezése után a résztvevők a konzervatív klub elé vonultak, ahol *Maura* ellen tüntettek. A konzervatívok és radikálisok között verekedésre került a dolog. A rendőrség közbelépett és többeket letartóztatott. Az antiklerikális gyűléseket általában *Perez* Galdos írta teremtette meg. Mialatt Spanyolországban ezek a dolgok folynak, a kormány, nevezetesen a hadügyminiszter nagy pénzügyi műveletre készül. — A pénzügyi javaslatok előterjesztésénél a pénzügyminiszter kijelentette — hogy az 1900-iki költségvetési évben a melillai operációk 53,529.000 pezeta rendkívüli költséget okoztak, ami a költségvetésben 35,532.000 pezeta-deficitet okoz. A pénzügyminiszternek a kamara szombati ülésén bejelentett 1500 milliós kölcsönterve nem tíz év alatt részletenként való amortizációt állapít meg, amint az az első hírek alapján elterjedt, hanem a kölcsönösszeg egy tizedének tíz éven át való kibocsátását. A kibocsátás ilyen módon tíz évre terjed. A hadügyi költségvetés egyébként a folyó évre 116,692 főben állapítja meg a tényleges létszámot a múlt évi 80.000 főnyi létszámmal szemben. A létszámmelés különösen az afrikai helyőrségek erősítésére szükséges.

Török-görög konfliktus. A porta a védőhatalmak legutóbbi jegyzékére még nem válaszolt. A *Yeni Gazetta* szerint a porta bevárja az eredményt azon puhatolódásoknak, melyeket nagykövetei a védőhatalmasságoknál megindítottak. *Venizelosz*

— így jelentik Athénből — a krétai nemzetgyűlésnek mára hirdettet ülést esütörtökre halasztotta, mert még most is bízik benne, hogy addig sikerül békét teremtenie és az ellenzéki vezéreket rávennie, hogy bocsássák be a mohamudán képviselőket. Ha még sem lesz a békés megegyezésből semmi, akkor *Venizelosz* lemond és Athénbe költözködik. Hogy lesz-e béke vagy sem: kérdés. Bizonyos hogy a bojkott még egyre tart. A bojkott bizottság visszautasította a kormány rendeletét, mely felszólítja a bojkottmozgalom beszüntetésére. Egyben értesítette a smyrnai, beyruthi, monastiri és janinai bizottságokat, hogy a Kréta-kérdés végleges kedvező megoldásáig folytatni kell a mozgalmat. Az itteni török sajtó is megtagadja a kormánytól a jogot, hogy a bojkottnak erőszakosan vessen véget. A hatóság négy görög embert kiutasított, 20 görög egyén ellen az eljárás folyamatban van. Jaffában a kikötőmunkások bojkottálták a *Baucis* görög hajót, amely 32.000 frank értékű hajórakományval érkezett a Vieland német nagy faterkedő cég számára. A kormányzó és a kajakmáknak hasztalan iparkodtak a bojkott beszüntetésére bírni. A német és az osztrák-magyar nagykövetelek felszóltatták a portánál. Remélhetőleg sikerülni fog a görög hajót mégis kirakodtatni. Hír szerint a diplomáciai kar konstantinápolyi fogadtatásánál néhány nagykövet újra azt a tanácsot adta a kormánynak, vessen véget a görögellenes bojkottnak, amely a kereskedelmet sérti. A külügyminiszter ezt meg is ígérte.

Osztrák szemüveg.

3

Sokszor hangzott fel már a panasz Magyarországon, hogy a bécsi udvari körök két különféle szemüveget az nézik az ugynevezett Habsburg-monarchia két országában történeteket. Van egy rózsaszínű szemüvegük, amivel a lakosság minden, legaprólékosabb kívánsága parancsoló szükségnek, apró bajjai pedig nemzeti katasztrófáknak látszanak és van egy fekete szemüvegük, amely a lakosság kiáltó, életbevágó szükségzeit ok nélkül való, követelődzésnek és katasztrófa jellegével bíró nagy szerencsétlenségeit jelentéltelen epizódoknak tünteti fel. A bécsi udvari körök az egyik szemüvegen az Ausztriában, a másikon a Magyarországon történeteket kísérik figyelemmel.

E két szemüveg létezése ellen a bécsi udvari körök mindig a legvehemensebben tiltakoztak. És tiltakoznak ma is mindannyiszor, valahányszor a magyarországi panaszok a külföldi sajtóba eljutnak. Magyarországon azonban a két szemüveg létezését a világ legelső czáfoló-apparátusa sem lesz képes többé megegyezni, mert azok az idevonatkozó dokumentumok, amelyek legutóbb is a magyar közvélemény birtokába jutottak, kétségtelenné teszik, hogy ez a két szemüveg csakugyan létezik. Sőt kétségtelenné teszik azt is, hogy a bécsi udvari körök a rózsaszínű szemüveggel az osztrák, a fekete szemüveggel a magyar közállapotokat szemlélik.

Nincs szándékunkban keserű glosszákat hozzáfűzni a magyar közvéleménynek ehhez a meggyőződéshez jegezesedett véleményéhez. Mi csak tényeket regisztrálunk, amelyeket nemcsak, hogy félreérteni nem lehet, de amelyeket a legtokéletebb czáfológép sem képes megegyezni.

Pár hónappal ezelőtt súlyos szerencsétlenség sújtotta a fajmagyarságot. Közel harmadfélszáz szinmagyar lélek pusztult el az ököritói gyehegyen tüzében, és nem volt az egész világon szív, amely e katasztrófa borzalmas részleteinek olvasásakor szánalomra és részvétre ne kelt volna. Tüstemt a katasztrófa hírének vételekor világszerter gyűjtés indult meg a szerencsétlen áldozatok hátramaradottjainak felségélyezésére és Vilmos német császár volt az első, aki résztvevő sorával a bécsi uvert felkereste. Azt a bécsi udvart, aki mindaddig egyszerűen nem vett tudomást az ököritói gyászról és sem szívét, sem erszényét nem nyitotta meg.

Csak ekkor és nagy későre értesítették és mozgósították a bécsi udvari körök a királyt, aki azután részvéte melléklésével nagyobb adományt helyezett kilátásba az ököritői szerencsétleneknek, amely adomány azonban — hír szerint — még ma sem érkezett meg rendeltetési helyére.

Végre tehát megmozdult a király. Tett és adakozott. De távol tartotta magát minden nyilatkozattól és adakozástól a trónörökös, akire pedig, mint a korona várományosára bajában és örömben egyaránt joggal számíthat a magyar nemzet.

A trónörökös nem mozdult meg, nem érzett részvétet irántunk. Jól van. A magyar közvélemény ebbe is belenyugodott abban a reményben, hogy más alkalommal — hiszen a baj sohasem jár egyedül — talán szerencsése lesz a trónörökös részvételéhez is. És jött is az alkalom.

Jött a délvidéki istenítélet. Olyan katasztrófa, amelynek Európában csak a délolaszországi földrengés lehet a párja. Százával pusztult el itt az ember és milliószámra a vagyon, a termés, a jószág. Ugy hogy aki túl is élte ezt a katasztrófát, az pusztán életével az éhenhalás borzalmai elé állított.

Ismét megdobbant az ország és világ szíve. Csak a bécsi udvari körök maradt mozdulatlan. Ugyanis meg vagyunk ahhoz szokva, hogy más országokban, ahol ilyen, vagy kisebb szerencsétlenség történik, ott maga az uralkodó, vagy az uralkodó család egy tagja száll ki és vezeti a mentőmunkálatokat. Látuk a német császárt bányaszerencsétlenségeknél, az olasz királyt a délolaszországi földrengéseknél, a francia köztársasági elnököt legutóbb a Pluviose áldozatainak kiemelésénél, a mentőmunkálatokban vagy gyászszertartásban személyesen közreműködni, csak a mi uralkodóházunk egyetlenegy tagja sem vett részt azoknak a szerencsétlenségeknek enyhítésében, amelyek legutóbb a mi országunkat sújtották. Igen világos tehát, hogy a délvidéki katasztrófa sem mutatta meg nekünk sem a királyt, sem a trónörökösöt, sem pedig a főhercegek valamelyikét.

A király a katasztrófa hatodik napján fejedelmi adományt adott ugyan a károsultaknak, de a közvélemény többet várt ennél az uralkodóháztól. Nem a pénzösszeg nagyságában, de — a részvét bensőségében. És hozzájárult a közvéleménynek ehhez a csalódásához ismét az a körülmény, hogy a trónörökös megint nem vett tudomást a Magyarországot ért csapásról. Még csak egy fillért sem juttatott a károsultaknak.

Pedig a trónörökös nem rossz szívé ember ám. Hogy mennyire nem az, azt a legfényesebben dokumentálja az az elmaradt hajókatasztrófa, amely a napokban az osztrák Lloyd-társulat Trieste nevű gőzösét fenyegette.

Ezen a hajón legénységgel és utasokkal együtt össze-vissza száz ember volt, akik egy héttel később érkeztek meg Bombaybe, mint kellett volna. Ez alatt a hét alatt a mi trónörökösünk mindennap jelentést tettett magának az osztrák hajó sorsáról és amikor a hajó végtére is szerencsésen megkerült a legelső volt, aki az osztrák érdekeltiségeknek táviratilag fejezte ki szerencsés kívánatait.

Há tehát a mi trónörökösünk rossz szívé ember volna, úgy nem tudna örülni oly közvetlen formában egy hajó megmenekülésének, mint aminőben azt tette. Miért nem vesz részt mégsem a mi gyászunkban és bajainkban?

És miért nem vesz részt az uralkodóháznak egyetlen tagja sem, a király is csak többnyire elkésve, ha tényleg nem igaz az a feltevés a két szemüvegről?

A rózsaszínűről és a feketéről...

Zoványi Jenő ügye.

— A vallás- és közoktatásügyi kormányhoz felebbezett. —

Budapest, július 4.

Zoványi Jenőnek az ügye ösmeretes lapunk olvasói előtt. Huszonkét évi buzgó és kiváló tanári működése, a református egyháztörténeti irodalom terén kifejtett és elismert nagy munkássága után a sárospataki kollégium hittanári székéből elmozdították, földönfutóvá akarják tenni olyanok, akikre leginkább ráillik a kálvinista „vaskalap” nevezés.

Ez az érdekeiben, hatalmában megzavart kálvinista vaskalaposság fogott Káin-bunkót — Zoványira! Amiért Zoványi, mint a református teológiának egyik kiválóan tudós tanára, mint a református egyház történetének egyik elismert írója katedrójából és írásaiban kutatásainak eredményét ösztön, leplezetlenül mondta el — Kálvin János felől! És bár Zoványi ezáltal nem kisebbitette, mint ahogy nem is kisebbitette meg Kálvin Jánosnak egyéb nagy reformatori érdemeit, a vaskalaposok az igaz magyar kálvinista meggyőződés ellenére (mely sem bálványoknak, sem tantételek köbefaragásának soha nem hódolt): Zoványira röffentek. Mint annak idején a nagy *Sinay* Miklós püspököt, úgy most ezt a keményfajú Zoványi Jenőt üldözték ki hivatalából, fosztották meg kegyerétől, kötötték fel pellengérpadra.

Sinay Miklóst a teljes legázoltástól — bár a kegyetlen és hosszas hajtsza alatt így is vagyoniilag, mint lelkeben megrokkant a magyar reformátusok e kiválósága — csupán az uralkodó közbelépése mentette meg! Csupán az uralkodó közbelépésére adtak neki *koldusbotja* mellé — *tarisznyát is!* Szakasztott ilyen helyzetben vergődik most ez a Káinbotvégre fogott tanár, Zoványi Jenő is, akit csekély végkielégítés mellett csaptak el a kinek kegyerkereső állása még mindig nincs, bár csábító feltételek mellett hivatgatják Amerikába a presbiteriánus egyházhoz magyar papnak! Ő mégis itt várja az igazságot, itt akarja kiküzdeni az igazságát, szembeszáll családjának bizonytalan jövőjével is, mert szereti házáját. Rajong tudományáért, tudományos meggyőződéséért, tudva, hogy odakint sutba dobná magyar történelmi ismereteit, mint ahogy ilyen tárgyú kutatásokat odakint nem is folytathatna.

A nagy *Sinay* Miklós által végigszenvedett kálváriajárásban immár Zoványi Jenő is eljutott odáig, hogy midőn a vaskalapos, a hivatalos egyház megtagadta (bár csak a konventi elnök döntő szavával), kénytelen a vallás- és közoktatásügyi kormányhoz keresni az igazságát. Zoványi megható, de önzetesen felebbezést most nyújtotta be gróf *Zichy* Jánoshoz. Nem kételkedünk, hogy a miniszter pártatlanul és közmegnyugvársra intézi el a kegyetlenül megzaklatott Zoványi Jenő ügyét, akinek a felebbezéséből néhány részletet kiemelünk.

„A ref. egyház konventi bírósága 1910. április 6-án szavazattöbbséggel, az elnök döntésével elmozdított a sárospataki ref. akadémia teológiai fakultásán viselt tanári állásomtól, homlokegyenest ellenkezőre változtatván ezzel a dunamelléki kerületi bíróságnak ebben az ügyben egyhangulag hozott s az egész közvéleménytől örömmel fogadott felmentő ítéletét. Ennek az ítéletnek a királyi főfelügyeleti jog kellő érvényesítése és tiszteletben tartása mellett voltaképpen haladéktalanul föl kellett volna *terjesztetnie* Nagyméltóságodhoz, mint a jog törvényes gyakorlójához. Önként következik ez per analogiam a középiskolai törvény (1883. XXX.) 38. szakaszának ilyen tartalma intézkedéséből, mert régebbi törvényeink (p. o. 1715. LXXIV.) tanúsága szerint semmivel se csekélyebb a főfelügyeleti joga főiskolákkal, mint a középiskolákkal szemben és hogy ez a jelzett kötelezettség rájuk nézve nincs épen úgy kimondva törvényben, mint a középiskolákra nézve, annak egyszerűen az az oka, hogy a főiskolai oktatásügy nincs még törvényileg szabályozva, de ennek bekövetkezése előtt is feltétlenül ugyanaz az eljárás követendő a felekezeti oktatás valamennyi fokán. Annnyival is inkább, mivel a középiskolai és főiskolai oktatás szétválasztás a felekezeti tanintézetekben eokkal újabb

keletű dolog, mint az állami hatalom főfelügyeleti joga, vagy ennek törvénybe iktatása. De ha még sem történt volna meg az ellem hozott ítélet fölterjesztése, az csupán annyit bizonyít, hogy a ref. egyház kezd immár nem tulajdonítani komoly jelentőséget a főfelügyeleti jogoknak, amely pedig régebben teljes hatályában érvényesült volt vele szemben, éppen, mint ahogy megkívánja e jog igazi tartalma és értelme, mi körülbelül annak ellenőrzésére irányul, hogy megtartják-e az egyházak úgy az állam, mint a maguk törvényeit! Ebben az irányban fontos az említett fölterjesztési kötelezettség is, melynek nemcsak a platonikus tudomásul vétel a czélja. Erre mutat legalább a történelem bizonyossága. A helytartótanács részben panaszkok, részben ilyen felterjesztések alapján intézkedett ismételtén a *Sinai* Miklós debreczeni tanár perében, midőn ügyének megvizsgálására 1791-ben kiküldötte báró *Orczy* Józsefet, majd midőn 19683 —1791. és 20090—7803. szám alatt az ügynek egészen a leányegyébe vágó rendelkezésekkel övta meg a törvényt és igazságot legalább is a nagyobb sérelmekről. A főfelügyeleti jog teljes hatályát mutatja Ferenc királynak az az intézkedése, mely szerint némely tiszántuli lelkészek névtelen feljelentése folytán az abban előadottak megvizsgálására egyetemes konventet hivatott össze 1821-ben. Sőt közvetlen rendelkezésről is tud a történelem. Sárospatakon a 18. század első felében királyi bizottságok és királyi rendeletek intézték el a Csécsi- és Nagymihályi-féle vizsályokat. Minthogy az egyházi tulkapások és visszaélések meggátlása a legelső és legfőbb hivatása a főfelügyeleti jognak, ennél fogva fontos joguk viszont az egyháztagoknak és főleg egyházi tisztviselőknek a „jus appellationis tanquam ab abusu”. Ennek alapján nyílt alkalmá Nagyméltóságodnak a legközelebb is megakadályozni egy *viszszállást*, amidőn felhívta a tiszánimeni ref. egyházkerületet, hogy a kellő alap nélkül lemondottnak nyilvánított dr. *Ferenyzy* Árpádot visszahelyezze jogtanári állásába. Így kívánt egy visszaváltást orvosolni báró *Bánffy* Dezső, midőn egy állásától elmozdított gör. kel. lelkész ügyében a képviselőháznak 1906. július 25-én tartott ülésén interpellációt intézett az akkori vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz, követelvén, hogy „a legmesszebbmenő erélylyel és szigorral érvényesítse az illető egyházzal szemben a főfelügyeleti jogot s október 19-én a miniszteri válasza adott feleletében nem volt megalégedve az eljárás erélyével és hatályával”.

„Sajnos, majd így folytatja Zoványi, hogy ugyanó, t. i. báró *Bánffy* Dezső, aki egy más autonóm egyházzal szemben annyira jogosultnak és indokoltnak tekinté a főfelügyeleti jog gyakorlását és aki az 1848. évi XX. cz. végrehajtása tekintetében 1904-ben semmi privilégiumot nem kívánt a protestáns egyházaknak, maga is egy olyan egyházi visszaélésnek vált nemcsak részesevé, hanem egyenesen egyetlen előidézőjévé és legfőbb tényezőjévé, amely hasonlóképpen, sőt még inkább szükségessé, sőt elkerülhetlenné teszi az államhatalom erélyes beavatkozását és közbelépését. Föltehető, hogy *Bánffy* konventi elnöki minőségében se foglalhatván el más álláspontot, mint képviselői minőségében, nem követel a bíraskodás törvényszegései tekintetében se privilégiumot egyháza részére. Mindenesetre teljes bizalommal fordulok Nagyméltóságod bölcsességéhez és erélyéhez, törvénytisztelétéhez és humanus érzéséhez, midőn ezennel igénybe veszem az appellatio jogát a velem esett hallatlan abusus-szal szemben.”

Nagyon érdekes az is, amit bírái felől nyilvánosságra hozott: „mikor aztán, írja Zoványi, mindenütt kiderült előbb vagy utóbb az ér igazam s behozonyult, hogy a törvény, igazság és közérdek önzetlen védelméért szenvedtem mindezeket a méltatlan üldözéseket (t. i. Zoványi volt az, ki szavát tette a pataki kollégium defecitjé), akkor nem lénem mibe kapaszkodniok: ellenségeimnek, nem haboztak ellene támadni a *gondolatszabadság nagy elvének*. Tudományos meggyőződésemért indítottak most már eljárást ellenem s ennek a vége lett az, hogy szemben a *dunamelléki delegált bíróság egyhangulag hozott felmentő ítéletével*, szemben a *konventi bíróság előadójának*, dr. *Kenessey* Béla püspöknek ugyanezen irányu javaslatával és mellette szavazó három konventi bíró véleményével, báró *Bánffy* Dezső ama négy másik konventi bíró véleményéhez csatlakozott elnöki döntésével, akik az állásomtól való elmozdításra adták szavazatukat. Tehát nem az olyanok véleménye győzött, mint *Szilassy* Aladár közigazgatási bírósági másodelnök, *Ádám* András, nyug. kuriai tanácselnök, gróf *Degenfeld* József, *Baksay* Sándor, *Kenessey* Béla, *Szilády* Áron, *Ballagi* Aladár, *Petry* Elek, Nagy Károly kolozsvári theol. igazgató, *Lóvay* Lajos stb. hanem az olyanoké, mint *Szegedy* Ferencz, *Cziko* Lajos, *Szél* Kálmán (lelkész), *Antal* Gábor és *Bánffy* Dezső, akinek egy része már a tárgyalás előtt kinyilvánította véleményét az alaposan még nem is ismert ügyről. Nem is voltak rá kíváncsiak!

háromnegyed óra alatt végezték el, amire az első-bíróság három óránál többet fordított. És még így is csak az a példátlan eset juttatta őket s a velük együtt ellenségeimet győzelemhez, hogy az elnök a szigorubb felfogás mellett döntött."

Súlyos dolgok azok is, melyekben a modern kutatás, tanszabadság példátlan és erőszakos megsértését tárja fel szemben a református egyház több rendelkezésével és határozatával. Hiszen a dunamelléki kerület delegált bírósága maga megállapította, hogy „a modern theol. irány tanításának korlátozására vagy eltüntetésére eddig különleges egyházhatósági intézkedés nem tétetett”; sőt ellenkezőleg olyan egyházhatósági intézkedések vannak, melyek e *theologiai* iránynak nemcsak *hivatalos befogadását*, hanem *egyenesen terjesztését* jelentik. De most már nem beszélünk tovább a felebbezésben felsorolt törvénytelenségek, üldözöttségek megdöbbentő adatai felől, hanem egyszerűen még ideiktatjuk a zaklatott szegény *Zoványi Jenő* felebbezésének befejező részét:

„Teljes reménységgel hiszem azért, hogy Nagyméltóságod igazságot fog nekem szolgáltatni. Miként *Sinairól* mondja a későbbi történetíró („Századok” 1868. 306. l.), hogy „valóban csak egyedül a királyi legfőbb felügyelet menté meg a minden tekintetben való teljes elgázolástól, királyi rendelet... mondá ki felette, hogy vele igen kegyetlenül bántak s tanári nyugdíjat adatott számára”; ugy nekem is csupán abban van már bizalmam, hogy Nagyméltóságod, mint a *felügyeleti jog törvény és alkotmány szerinti gyakorlója*, „megment a teljes elgázolástól s midőn 22 évi egyházi szolgálat után rongyos alamizsnával dobott az utcára egy sem törvényt, sem emberies érzést, sem lelkiismereti szabadságot, sem a tudomány megbecsülését, sem igazságot nem ismerő bírói önkény, lesz ereje az állami hatalomnak, hogy az autonómiával ekként visszaelő egyénekét és testületeket kellő korlátok közé terelje a hatalmi tulkapások görbe ösvényeiről. Érdekében áll ez magának a ref. egyháznak is, melynek közvéleménye általánosan tiltakozik ez ellen a minden protestáns szellemet megtagadó ítélet ellen; ennek bizonyosságul bátorodom mellékelni a ref. egyházi lapok néhány számát és hivatkozni a kolozsvári ref. theol. fakultásnak az összes ref. akadémiákat tanácskozára felhívó körlevelére. Az egész ref. egyház tisztsége forog itt kockán, melyet nem átalított kérdéssé tenni egy pár abszolutisztikus hatalmóságu félvezetett egyén. Dicsőséges emléküvé teszi magát Nagyméltóságod ennek az egyháznak is a történetében, ha a báró Bánffy Dezső-kiváta „legmesszebbmenő”, „erélylyel és hatálylyal” lép fel ez igazságtalan és törvényellenes eljárással szemben.”

Automobilon a halálba.

Nagy szerencsétlenség a főváros határában.

Budapest, július 4.

Az alagi versenyektől, a rohanás élvezetétől és annak anyagi izgalmaitól eltelve rohant néhány ember az országúton a főváros felé. Automobilon ültek és kilenczven kilométer sebességgel robotgáltak, hasították a levegőt. Minden és mindenki kitért rohanó utjukból. Előttük talán előlük vágattak a gummitalpas gépszörnyetek, mögöttük pedig üldözték őket. A por azonban, melyet csendes pihenéséből fölverték, dühvel csapott nekik, rájuk borult, eltakarta a kilátást és belemart a szemükbe. Pest felől pedig lassan czanzogva jött egy parasztszekér. Elöl békésen poroszkált két apró magyar ló és óvatosan mászott ki a porfelhőkből. Szemben azonban vágatva jött a rohanó kocsi és a bentülőkkel együtt nekiszaladt a könnyű szekérnek. A kocsi rud beleszaladt Hirsch garage-tulajdonos és aviatikus mellébe és néhány perc alatt megölte őt. Recsegés, ropogás, néhány súlyos sebesülés, azután halálos csend. Nagyjában ez történt vasárnap a váci országúton. Nem kellett volna megtörténnie. Első pillanatban azt se tudjuk, kit tegyünk felelőssé a szerencsétlenségért. Janeket, a gépkocsi vezetőjét, aki nem számitott a váci országút forgalmi alkalmatlanságával, vagy az illetékeseket, akik nem törődnek, hogy az ilyen forgalomnak kitett ut, megfelelően rendeltetésének. Sajnos, mind a kettő okozója a nagy szerencsétlenségnek, mely egy elpusztított emberélet argumentumával kiált orvoslásért.

A katasztrófáról részletes tudósításunk itt következik:

(A repülő automobil.)

A tegnapi alagi löversenyeknek hét órára vége volt. Az oszladozó közönségre váró automobilon között volt Janek zsoké gépkocsija is, kis, Henrik herceg verseny-modellű Benz-kocsi, 60 lóerős, amely 90 kilométeres sebességgel is tud haladni. A száma 299A.

Janek nem lovagolt az utolsó 3 futamban, ezért az utolsó verseny kezdete előtt előszólította a kocsiját, hogy leghamarabb érjen be a fővárosba. Rendszerint nem szokott egyedül jönni. Ezuttal őt vendéget is kapott Janek. Amikor *Lawton* és *Finan* zsoké és *Leopold Gyula* hirdetőiroda tulajdonos beültek a kocsiába, a negyedik vendég *Hirsch Adolf* garage-tulajdonos, aki ugyancsak a Janek-gépén ment ki Alagra, nem jelentkezett.

— Bizonyosan más ismerőse viszi be — mondotta Janek s utasítást adott *Fröhlich* Richárd sofförnek, hogy indítsa el a kocsit.

Finan zsoké már magára is vette azt a porköpenyt, amit az Alagra való kimenetelkor *Hirsch* hordott s Janek éppen a fékezőhöz nyult, hogy elindítsa a gépet, amikor lóhalálában rohant oda *Hirsch*.

— Megkéstem? — kérdezte akadozó hangon.

— Nem — szólt Janek s máris helyet adott neki maga és a sofför között. *Hirsch* beült és a kocsi elindult.

A hátsó ülésen jobbról *Leopold Gyula*, balról *Lawton* zsoké, középen *Finan* zsoké ült. A fékező előtt *Janek* foglalt helyet, mellette *Hirsch* szorongott, jobb lábát a sofför lábára rakta, aki föllábal szinte a levegőben lógva kapott csak helyet. Amikor elindultak, már egynéhány gép elrohant előttük. *Janek*, aki a legvaskmerőbb lovasok egyike, az automobilon is szeret bravuroskodni s amikor elszárgult a kocsi a budakeszi országúton, nyilvánvalóan az volt az igyekezete, hogy utólréje, sőt el is hagyja az előtte haladó automobilonkat. Megyérig esett az eső, nem porzott az ut, de Megyeren túl nagy volt a por.

A kis Benz-kocsi a hat utassal 90 kilométeres sebességgel haladt. Baj nélkül jutott át Budakeszin, *Janek* ekkor biztosan vezette a gépet, sorba hagyogatta el az előtte lévő gépkocsikat és az újpesti hid közelében már csak három-négy gép rohant előtte. Az újpesti hid előtt *Janek* felpattant az ülésről s jobb kezét magasra emelve, elkiáltotta magát:

— Vigyázz!

A kocsiiban ülők megértették az intést s erősen megfogóztak, mialatt a gép kissé emelkedő pályájú hidon áthaladt. Szerencsésen átjutottak s ekkor megint teljes sebességet adott a kocsinak *Janek*. Már csak két automobil volt előttük, de néhány perc alatt ezeket is elhagyták s ekkor teljesen szabad lett előttük az ut.

Az automobil valósággal repült. *Janek* könnyelműen vágatott át, pedig nagy lélekjelenlétre volt szükség. Nyílt, egyenes országúton szárguldozott a Benz-kocsi, amikor egyszerre egy karsu Mercedes-kocsi suhant el mellettük, *Hewitt* zsoké kocsija, amely előbük vágott s valóságos porfelhőt hagyott mag után, mindjárt el is tűnt a szemek elől. Mindannyian, akik a kocsiiban ültek, behunyták szemüket, mert a szél az arcukba vágta a port.

(A katasztrófa.)

Alig haladt néhány száz méternyire a gép, amikor a porfelhő elszórt s hirtelen némületes veszedelem meredt előbük. *Két-három méternyire a teljes sebességgel rohanó automobil előtt egy társzeker vesztegelt* s a kocsi nem ült a bakon.

Janek látta meg legelőbb a veszedelmet, a fékezőhöz kapott és teljes erővel meg akarta állítani a kocsit. Későn volt. A kocsi a fékezés dacára önsébséggel rohant a társzeker felé. A következő pillanatban megtörtént a szerencsétlenség.

Az automobil egyenesen beleszaladt a társzeker rudjába. A lovak ijedten oldalt húzódtak, a szekér rudja egészen szabadrá lett s befuródott *Hirsch* testébe, mire *Fröhlich*, a sofför és *Hirsch* a rettenetes lökés következtében egyenes ívben messzire kirepültek a kocsiból.

Ekkor még négyen ültek a gépen, amely a lökés folytán jobbra fordult.

Leopold elordította magát:

— Fékezzen!

Janek iszonyatos erővel húzta meg a féket. A kocsi lassított sebességgel még száz métert haladt, ezalatt *Leopold*, *Lawton* és *Finan* is kiugrottak a kocsiból s egyedül *Janek* maradt rajta az utolsó pillanatig.

Végre megállott a gép, *Janek* is leszállott, az arcán halálos sápadtság ült s a rémülettel szöhoz jutni sem tudott. Közben volt a kormány eltört kereke.

Legelőbb *Leopold* rohant oda hozzá:

— Történt-e valami baja?!

Janek nem szólt semmit, kigombolta a végighasadt kabátját és ekkor látni lehetett, hogy a balkarjából patazik a vér.

— Orvosért, orvosért! — kiabálták a körülötte állók, *Lawton* zsoké jajveszékelve tördelte a kezeit s a megdöbbenés lázában hirtelen senki sem jutott eszébe, hogy érdeklődjék *Hirsch* és a sofför sorsa után.

(A felnyársalt aviatikus.)

A gyorsan utánuk jövő automobilon hasonló eszeveszettséggel szárguldoztak el mellettük. Azt se tudták mi történt, de végre észrevették őket és néhány perc alatt husz-huszonöt automobil vesztegelt a szerencsétlenség színhelyén. Mindazokat a kocsikat, amelyek ezután jöttek, megállították s néhány száz ember torlódtott össze.

Nem messzire a társzekerétől az ut porában feküdt *Hirsch Adolf* garage-tulajdonos, akit a társzeker rudja kiröpített a gépkocsiból. Vértagyasztó állapotban volt. *A mellkasát egészen behorpasztotta a szekérrud* s úgy hörgött, mint haldoklás előtt a tüdőbeteg. Az asszonyok a közeli korcsma udvaráról vizet hoztak s lemosták arcáról az ut porát. Ezalatt egy sofför bement Újpestra, hogy orvost hozzon, egy másik vizont a mentőknek telefonált. Nagy volt a kavardóság. Előbb felakarták tenni *Hirschet* a *Bárdi József* automobiljára, de öt perc alatt a mentők már a helyszínén voltak. Az orvosok gondosan megvizsgálták s megállapították, hogy a mellkasa egészen betört, a mája s a tüdője is megsérült, belső vérzést is kapott, mert belső szervei összeroncsolódtak.

— Nem lehet segíteni rajta! — hangzott az orvosi vélemény.

Az emberek mely meghatottsággal állották körül a haldoklót. *Hirsch* egy pillanatra sem tért magához. Az arca egyre sápadtabb lett s egyszerre, mintha fekély pusztítana a testén, egészen megfekedett.

A mentők kocsira tették, hogy bevigyék a gróf *Károlyi-kórházba*. Utközben a szerencsétlen néhány pillanatnyi haláltusa után *kiszívódott*.

(Atöbbi sebesült.)

A mentők *Janeknek* is segítséget nyújtottak. Balkarját bekötötték s beleültették *Finály Lipót* vállalkozó automobiljába, amely bevitte a gróf *Károlyi-kórházba*.

Janek a saját erejéből igyekezett kiszállni a kocsiából. De a kórház kapuja előtt összeesett. A tulajdonságos vérvesztés fosztotta meg az erejétől és az eszméletétől.

A kórházban megvizsgálták s konstatálták, hogy az állapota súlyos ugyan, de nem életveszélyes. A balkarjából a szekérrud kiszakított egy darabot s a borzasztó ütés folytán egy-két bordája is megsérült. Néhány hét alatt egészen meggyógyul. Az éjszakát elég nyugodtan töltötte s láza nincs.

A többiek, akik még az automobilon ültek, jelentéktelen sérüléseket szenvedtek. *Fröhlich* sofför szintén kirepült a kocsiából, de olyan szerencsésen bukott le, hogy mindössze a vállperceze sérült meg kissé. *Finan* zsokéknak az arcába furódott a szekér rudjából egy szilánk, de sérülése egészen könnyű természetű. *Lawtonnak* és *Leopoldnak* semmi baja sem történt.

Az automobil a lökés következtében jobboldalra szaladt s egy fába vágódott. Az erős fékezés következtében a kormánytányér eltörtött s az alsó tengely egészen meggörbült. A társzeker rudja szilánkokban röpült szét, maga a szekér és a lovak sértetlenül maradtak.

A teherkocsi, amelyvel az autó összeütközött, *Braun Farkas* tulajdona és azon *Kasmir András* volt a kocsi, aki az összeütközés pillanatában nem volt ugyan a kocsin, de az még sem állt felügyelet nélkül, mert két napszámos, *Szabó Borbála* és *Miry Ferencz* ültek rajta. Ezeknek csodálatosképen nem történt bajuk.

Néhány percczel a szerencsétlenség után érkezett a helyszínére *Finály Károly Lipót*, budapesti építkezési vállalkozó, aki automobiljával közvetlenül a *Janek* gépkocsija után haladt. *Finály*

kocsijában ült Gerő Lajos hírlapíró, valamint dr. Gonda Henrik ügyvéd s ök hárman részeseitették első segítségben a szerencsétlenség áldozatait. De mivel mentő-eszközök nem voltak, sítve a maguk automobiljára emelték át az eszméletlen Janek Gézá s elrobogtak vele az upesti gróf Károlyi-féle kórházba.

(A rendőrség.)

A rendőrség azonnal megindította a vizsgálatot. Orosz Samu rendőrfogalmazó ma délelőtt kihallgatta a kórházban Janekét és az automobil összes utasait. Eddig megállapítást nyert, hogy Janeknek sofför-engedélye nincs s ha bebizonyosul, hogy mégis ő vezette a gépet, a katasztrófáért törvény előtt is felelnie kell.

Orosz Samu upesti rendőrkapitányhelyettes a szerencsétlenségről a következőket mondta:

„A jelentést Balogh VI. János 1296. számú rendőr adta. Eszerint a parasztkocsiban, amely a Váci-ut 5. számú háza előtt állott, Szabó Borbála, Nyíri Ferenc és Kasimir András kocsis ültek. A kocsis Braun Farkas fakereskedő tulajdona. Két ló volt belefogva. A kocsis rudjával szembe volt fordulva az Alagról jövő automobiloknak. Janekék automobilja a makadámotlan ut porfelhőjében eltévesztette a járást és teljes erejéből nekiment a parasztkocsinak. Az automobil állítólag Hirsch hajtotta. Hogy ez valóság-e, még nem derítettük ki. A benne ülők az összeütközés folytán kibuktak az üléseikről. Hirsch meghalt Janek súlyos zúzódásokat szenvedett, a többiek kisebb-nagyobb sérülésekkel menekültek. A szekéren ülőknek csodálatosan semmi bajuk sem történt.“

A budapesti főkapitányság pedig a katasztrófáról a következő hivatalos jelentést adta ki:

Halálos végű szerencsétlenség történt tegnap este Ujpesten a Váci-ut és József-utca sarkán. Janek Géza, közismert zoké vezette azt az automobil, amely az alagi löversenyről hozta haza Hirsch Adolfot (Aréna-ut 50.), az Első magyar automobil garazs tulajdonosát. Az automobil száma 299a. Janek Géza az automobil nekivezette egy, az uttesten álló fuvaroskocsinak. A kocsis rudja nekiütődött az automobilban ülő Hirsch Adolf mellének, aki életveszélyes sérüléseivel a gróf Károlyi-féle kórházba szállítottatt, ahol nyomban meg is halt. Janek is súlyos sérüléseket szenvedett, őt is a jelzett kórházban ápolják. Janek azzal védekezik, hogy az uton száguldó kocsik által felvert por miatt nem látta az uton álló fuvaroskocsit és így vezette neki az automobil. A fuvaroskocsis Braun Farkas tulajdona. A kocsit Kasimir András hajtotta, de a baleset idején éppen nem volt a bakon, mert a kocsis állott. A fuvaroskocsiban ültek Szabó Borbála és Nyíri Ferenc napszamosok, akiknek egyáltalán nem történt sérülésük. A nyomozást a rendőrség folytatja.

(Janek vallomása.)

Janeket ma Orosz Samu rendőrfogalmazó ki is hallgatta. A zoké azt állította, hogy nem ő vezette az autót, hanem Hirsch Adolf s csak mikor az elkerülhetetlen katasztrófát látta, kapott ő is a kormánykerékhez. Szerinte különben a szerencsétlenséget a sűrű, átláthatlan por idézte elő, amely miatt két méternyire sem láthattak. Amikor az előttük álló kocsit észrevették, már akkor hiába volt a fékezés, mert a következő pillanatban irtóztos sustorgás és töréscsaj közepette megtörtént az összeütközés. Recsegett, ropogott körülöttük minden s néhány kétségbeesett segélykiáltást hallott, majd elvesztette az eszméletét.

A megsebesült zoké 23 éves. Angliában tanult lovagolni és pályáinkon 1904. óta lovagol állandóan szép eredménnyel. Gazdái lelkiismeretes, megbízható zokének ismerik. Tavaly 99 győzelemmel ő lett a champion-zoké. Az idén is vezet 22 győzelemmel. Legjobb győzelmét ez évben a Derbyben aratta Rascal hátán. Az idén is, mint minden évben, első sorban Ball trénernek lovagolt, második szerződése az öreg Reeves lovai számára kötötte le.

(Beszélgetés Janekkel.)

Ujpest végében áll a magas vasrácsos övezett gróf Károlyi-kórház. Itt fekszik Janek Géza, a főpavillon 28-as számú szobájában. A kis, egyablakos, szomorú kórházi szobában fekszik a kitűnő zoké. Egy orvos ült az ágy mellett és Fürst Ákos, az ismert sportsman. Janek elég jó színben van, az ajkán egy élénk piros folt, egy fájdalmas horzsolás. A mellén, ahol súlyos ütéseket szenvedett, jeges borogatás, a bal karján nagy kötés. Szemmeláthatólag nagy volt a fájdalom. Megkösztözte az érdeklődést és halkán beszélni kezdett.

— Magam sem tudom, hogy történt. Nem jöttem tulságosan sebesen, nem is lehetett volna, mert hiszen az országuton nagy a forgalom. A nagy porfelhőkben nem vettem észre a szekeret. Egyszerre csak egy rettenetes ütést éreztem a mellemen... Aztán a karomban... Egy perc és a levegőben voltam élet-halál között, éreztem, hogy egy kemény tárgy, a rud kiemelt a kormány mögül. Aztán visszarohantam a kocsira. Rettenetes fájdalmaim voltak. Az automobil még mindig ment. Minden erőmet összeszedtem és lefékeztem a kocsit, majd leszálltam. Ekkor láttam, hogy mi történt. Borzasztó, nem megy ki a fejemből a dolog. Kimondhatatlanul sajnálom szegény Adát... A kocsiban hatan voltunk. Én vezettem. Hirsch ült mellettem, aztán a sofför, Lawton, Finan és még egy ur, egy kedves, barna ember, jól ismerem, de nem tudom a nevét. Fájdalmaim vannak. Sok vort vesztettem, ez nagyon elgyengített! Aztán a rud betépte a csuklóm, kiszakította a húst és az idegeket is eltépte. Ez nagyon fájt és amikor éjjel összevarták, tizenkét öltést kaptam... Hála isten, most már vége a löversenyeknek, tizenöt nap múlva lesz csak dolgom Köttingbrunnban, azt hiszem akkorára rendszerben leszek egészen... Legalább a doktorok ezzel vizsgálnak. Azt a szegény Hirschet nagyon sajnálom.

(Beszélgetés a sofförrel.)

Fröhlich Richárd, a szerencsétlenül járt Janek sofförje, aki szintén az autóban ült, a következőket mondotta el:

— A gépkocsit oda is, meg vissza is Janek vezette. Hirsch ugyan mindenáron maga akarta az automobil vezetni, mert neki babonája volt az, hogy sohasem engedte meg akkor, amikor ő maga is az automobilon ült, hogy más vezesse a kocsit. Most is csak hosszabb kapacitálásra engedte Janeket a kormánykerék mellé ülni. Többször figyelmeztette is a zokét, hogy a sebesség túlnagy és ismételtén kérte őt, hogy adja át neki a vezetést. Janek azonban nem engedte át neki a helyet, hanem a gyors száguldás feletti izgalomban szinte öntudatlanul vezette tovább a gépet. A katasztrófát elkerülni lehetetlen volt, mert az óriási porban csak akkor láttuk meg az előttünk álló kocsit, amikor már későn volt. Az összeütközésnél valamennyien kibuktunk a kocsiból. Nekem szerencsére nem történt bajom. A megrongált gépkocsit ott az országuton, ugy ahogy, másfél óra alatt rendbehoztam és én magam jöttem be vele késő este a garageba.

(A szemtanúk.)

Gerő Lajos kollégánk a következőket beszéli:

— Az alagi verseny befejeztével elsőnek indulunk el Finál Károly Lipót építővállalkozó automobilján és nem lévén előttünk kocsis, normális sebességgel haladtunk Ujpest felé. Káposztás-Megyeriél előttünk vágatott Brüll Alfréd versenykocsija és a széles kerekek olyan átláthatatlan porfelhőt vertek föl, hogy kénytelenek voltunk fékezni, annál is inkább, mert ebben a pillanatban robotott el melletttünk Janek Géza automobilja olyan szédületes gyorsasággal, hogy kocsink vezetője nyomban megjegyezte, hogy ebből katasztrófa lesz. Két percetel később be is vált a szomorú jóslat.

Mire Ujpesten a Váci-ut és Árpád-utca keresztezéséhez értünk, már nagy tömeg állta körül Janek automobiljának romjait. Az ut baloldalán ott feküdt a földön Hirsch Adolf. Egy jólelkű upesti urilóány, Heifeld Margit vízzel borogatta a haldokló homlokát, majd pár cseppet töltött vérző ajkai közé, de szemmel látható volt, hogy a teljesen összeroncsolt mellkasból mihamarább elszáll az élet. Sürgősen intézkedtünk, hogy a budapesti mentők — mert Ujpesten nincsenek — értesítést kapjanak, aztán a többi sebesült után néztünk.

A szerencsétlenül járt gépkocsi utasai közül Fröhlich Richárd (Janek Géza sofförje), továbbá Finan és Lawton zokék, akiket könnyebb sérülés ért, már nem voltak láthatók. Janek Géza azonban halottápadtan állott az ut közepén és magasra emelt balkarjából vastag sugárban ömlött a vér.

— Segítetek, mert elváztek! — könyörgött a szerencsétlen fiú.

Karját úgy ahogyan hirtelen lekötöttük, a sebesült embert óvatosan kocsinkba emeltük és gyors vágatva vittük ki az upesti Károlyi-kórházba, ahol előbb dr. Barbuca István inspekeziós orvos, majd dr. Fuchs főorvos vette kezelésbe. Még be sem fejezték a kötést, berobogott a kórház udvarára a mentőkocsi, amelyből egyenesen a hullaházba vitték az utközben meghalt Hirsch Adolf holttestét.

A halálos végű automobil-uton Leopold Gyula hirdetőiroda tulajdonos is a Janek vendége volt. Leopoldnak és annak a két zokének, akik vele együtt a hátulsó ülésen ültek, csodálatosképen nem történt semmi komolyabb bajuk. Leopold a szerencsétlenség lefolyását így beszélte el:

— Rögóta csábítottam Janek, hogy legyen egyszer a vendége, amikor ő vezeti az automobil-

ját. Tegnap úgy látszott, hogy az eső egészen elmosta a port s ezért szívesen mentem vele. Janek vezette a kocsit olyan biztonsággal, hogy nevetséges lett volna gondolnunk, hogy katasztrófa is érhet. Egész csomó automobil hagyhattunk el már, amikor egyszerre elébünk vágott egy Mercedes-kocsi s hatalmas porfelhőt vert fel. Behunytam a szememet, mert a szél az arcomba vágta a port. Alig nyitottam ki a szemem, amikor egyszerre recsegett, ropogást hallottam; a következő pillanatban csak annyit láthattam, hogy Hirsch és a sofför kirepülnek a kocsiból. Erősen megfogtam a kocsis ajtaját és rákiáltottam Janekre, hogy fékezzen. Tényleg fékezett is, a kocsis járása lassabb lett s erre kiugrottam a kocsiból. Az egyik ujjam ezalatt jelentéktelenül megsérült. Amikor a gép megállott, Janek is leszállt róla, nem beszélt, amikor megkérdeztem, hogy mi a baja, csak a karját mutatta, amely erősen vérzett.

— A katasztrófáért — azt hiszem — nem lehet okolni senkit. A porfelhőtől nem láthattunk semmit, de a legnagyobb baj az volt, hogy az országuton vesztőgő társzokér teljesen felügyelet nélkül volt. Janek mindjárt fékezett, amikor a veszedelmet meglátta, de hiába volt minden igyekezete, a szekérrud beleszaladt Hirsch testébe s kiropította őt is, a soffört is. A megdöbbenés első pillanataiban egyikünk sem tudott beszélni. Mi történt Hirschsel, senki sem tudta megmondani. Csak akkor fogott el a rémület, amikor száz méternyire tőlünk ráakadtunk a földhányásban. Lehetetlen volt borzalom nélkül szemlélni, amikor így, a nyílt országuton, automobilon és rémült arcú emberek közepette haldokolt.

— Az egész katasztrófa egy pillanat alatt történt. Hirschnek az volt a szerencsétlensége, hogy középen ült, éppen szembe a szekér rudjával s őt érte legelőbb a katasztrófa átka.

(A katasztrófa oka.)

A szerencsétlenség alatt egész csapat sofför gyűlt össze a haldokló Hirsch körül. Az ő meghatottságuk közvetlenebb volt, mint a többieké, mert nekik szűkebb kollégájuk is volt. Hirsch Adolf kitűnő mechanikus hírében állott s mint ilyen egyszerű sofför-sorból vergődött fel automobilgarage tulajdonos. Azt mondják, akik közlebről ismerték, hogy nagyon szimpatikus, uri megjelenésű és modoru fiatalember volt. Még alig huszonhat éves. Neve egyébként a közelmúltból ismeretes. Egyike volt a kevésszámú magyar aviatikusoknak, aki a repülőmitingen sikeresen szállt fel. Bátor elszántsága nem ismert veszedelmet. S nem igazi tragikum-e, hogy éppen akkor érte a katasztrófa, amikor az ő egyéni ügyességének semmi része sem lehetett az elhárításában?

A katasztrófa okáról megoszlok a vélemények. Fischer Elek sofför, aki közvetlenül Janek kocsija után érkezett géppel a katasztrófa helyére, a következőket mondotta:

— A katasztrófa semmiesetre sem történhetett volna meg, ha Hirsch vezet a kocsit. A gyakorlott sofför-kéz vagy hátradobta volna a kocsit, vagy belefördította volna az árokba, de bizonyára nem rohant volna fejfel a biztos veszedelembé. Janek azonban nem hibás. Mindennek a rettenetes por volt az oka.

Ma kiderült, hogy a katasztrófa még nagyobb is lehetett volna, ha Tár József sofför, akinek a gépe Janek Benz-kocsija után szaladt, a por miatt hirtelen nem fékez. Még megtörténhetett volna, hogy a Tár kocsija beleszalad a Janekébe.

Az egészen bizonyos, hogy Janek meg nem engedett sebességgel vezette a gépet. A mellette ülő Hirsch és sofförje, Fröhlich többször figyelmeztették, hogy hagyjon fel az oklalan hajszával, de a vad finischekhez szokott zoké még gyorsabban vitte a gépet. A kocsiban ülők szerint hetven kilométer volt az automobil sebessége, de Bardi József automobilgyáros, aki feltétlenül szakértő és nem mesze jött Janekéktől, azt állítja, hogy az A. auto 90 kilométer sebességgel rohant az országuton, ahol verseny után szeri-száma se volt kocsinak, automobiloknak.

Az egész katasztrófáért Janek felelős.

(Hirsch és családja.)

Megható a Hirsch tragikus sorsa. A huszonöt esztendő fiatalember egészen lent kezdte. Sofför volt. Báró Barnánál volt először alkalmazásban, ekkor történt vele, hogy Bécsben elgázolt egy gyermeket Elitelték hat hónapi fogházra. Négy hónap kitöltése után szabadon bocsátották. Hirsch Adolf ezután előbb a Károlyi grófok, majd Bende disznókereskedő szolgálatába lépett. Bende nagyon megszerette az ambiciózus és ügyes fiatalembert, pénzt adott neki és Csermely sofförtársa kompániájában berendezte számára a Magyar Automobil-garage vállalatot. Az üzlet jól ment. Hirsch Adolf éppen az előtt állt, hogy jó élet kezdődjék meg a számára.

Az automobil-katasztrófa áldozatának két fivére van még. Ő volt a középső. Tanult mechanikus volt, sőt Franciaországban pilóta-igazolványt is szerzett és ő volt az, aki a budapesti repülő-verse-

nyek utolsó napján Voisin-gépén ezeröttszáz méteres utat repült be, jogot formált a „nemzeti díj“-ra, de nem akarták neki kiadni, mert későn nevezett. Hirsch a díjért be is perelte az Aero-klubot.

Az egyik fivére szintén kint volt Alagon, automobilja a 100-as számú, közvetlenül Janek gépe mögött haladt, de az egész szerencsétlenség olyan gyorsan történt, hogy észre sem vette fivére halála pillanatát és tovább ment. Csak odahaza tudta meg, hogy mi történt.

A másik Hirsch-fiu szintén látogatába ment valahova. Mindenfelé keresték, hogy tudtára adják a rettenetes szerencsétlenséget, csak éppen a Sváb-hegyen nem, ahol egy ismerős családnál volt. Este féltíz órakor jött haza és ott hallotta meg a gyász-hírt.

Hirsch özvegy édesanyja, amikor fia halálos tragédiájáról értesült, ájultan esett össze.

(Babona és balvégzet.)

Leopold Gyula meséli el, hogy Hirsch, aki gyakrabban volt automobilon Janekkel, egyenesen behalott a katasztrófába. Szombaton is együtt jöttek be Janekkel Alagról s a gépkocsi összeütött között egy fakkerral. Komolyabb baj nem történt, de Hirsch ekkor kijelentette, hogy nem ül fel többet olyan kocsiira, amit Janek vezet.

— Kissé vadul bánik a géppel, — mondta a garage-ában, — s az ember élete minden pillanatban halálos veszedelemben forog.

Tegnap este aztán, amikor már éppen indulóban volt Janek kocsija, Hirsch lélekszakadva rohant oda és se szó, se beszéd, felugrott a kocsiába.

(A mentők munkája.)

A mentők, mint mindig, úgy ez esetben is nagyszerűen teljesítették feladatukat. Az őrség az első jelzés után néhány percetel már kint volt a szerencsétlenség színhelyén. Dr. Aczél főorvos, dr. Fiala Richárd és dr. Krausz Ernő nyújtották az első segítséget. Hivatalosan a következő sérüléseket állapították meg:

Hirsch Adolf, a mellkasi belső szervek teljes roncsolása. Halálos.

Frühlich Sándor, bal egész karján zúzódás, kézfejen nyílt seb.

Finan József jobb arcfelelén 20 filléres nagysága zúzott seb. Janek sérüléseit nem látták, mert a gróf Károlyi-kórházba ment be.

A bebiztosított férj

vagy

a szalmaözvegy okos legyen.

Az ügynök: Nagyságos asszony holnap fűrdőre utazik.

Az asszony: Ugy van.

Az ügynök: Nagyságos asszony kedves férje pedig elsőrendű betyár.

Az asszony: Hogy érti ezt?

Az ügynök: Én úgy értem, ahogy akarom, de ő is érti, sőt nagyon is érti. A nagyságos ur elsőrendű betyár, ami azt jelenti a mi üzleti nyelvünkön, hogy muszáj-lump. Alig teszi ki nagyságos asszony a lábát, ő már lumpolni fog. Mulatókba fog járni, disznókodni fog, nem azért, mert ez jól esik neki, hanem mert azt hiszi, hogy visszatért a szabadságra, visszatért az aranyifjúságra és akkor lumpolni muszáj, disznókodni muszáj, az utcán ordítani muszáj, különben halvérü papucshős az ember. Ezek kérem az első rendű betyárok, akik akaratuk ellenére duhajkodnak és reggel még szédülő fejjel is azt hajtogatják, hogy jól mulattak, ennek így kell lenni, hej haj, huj visszatértek az aranyművesi napok...

Az asszony: Az aranyművesi napok, mi ez?

Az ügynök: Ez kérem valami hülyeség, a mi prospektusainkban szerepel. Lehet, hogy aytóhiba, de én évek óta így mondom és tessék elhinni, mégis én biztosítom be a legtöbb férjet.

Az asszony: Maguk férjeket biztosítanak?

Az ügynök: Nyaraló asszonyok szalmaözvegy férjeinek az erényét biztosítjuk. Nálunk család kizárt ügy. A fél úgy kapja vissza hitestársát, ahogy ott hagyta. Itt nincs szédülés uraságoktól levett ruhákkal... de mit is beszélök, ez egy más szakma.

Az asszony (figyelve): Nos és hogy történik a biztosítás?

Az ügynök: Nagysád nevetni fog. Mert hosszú pályámon minden nagysád nevetett, Nagysád keserűen kacagni is fog. Nagysád majd ki akar engem

rugni, végül Nagysád így szól: nem is olyan rossz és akkor jól van, mert akkor az ügy perfekt és én zsebrevághatom a proviziót. Tehát a biztosítás úgy történik, hogy a kedves férj kap a mi intézetünkől egy csudaszép nőt az egész nyárra.

Az asszony (nevet):

Az ügynök: Brávó. Nagysád nevet... A csudaszép nő úgy lesz beállítva, hogy a kedves férj azonnal belebotlik és ettől a percztől kezdve csak a csudaszép nőért bomlik.

Az asszony: Hah és ez egy biztosítás? (Keserűen nevet). Takarogjék.

Az ügynök (magában): Itt a keserves röhögés... kirug... Jól megy Strausz, jó Imogy Strausz... (fenn). Ez a csudaszép hölgy egész nyáron fogja boldogítani a kedves férjet. Eljár vele vacsorázni, de visszatartja oktalan költségektől, megjelenik vele löversenyen, nyári színházban és lehetlenné teszi, hogy a kedves férj disznó barátok társaságában végleg leromoljék. És végül hitegetni fogja mennyei jókkal, ami által elértek, hogy a kedves férj nem keres másfelé. Hölgyeink roppant ügyesek, de erényesek és a vállalat garantiozza, hogy elesébitás nem lesz.

Az asszony: Nem is olyan rossz.

Az ügynök: Strausz, ird be: harminc korona.

Az asszony: Mi az?

Az ügynök: Ráparancsoltam magamra, hogy írjam be a megkeresett proviziómat, mert Nagysád richtig mondta: nem is olyan rossz, hogy az üzlet perfekt... Gyerünk.

(Papirosokat vesz elő, blankettákat irat alá és tíz perc múlva távozik. Lent az utcán megrohanja a férj.)

A férj (izgatottan): Nos sikerült?

A barátja (büszkén): Nem volnék bohózatiró, ha ilyesmit nem tudnék nyélbe ütni. Most mehetsz a barátoddal, akihez télen csak drukkolva mertél besurranni, most mehetsz nyílt pofával és itt van harminc korona, ezt küldi a feleséged az első züllésre.

Ray.

TÁVIRATOK.

Uj török vezérkari főnökök.

Konstantinápoly, július 4. (Saját tudósítónktól.) A „Jeni Gazetta“ mai száma közli, hogy a kormány Enver hej berlini és Naki hej bécsi katonai attasékat két hadtest vezérkari főnökeivé fogja kinevezni.

Török-bolgár szerződés.

Konstantinápoly, július 4. A török-bolgár kereskedelmi szerződés kidolgozása ügyében kiküldött porta-bizottság holnap kezd meg munkálatait.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése július elsején lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujítsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Lakóhelyváltozás esetén arra kérjük korán közölnék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egyúttal arra a czimszalagra is, amelylyel az előfizetett példány a legutolsó tartózkodás helyére ment. Külföldre való költözködés esetén kérjük a portókülömbözet megtérítését is.

Nyáron az egész fűrdő-évad alatt előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utánuk küldjük, még akkor is, ha többször változtatják tartózkodásuk helyét.

A főváros környékén levő nyaralókba idején, pontosan viteljük a lapot.

UIDONSÁGOK.

Egy magyar trónkövetelő.

— A legujabb franczia szélhámosság. —

A párisi lapok nyári szenzációja a nyolcvanöt éves Duprey de la Mahérie vicomte harmincz esztendőn át folytatott zsenilais szélhámosságára, melyről az „Egyetértés“ is hírt adott.

Ez a szép nevű agastyán — mint olvasóink emlékezhetnek — különösen szent jelszavak alatt folytatta üzemeit és specialitása volt, hogy magyar történelmi vonatkozású egyházi czélokra háracosoljon össze nagy összegeket.

A készülö botránykör okmányai között szerepelnek egy regényes történet aktái is, mely sajtónál közelről érdeklí Magyarországot s mely annak idején nagy port vert föl idehaza s a külföldön is.

Nem csekélyebb dologról volt szó, mint a Habsburgok detronizálásáról egy Árpádházi trónkövetelő javára.

Ez a pretendens Crouy-Chanel Ferencz Claudius Ágost volt, aki megsárgult pergamentekből akarta kimutatni, hogy egyenes leszármazottja III. István királynak és Estei Beatrixnek. Erre még sokan emlékeznek azok közül, akik a múlt század hatvanas éveiben figyelemmel kísérhették a napi eseményeket. De az csak most derült ki, hogy a trónkövetelő „impreszáriója“ a derék Dupray de la Mahérie vicomte volt.

Ez a nagyszabású szélhámosság ugyanis abban az időben pazar fényűzéssel élt s termeiben a hiteles és nem hiteles franczia arisztokrácia mindegyik képviselője megfordult. Vendégei közé tartozott az 1793-ban, a poroszországi Duisburgban született Crouy-Chanel marquis is, akinek családja éppen úgy, mint a Croy-Dülmen-ek azzal dicsekedett, hogy az Árpádházi királyoktól származik.

Crouy-Chanel marquisnak befolyásos összeköttetései voltak Párisban. Több diplomáciai küldetésben is volt része. Járt Madridban, hogy a spanyol kormány és párisi bankárok kölcsönügyét egyengesse; a portugál forradalom mozgalmait is belé volt keverve, Don Francois de Paule spanyol infánst iparkodott a mexikói császári trónra ültetni, sőt még a pápival is tárgyalt — egy „nép-pénztár“ alapítása ügyében.

Párisba visszatérve, egy kis baleset érte — bankóhamisításért letartóztatták. Ez a botrány óriási feltűnést keltett, mert hiszen a Place de Vendome-on levő palotájában a legelőkelőbb udvari személyiségek is otthonosan jártak ki és be.

Fölmentették. A közvélemény ugyan fejesőlválva fogadta ezt az elintézést, de megtörtént. Crouy-Chanel marquis mindazonáltal haragot tartott Lajos Fülöp királyllyal. Azt vetette szemére, hogy becselendő váddal el akarta tenni láb alól. Boszúból átpártolt a bonapartistákhoz. Napoleon herceg pénzén a „Le Capitole“ című lapot adta ki s honarulásért öt hónapra bezárták, azután pedig évekig eltűnt.

Mahérie sugalta Crouy-Chanelnek azt az eszmét, hogy ha már egy infánsnak a mexikói trón utját hiába egyengette, próbálja meg saját magának a Szent István koronáját kivívni. 1858-ban kezdődött az emlékezetes per, melylyel Crouy az Estek birtokait I. Ferencz Józseftől el akarta vitaní. A pert elvesztette, de Mahérie felhasználta a nagy zajt, melyet az a történet keltett, hogy politikusek és pénzemberek csoportjából társaságot verbutáljon össze, melynek feladata lett volna a „valódi Este herceget“ a magyar királyi trónra ültetni.

Az „üzlet“ jól indult. Mindenféle „zug-diplomata“ állt az ügy rendelkezésére. A trónkövetelő rengeteg kötelező-papirost állított ki, melyek a trónralépés napján lettek volna fizetendők. Duprey de la Mahérie vicomte ötvenmillió értékű kötelevényen kívül azt az ígéretet is nyerte, hogy Ferencz Klaudius király öt Magyarország legmagasabb nőtgnási rangjával tünteti ki.

A koronázási vállalat részvényesei közt volt Delamothe-Barthomé Jules Jean-Jacques, a vasút-társaság pénztárosa is. Crouy-Chanel már a tőzsdén is nagy összegeket csalt ki tőle, azzal a kö-

cségtelés fogja kar De a szé arra is v sodvirágt szivében. ménye, K szép nap saját 300 személt 3,293.187

Köny évi börtő és hüntán 1870-ben, szép feles Azóta se

A tr gáltatás s a szélhár börtönre Ilyen komédia, sok hívó la Mahér kívül érd

NAP Rón, kath Görög-oros 28. — A 1 óra 58 per nyugszik r

A kere Nyitva fára 9—2 Az Iparmú Iparmuzeum zeum 10—11 óráig. — A — Az Erzs óráig. — A György M. Muzzeum 21— utca 9. — bad bemen óráig. — Könyves K 27—30. szá kiállítás

díj nénes. óráig. Belép sárja (Kig nemzetközi Belépdíj I Iparcsarnok

Nyitva zeum köny kereskedelm nyitva d. könyvtára könyvtár nyitva 9— nyitva 9—

— Sz Samassa J létre Mar

— A után 3 ó Gmundent württembe Innen a k Alfonso, U A király I

— A löl jelen rosszabb lényeges ben a té ujjabb ko dalommal

— A táviratozz szerint a utazik.

— A Ármán fő tanúsított királyi ud

— J6 Jelenlik, h latok meg odaérkezt

— L pénzügym időzött, m

csegtetéssel, hogy trónralépésekor Budapesten fogja kamatokat kamataival egyetemben megtéríteni. De a szépséges vicomtesse de la Mahérie azor.kivül arra is vállalkozott, hogy „az ügy érdekében“ másodvirágzást fakaszson a pénzúros hatvanöt éves szivében. Ennek pedig az lett a szomorú következménye, hogy a szegény Delamothe-Barthomé egy szép napon arra a tudatra ébredt, hogy nemcsak a saját 300.000 frankját áldozta fel a szép asszony szeméért, hanem a vasúti úrsaságtól fölül rá 3,293.187 frankot el is sikkasztott.

Könyvhamisításait fölfedezték, öt magát öt évi börtönre, a vicomteot — mint értelmi szerzőt és hűntársat — hét évi fegyházra ítélték. Mahérie 1870-ben, a háború zavarai között, megugrott s szép felesége három gyermekével együtt — eltűnt, Azóta se hallották magáról.

A trónkövetelő eleinte kibújt az igazságszolgáltatás sújtó keze alól, de 1867-ben elcsípték és a szélhámosságban való részesség miatt három évi börtönre ítélték. Ezt a büntetést el is szenvedte.

Ilyen siralmasan végződött a trónkövetelési komédia, melynek — abban az időben — nagyon sok hívői és hívei voltak. Utójátékát, a Duprey de la Mahérie perének tárgyalásakor, mint egy rendkívül érdekes szindarabot fogjuk végigélni.

NAPIREND. Naptár: kedd, július 5. — Róm. kath.: Zacc. Antal hv. — Prot.: Vajk vezér. — Görög-orosz: június 22. Nszéb pk. vt. — Zsidó: Sivan 28. — A nap két reggel 4 óra 9 perczkor, nyugszik 7 óra 58 perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 18 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 3 perczkor.

A kereskedelmi államtitkár fogad déli 12-től 2-ig. — **Nyitvalevő múzeumok:** A Nemzeti Múzeum regiszfára 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10-2-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9-1-ig. — A Technológiai Iparmúzeum 9-1-ig és 3-5-ig. — A Széchenyi Múzeum 10-12 óráig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10-1 óráig. — A Néprajzi Múzeum 9-12-ig és d. u. 3-6-ig. — Az Erzsébet királyné ereklyemúzeum 9-1-ig és 3-4 óráig. — Az Aquineumi Múzeum egész nap. — A Ráth György Múzeum egész nap. — A Kereskedelmi Múzeum 9-2-ig. — Petőfi-ház (ereklyemúzeum) Bajza-utca 21. sz. 10-2-ig, Belépődíj 1 korona, kedden szabad bemenet. — Székesfővárosi Múzeum délután 3-6 óráig. — A Történelmi Képesarnok 10-2-ig. — A Könyves Kálmán nyári kiállítása (Nagymező-utca 37-39. szám) 9-6 óráig, Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-téri szalonjában) egész nap, Belépődíj nincs. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítása 9-6 óráig, Belépődíj 1 K. — Házipari Szövetség állandó vására (Kigyó-tér 1.) egész nap, Belépődíj nincs. — A nemzetközi fényképképzés a Múzeumokban 9-6-ig, Belépődíj 1 korona. — Papiros- és tanszerkiállítás az Iparcsarnokban egész nap, Belépődíj 40 fillér.

Nyitváno könyvtárak: A Technológiai Iparmúzeum könyvtára nyitva 9-1-ig és d. u. 3-5-ig. — A kereskedelmi és iparkamara közgazdasági könyvtára nyitva d. e. 9-12-ig. — Az Iparművészeti Múzeum könyvtára d. e. 10-12-ig és este 6-8-ig. — Akadémiai könyvtár nyitva 3-7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9-12-ig és 3-8-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9-2-ig.

— Személyi hír. Egerből jelentik, hogy dr. Samassa József bibornok, egri érsek hat heti üdülésre *Maricbadba* utazott.

— A király Gmundenben. A király tegnap délután 3 óra 45 perczkor különvonaton *Ischből* Gmundenbe utazott a *cumberlandi* herceg és a *württembergi* herceg családjainak látogatására. Innen a király kocsin Ebenzweierbe hajtatott *Don Alfonso*, Bourboni herceg és neje meglátogatására. A király hét órákor visszautazott Gmundenből.

— A román királyné betegsége. Berlinből jelentik, hogy *Erzsébet királyné állapota rosszabbra fordult*. A félélvitalos jelentések lényeges javulást mondanak, de ezzel szemben a tény az, hogy a királyné betegségében újabb komplikációk álltak be, amelyek aggodalommal töltik el környezetét.

— A belga királyi pár Bécsben. Brüsszelből táviratozzák, hogy az „*Etoile Belge*“ jelentése szerint a belga királyi pár szeptemberben Bécsbe utazik.

— Az új udvari tanácsos. A király dr. Stern Ármán fővárosi bizottsági tagnak, kulturális téren tanúsított áldozatkészsége elismerésül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta.

— József főherceg az aratók közt. Kisjenőről jelentik, hogy József főherceg az aratósi munkálatok megtekintésére néhány napi tartózkodásra odaérkezett.

— Lukács László Budapesten. Lukács László pénzügyminiszter a Tatrából, hol néhány napig időzött, ma reggel visszaérkezett a fővárosba.

— **Uj miniszteri tanácsos.** A király a vallás-és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. Hertelendy László közalapítványi igazgatónak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget adományozta.

— **Ehrlich tanár csodagyógyszere.** Mint már megírtuk, a berlini *Wechselmann* tanár alkalmazta és próbálta ki először nagy méretekben Ehrlich tanár csodagyógyszerét a *vérhaj* ellen. *Wechselmann* tanár egy újságíró előtt igen érdekesen nyilatkozott eme korszakos jelentőségű gyógyszer legelső alkalmazásáról a beteg emberi testen. — Az első ember, akit a 606-ossal beoltottam — ugymond a tanár — még alig volt ember. Hat napos csecsemő volt, retentés állapotban. Az öröklött, a veleszületett *vérhaj* minden átka, minden rettenetessége rajta és benne volt. És elkényyszeredett, siralmas kicsi testébe befecskendeztem 0.3 gramm *Ehrlich-Hata-t*. Orvos vagyok és a *szivem dobogott a félelemtől*. És imé, uraim: Ehrlich lángesze diadalmaskodott a rettenetes kór felett: huszonnégy óra múlva a vérvizsgálat már *nem adott Wassermann-reakciót*, a az első áldozat meggyógyult és megélt. *Még ma is láthatják az osztályon, holott ezelőtt az ilyen csecsemőnek három hét múlva még a hírét se tudtuk már. Most bátrabb voltam! Még egy-két ilyen csecsemő-eset után, melyekben alkalmam volt a szer csodálatos hatásáról meggyőződni fel-nötteken folytattam a kísérletezést, s az *Ehrlich-Hatát* a *vérhaj* legkülönbözőbb eseteiben olyan sikerrel alkalmaztam, mely az *összes gyógyító eljárások között páratlan a maga nemében*... A recidivákra vonatkozóan persze még hiányzanak a tapasztalatok, de annyi tény, hogy a három hónap előtt beoltott gyógyultak közül még *egyetlen recidiva se fordult elő*. A szer meggyógyítja a beteget, szervezetéből kipusztítja a *vérhaj* parazitáit s így szabad reménylenünk, hogy a kigyógyult egyének *utódai nem fognak öröklött vérhajjal születni*.*

— **Halász Ferenc meghalt.** Közoktatásügyünk egyik kiváló vezetőférfiát ragadta el a halál. *Halász Ferenc* vallás-és közoktatásügyi miniszteri tanácsos vasárnap reggel budai nyaralójában 62 éves korában meghalt. *Halász Ferenc* mint néptanító kezdte pályafutását, majd tanfelügyelő lett és ebben az állásában Bereg-és Heves vármegyében annyira kitünt, hogy szolgáltatott bren-delték a miniszteriumba. *Wlassics Gyula* miniszter nagyon méltányolta *Halásznak* kiváló politikai érzékét és *Halásznak* iskolaállamosítási tervét elő-fogadta. A milléniumi év ezer új népiskolája *Halásznak* és *Wlassicsnak* közös műve volt és azt a rohamos fejlődést, melyet az állami népoktatásban másfél évtized óta látunk, nagy részben *Halásznak* köszönhetjük. Erdemeinek elismerésül igen rövid idő alatt miniszteri tanácsos és az egész állami népoktatásügy feje lett *Halász*, akit Gyöngyös, Szatmár és Beregszász városok díszpolgárává választottak. A múlt őz óta folyton betegeskedett *Halász*, ebben az évben már nem is járt föl hivatalába. Ma reggel szótlan elhunyt. Halálát gyászolja özvegye: *Orlovsky Justina*, négy fia: dr. *Halász Aladár*, *Halász Gyula*, a magyar királyi koronaőr-ség századosa, dr. *Halász Zoltán* és *Halász Dezső*. Temetése kedden délután fél négykor lesz a kerepesi-úti temető halottas házából.

— **Tűz a ezári kastélyban.** Pétervárról jelentik nekünk, hogy vasárnapra virradó éjjel a péterhoi ezári kastélyban nagy tűzvész pusztított. A péterhoi ezári kastélyban támadt tűzről a következő részleteket jelentik: Leégett a császári nyári színház és a ezári gazdasági hivatal épületének egy szárnya hat gazdasági épülettel együtt. A kárt egy millió rubelre teszik. A tűz idején a ezári család tagjai közül senkisé volt Péterhofban. Valószínűleg vigyázatlanság okozta a tüzet, amelyet csak órák múlva sikerült lokalizálni.

— **A kaszinó-affér.** Megemlékeztünk már a Halápi Frigyes és Tuzskai Ödön között a Lipótvárosi Kaszinóban történt verekedésről. A verekedők emiatt párbajt is vívtak s ma a kaszinói igazgatóság elé kerültek. Báró Bánffy Dezső elnöklésével tárgyalat és vizsgálatot rendeltek el. A vizsgálatot a választmányra bízták.

— **Bécsből Lipésbe.** Bécsből jelentik, hogy Strümpell Adolf tanár elfogadta a lipesei tanszéket és már a jövő félév elején lemond a harmadik bécsi klinika vezetéséről. Strümpell mai előadásában bucsubeszédet intézett hallgatóihoz.

— **Fellner Frigyes gyásza.** Egy eszményi házasságot semmisített meg a kérlelhetetlen végzet. Egy mintafeleséget, gyöngéd anyát, szerető rokont fosztott meg övétől a kegyetlen halál. Dr. *Fellner Frigyesné*, született *Spett Mária Gizella*, életének 25. esztendejében, boldog házasságának harmadik évében, e hó 2-án hajnali félhárom órákor elhunyt. A bájos fiatal nő betegsége fájdalmas volt, hosszú szenvedésektől váltotta meg a halál. De még gyötrelmeit is békétüréssel viselte, hogy környezetét ne nyugtalanítsa. Dr. *Fellner Frigyes* egyetemi tanár, az Agrárbank igazgatója mélyszégyes gyászában minden ismerőse őszinte részvétellel osztozik, mert köz-tudomású volt, milyen páratlan szeretet fűzi a két egymáshoz illő házastárs szívet egymáshoz, s milyen mérhetetlen boldoggá tette őket piczike *Frigyes* fiuk születése. Az elköltözött uriaszony földi maradványait holnap kedden délután félöt órákor fogják a kerepesi-úti temető halottasházában a róm. kath. egyház szertartása szerint beszélni és a családi sírboltban nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmiseáldozat e hó 7-én délelőtt 10 órákor fog a belvárosi plébánia-templomban az Urnak bemutatni. A köztisztelőben álló férjjel együtt a kiterjedt rokonságon kívül, első sorban dr. *Spett Ferenc*, dr. *Gobbi Károlyné* és *Spett Vilma*, dr. *Bálint Ernőné* sz. *Spett Rózsika* és dr. *Spett Elek* mint testvérek gyászolják az elhunytat.

— **A repülés mártírja.** Vasárnap kezdődött a reimsi repülőverseny, amelyre nem kevesebb, mint 75 aviatikus jelentkezett a világ minden részéből. A versenyt a szomszédos Betherny térségein rendezik. Mindjárt az első napon borzasztó szerencsétlenség történt. *Wachter* mechanikus, az Antoinette-repülőgépgyár alkalmazottja a magassági díjért startolt nagy széiben. Egész nap a levegőben volt s körülbelül 500 méter magasságot ért el. Estefelől készült leszállani. Lecseszkedett 200 méternyire, mikor egyszerre egysiku repülőgépének szárnya összecsapódott és a monoplán rémes gyorsasággal lezuhant. A repülőgép darabokra törött s *Wachter* halálra zuzta magát. *Wachter* előzőleg esőben is röpült és a megázott repülőgép feszültségi stabilitási viszonyai a nedvesség folytán megváltoztak. *Wachter* lezuhanás közben a villamos gyújtót elállította. Ha a lezuhanás pár lépéssel odább törté-nik, a repülőgép a közönség közé esik, ami nagy katasztrófát idézett volna elő. Bethernyből sikeres produkcióról is kapunk hírt. A repülőversenyen ugyanis *Madie* kapitány gyönyörű mutatványt vég-zett sárkányokkal. Több összecsatolt sárkányon 110 méter magasságba emelkedett fel és 5 perczig röpült.

— **Honvéd póttartalékosok sérelme.** Makóról jelentik: A szegedi V. honvédkerületi kiegészítő-parancsnokság a legnagyobb aratás idején hívott be 86 póttartalékosot, akik ugyszólván egytől-egyik mezőgazdasági munkával foglalkoznak. A város katonaiügyi hivatala a július 17-ére szóló behívási parancs mellőztetését kérte és a 86 póttartalékos kö-sőbbi behívását, ami annál is inkább méltányos, mert a szegedi 46. sz. közös gyalogezred póttarta-lékosainak behívását a folyó mezőgazdasági mu-nkálatokra való tekintettel *elhalasztotta*. A szegedi V. honvédkerületi kiegészítő parancsnokság a hon-véd póttartalékosok kérelmét *elutasította*, az el-utasító hhatározatot azonban a katonaiügyi hiva-tal *megfelelőbbre* a temesvári hadtestparancsnok-sághoz.

Félélvitalosan közlik a következőket: A hon-védelmi miniszterium elrendelte annak idején, hogy a póttartalékosoknak feyvergyakorlatra való behívásánál az aratási munkálatokkal való elfog-laltságra hivatkozás a legméltányosabb figyelem-ben részesíttessék. Ha mindazonáltal megtörténék itt-ott, hogy a mezői munkálatok miatt való föl-mentés iránti kérés figyelembe nem vétetik, ugy a honvédelmi miniszterium, ha hozzá érkezik az ügy, minden egyes esetben fölmenti az illető a feyvergyakorlat alól, habár igen sok esetben ma-guk a behívottak sziveebben szolgálják le a fey-vergyakorlatot most, mint őszszel, amikor az har-minezöt napra, tehát jóval több időre terjed.

— **Zsarolt a képviselő ur.** Berlinben nagy fel-tűnést keltett Bruhn Vilmos birodalmi gyűlési antiszomita képviselő botránja, akit zsarolás miatt vád alá helyeztek. A képviselő fivérével, Bruhn Pállal „*Warheit*“ czim alatt hetilapot adott ki Berlinben, amely lap addig közölt heves támadó cikkket nagy berlini czégek, kereskedők, gyáro-sok és iparosok ellen, míg ezek végre elszánták magukat arra, hogy a lapban hirdessenek. Több kereskedő azonban följelentést tett a jeles testvér-pár ellen revolverezés miatt és most a képviselőt fivérével együtt vád alá helyezték.

— **A lemergi vérszám.** A lemergi vérszám vizsgálata még ma sem csillapodott. A rendőrség az egész vasárnapon keresztül fáradhatatlanul folytatta a kihallgatásokat, amelyeknek eredményeképpen is letartóztatott ruthén diákok közül még a tegnapi est során vagy harminczat szabadlábra helyeztek. Ezeknél ugyanis nem akadt se revolver, se más veszedelmes szerszám s különben is igazolni tudták, hogy nem volt részük a verekedésben. Azt hiszik, hogy mintegy *husz diák* lesz, akit megbüntetnek, mint a verekedés szítóját és vezetőjét. A letartóztatott diákok egybehangzó vallomása szerint a minapi vérszám jelenetek nem voltak tervszerűen előkészítve; a ruthén diákok az indexüket aláírni mentek az egyetemre s közben véletlenül vetődtek be a III. számú terembe, ahol a lengyel diákok éppen ülést tartottak. Az ügyészség elkoboztatta a Dilo című ruthén lap mai számát vezércikkje miatt, amely fekete keretben jelent meg. A cikk címe: „*Vér és holttestek*” volt. — A lengyel diákok tegnap nagyobb küldöttséggel járultak az egyetem rektora, *Glombinszky* reichsráthi képviselő elé, akit megkértek, hogy nyissa meg az egyetemet újra mielőbb és folytassák a félbenmaradt vizsgákat. *Koczko* Ádám ruthén diák temetése ma ment végbe. A nyugalom és a rendet nem zavarták. A koporsóra kétszáznál több koszorút tettek és százötven ruthén egyesület képviseltette magát küldöttséggel. Amerre a gyászmenet elhaladt, ezer meg ezer ember verődött össze. Minden eshetőségre készen a katonaságot estig a kaszárnyákban tartották. Ma ismét *husz letartóztatott ruthén diákot* bocsátottak szabadon. Holnap újból megújítják az egyetemet.

— **Nebenführer a rendőrségen.** A hivatalos lap közli, hogy a belügyminiszter Nebenführer József belügyminiszteri számtanácsost ugyanebben a minőségben áthelyezte a rendőrségre. Nebenführer József sok éven át az Operaházhoz volt beosztva s akkor hívták vissza a belügyminisztériumba, amikor az Operát a kultuszminisztérium fenntartása alá helyezték. Nebenführer áthelyezése folytán *Dessauer* Lipót számtanácsost számtanácsossá léptették elő.

— **Elhunyt újságíró.** Pongráz Béla hírlapíró, a régi újságíró-gárda egyik ismert nevű tagja, aki szép tehetségre valló költeményeivel is feltűnést keltett, ma reggel hét órakor ötvenegy éves korában, hosszabb betegség után a régi Szt János-kórházban meghalt. Erős tollal szolgálta a függetlenségi eszméket Verhovay „Függetlenség”-énél, a „Kis Újság”-nál és más lapoknál; később kalandos újságíró vére idegenbe sodorta s hosszabb időt töltött Oroszországban és Japánban, honnan pár év előtt betegesen jött haza. Temetéséről a Budapesti Újságírók Egyesülete gondoskodik. Folyó hó 6-án, szerdán délután három órakor temetik a kórház halottasházából a Farkasréti temetőbe.

— **Sovány járásbíró hivatalvesztése.** A tavalyi esztendőnek országos szenzációja volt, midőn *Sovány* Dezső aljárásbíró Mátészalkán leszurta *Bordás* Demeter kéményseprőmestert. A szatmári törvényszék tudvalevőleg felmentette a vád alól *Sovány* Dezsőt, mert úgy találta, hogy jogos önvédelemből követte el tettét. A debreczeni ítélőtábla is megerősítette ezt az ítéletet, amelynek jogerőre emelkedésével, miután az ügynek bünyvádi része elintéztetett, a tábla fegyelmi tanácsa elé került a dolog. *Porubszky* Jenő debreczeni táblai elnök elnöklése alatt most hozta meg a fegyelmi tanács döntését, amely *Sovány* Dezső aljárásbíró *hivatalvesztéssel sújta*. Az indokolás kimondja, hogy habár önvédelemből követte el tettét, mégis olyan bünt követte el, amely *összefergethetlen a bírói állás tisztességével*.

— **Vasutasok ülése.** A Vasutas Szövetség budai kerülete szombaton rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a tagok nagy számban jelentek meg. A közgyűlés napirendjén volt az elnök- és titkárválasztás. Elnökké *Pyber* Ignác déliavasuti főellenőrt, titkárrá *Gabriely* Oszkár déliavasuti hivatalnokot választották meg egyhanguan. Az új elnököt *Lux* Ádám főellenőr üdvözölte meleg szavakkal. *Pyber* Ignác meghatva mondott köszönetet a bizalomért és hosszabb beszédben körvonalozta azokat az elveket, amelyeket az elnöki székben szem előtt fog tartani a vasutas társadalom anyagi és erkölcsi helyzetének előmozdítására. A közgyűlés után a felső Krisztina-körtüti Kaszinó nagytermében társas vacsorára gyűltek össze a kerület tagjai, amelyen megjelent *Tólay* Lajos, a Szövetség elnöke és dr. *Székény* Antal orsz. képviselő is.

— **A „Trieste” hajó kalandjai.** Eddig még nagyon szűkszavú jelentések érkeztek a Trieste-hajó kalandjairól, amely szombaton reggel vergődött be, nyolcz napos tengeri hányódás után Bombay kikötőjébe; de most *Frankfurter* Albert, a Lloyd-társaság vezérigazgatója a Trieste-hajó kalandos utjáról így nyilatkozott:

— A legújabb dróttalan távirati jelentések szerint Triestét huszonöt tengeri mértföldnyire Bombaytól *baleset* érte. A gőzös gépe elromlott és felmondta a szolgálatot. A hajót nem lehetett tovább kormányozni és így *vesztogelt a gőzös nyolcz napig a nyílt tengeren*. Végre egy *Greenwich* nevű angol hajó találkozott a Triestével és mivel egyedül nem bírta a bombayi kikötőbe vontatni, értesítette a Lloydnak közelben lévő *China* nevű hajóját és ez a két hajó a bombayi kikötőbe vitte a Triestet. A hajó személyzetében és utasaiban nem esett kár. Elegendő eleség volt a hajón és így a nyolcz napi vesztoglést könnyen kibírták. A személyzetet egy másik Lloyd-gőzös hozza vissza rendeltetési helyére. A Trieste utasai még Bombayban a következőket beszéltek el a Lloyd-gőzös viszontagságairól:

— **Junius 16-án,** mikor a hajó Adentől negyven tengeri mértföldnyire volt, eltört a hajócsavar tengelye. A fedélzeten kifeszített napernyő-ponyvákat ráfeszítették az árbocokra és azokkal vitorlázták tovább. Kilencszáz mértföldet vitorláztak így, mikor egy angol gőzös megpillantotta a Triestet. Hat nap emberfeletti munka után, miközben az angol gőzös második mérnöke életét vesztette és számos matróz megsebesült, sikerült a két gőzöst drótkötéllel egymáshoz kapcsolni. Az *élelmiszerkészlet teljesen elfogyott a hajón*, úgy hogy a szállítványokhoz kellett nyulni. Az utasok az utolsó napokban már *nagy nélkülözések között csak makaronival és mázsalazólóval éltek*. A mentés a folytonos vihar miatt nagyon nehezen ment. Bombay közelében elszakadt a vontatókötél és csak alig bírták a gőzöst a kikötőbe vinni. A „Trieste” utasai egyébként nem grózik eléggé dicsérni azt az önfeláldozó, bátor magatartást, amelyet a „Trieste” tisztjei és legénysége a veszedelmes utazás alatt tanúsítottak.

— **A „Fekete kéz” garázdálkodása.** Rómából jelentik nekünk: A „Fekete kéz” társasága az utóbbi időben vakmerő rablásokat követett el. A napokban is egy palermói bankárnak fenyegető levelet írt, hogy fizessen 100.000 lírát, különben felrobbantják palotáját. A bankár nem is válaszolt. Tegnap bombát vetettek házába és a robbanás nagy pusztítást vitt véghez, de emberéletben nem esett kár.

— **Az öngyilkos huszáronkéntes titka.** Megemlékeztünk *Szacsavay* Zsigmond huszáronkéntes öngyilkosságáról, melyről a vizsgálat kiderítette, hogy a *becézgetett huszáronkéntes amerikai párbajnak* lett az áldozata. Az önkéntes ugyanis egy főhadnagy barátjának levelet írt, amelyben bevallja, hogy *amerikai párbaj miatt lett öngyilkos* és e hirdetésnek közzétételére kéri fel:

— *Kötelességem megtettem. Szacsavay.*

A főhadnagy jelentést tett az ezredparancsnokságnak, mire megindult a vizsgálat. *Szacsavay* gróf *Königsberg Fidélnék*, a tauai hitbizomány urának örököse. Ma távolították el a golyót az önkéntes melléből, orvosai biznak felépülésében.

— **Lángban álló buzaföldek.** Dunagárdony község határában az egész buzatermés lángokban áll. Borzasztó látványt nyújt a határ, amerre csak a szem ellát, mindenütt hatalmas láng lobog. Maga a község is nagy veszélyben forog, mert őrüsi szélvész dühöng, mely erős fatörzéseket csavar ki tövestől. A lakosság között nagy félelem és zavar uralkodik, mert a tűz a község felé terjed. A dunagárdonyi elüljáróság Titelről kért segílyt, a mely meg is érkezett.

— **Terjed a kolera.** Oroszország vidékeiről rém hírek érkeznek. Rémségesen pusztít és terjed a kolera. Charkowban 460, a tauriai kormányzóság falvaiban 515 koleraeset fordult elő és a megbetegedések fele halálos kimenetelű volt. És mivel a járvány behurcolásától félni lehet, az osztrák határon az oroszországi utasokat vesztogzár alá helyezik.

— **Csődbe jutott a népipari iskola.** Ez is jellemzi a mi szomorúságos, nyomorúságos magyar viszonyainkat, hogy az Iparművészeti Múzeum népipari osztályában 47 ideiglenes tanítónőt elbocsátottak, akiket eddig az ország különböző vidékeire a csipkekészítés tanítása céljából küldtek ki. A nagy feltűnést keltő ügyről a kultuszminisztérium egyik alkalmazottja, a következőket mondotta:

— **Gróf Apponyi Albert** miniszterségének kezdetén, mikor különböző társadalmi akciók révén a közügyelem a szépművészet felé terelődött, a kultuszminisztérium illetékes ügyosztálya azzal a javaslattal lépett Apponyi elé, hogy a szépművészetet állami eszközökkel föl kellene karolni s erre a célra legalkalmasabb volna az Iparművészeti Iskolában külön osztályt létesíteni. Ez az osztály kiképezne a megfelelő tanítónőket s e tanítónők aztán az ország különböző helyein létesítendő fiókokban tovább tanítanák, amit maguk tanultak. Apponyi elfogadta a propositiót s erre hamarosan mind több és több fiókiskola létesült. Az iskolák kiképezték a tanulókat s néhány esztendő alatt több ezer munkás állott rendelkezésre. A munkások, miután megtanulták a csipkeverés, a szövés, horgolás, himzés mindenféle technikáját, értékesíteni kívánták tudásukat. És munkát sürgettek. Az Iparművészeti Iskola szívesen állott rendelkezésre, adott munkát, míg anyagi ereje bírta. De végre a rendelkezésre álló összeg elfogyott, s az iskola zavarba jutott, megakadt. Az iskola a készítmények értékesítésével igyekezett segíteni a bajon. De az értékesítés nagyon gyöngye eredménynyel járt. A készült tárgyak árát oly hihetetlenül magasra kellett szabni, hogy nagyon csekély rész tett szert vérvőre. Mivel az állam nem akart újabb és újabb összegeket kockáztatni, a csőd elkerülhetetlenné vált. A tanítónőket kezdték nem fizetni vagy késedelmesen fizetni, sőt a munkások kifizetése körül is szomorú állapotok kaptak lábra. *Panasz* panaszt ért s már Apponyi be akarta szüntetni az egész akcióit. Gróf *Zichy* János azután, mihelyt tudomására jutottak a szomorú állapotok véget vetett neki. A minisztérium utasítására az Iparművészeti Múzeum 47 ideiglenesen alkalmazott tanítónőt bocsátott el, a csipkekészítést a vidéken beszüntette s csak a központi csipkelepet tartja meg néhány állandó alkalmazással felvett tanítónővel együtt.

— **Sztrájkolnak az aratók.** Nem elég sok viharcsapás, melyek országszerte pusztítják a föld termését. Még a munkások is megkötik magukat az aratásra érett kalászkornál. Békésmegyében kiűzték az aratók sztrájkja. *Schwartz* József békésmegyei birtokán 600 aratómunkás bérkövetelés miatt sztrájkba lépett. A szarvasi főszolgabíró csendőrséggel a helyszínére ment. Szentgyörgyön *Montay* Sándor földbirtokosnál ötven, *Schweiger* Miksánál negyven aratómunkás lépett sztrájkba. Félhivatalosan jelentik: Azzal a hírrel szemben, hogy Békésmegyében hatszáznál több aratómunkás sztrájkba lépett, a földművelésügyi minisztérium, amely telefon utján érdeklődött, megállapítja, hogy a nevezett megyében erről a tömeges sztrájkról semmit sem tudnak. Itt is, az ország más vidékén is sztrájkok csak szörványosan fordulnak elő s ahol előfordulnak, ott is csupán öt-hat ember sztrájkbalépéséről van szó.

— **Szerencse a szerencsétlenségben.** Genfből jelentik nekünk: Tegnap este hét órakor *Machud* aeronauta fölszállt egy léghajón, amelyen kosár helyett trapéz volt. Nagy magasságon *Machud* hajmeresztő tornázásokat végzett a trapézen, mikor egy szélroham elkapta a léghajót s olyan nagyon rántott rajta, hogy *Machud* lezuhant a trapéztől. Egyszerre a *genfi tóba zuhant*. Több gőzcsónak segítségére sietett s még idejében kifogta. *Machud*-nak semmi baja sem történt.

— **Nagy vasuti szerencsétlenség.** Clevelandból táviratozzák: Ma délután Deytontól huszonöt mértföldnyire egy gyorsvonat összeütközött egy tehervonattal. Eddig harmincz holttestet és hatven sebesültet huztak ki a romok alól.

— **Házasság.** Hegedüs Vilmos eljegyezte *Rockenstein* Anuskát Paksán.

Paulovits Géza fővárosi tanító eljegyezte *Petrick* Gizikét, *Petrick* Márton nagyiparos leányát.

Kelemen Izó, a dunaföldvári polgári iskola igazgatója eljegyezte *Stauber* Sárít.

Lukácsy Jenő hivatalnok szerdán délelőtt 11 órakor tartja esküvőjét *Gall* Emmával Budapesten a ferenczvárosi plébánia-templomban.

Ehrenthal Béla tegnap vette oltárhoz a Dolány-utcai templomban *Lauffer* Miczilt.

Simonyi Lenke és *Faragó* Vilmos tegnap kötötték házasságát.

— **Jászóujfalu pusztulása.** Már megirtuk az abaujmezei Jászóujfalu pusztulását a rémes tűzveszedelmében. Nemcsak nagy vagyonérték pusztult el, de emberi élet is. Öten porrá égtek, tizenkilenczen áltveszélyesen égtek össze. Ma pedig Horváth Elemér vármegyei tb. főjegyző és Ghéczy Gyula szépsii főszolgabíró bejárták a falut és Lukács Józseffel, a leégett Jászóujfalu község bírájával és megállapították, hogy elpusztult 42 lakóház, három középület, 100 gazdasági és melléképület, összesen 235.652 korona értékben. Ötvennél több család maradt kenyér nélkül, akik között a nyomor pillanatnyi segélyeként dr. Puky Endre alispán, a vármegyei segélyalapból 500 koronát osztott ki és gondoskodott arról, hogy Kassáról és környékbeli községekből elegendő élelmiszert kapjanak. Ezenkívül jelentést tett a tűzvész pusztításáról a belügyminiszternek, akitől nagyobb összegű államszegély sürgős kiutalását kérte. A jászóujfalusi plébánost, Zsilinszky Jánost, aki emberföltött munkát végzett a mentésnél, részben sérülései, részben a kiállott izgalmak, ágyba döntötték és állapota olyan súlyosra fordult, hogy szombaton meggyónt és fölvette a halotti szentségeket is.

József főherceg ma Abauj-Torna vármegyéhez táviratot intézett, amelyben melegen érdeklődik a jászóujfalusi tűzkatasztrófa áldozatainak sorsa iránt. A főherceg táviratára dr. Puky Endre alispán kimerítő sürgönyben válaszolt. A belügyminiszter ma 500 koronát küldött Sziklay Ede főispánhoz a jászóujfalusi tűzkárosultak felszegélyezésére.

— **Vágók letartóztatás előtt.** A rendőrség már három hete vezet vizsgálatot a család Vágó főre ellen, akik megrendelések szélhámos átruházásával több bankot és a Ganz-gyárat is megkárosították. A vizsgálat folyamata alatt Vágókék Ferrum nevű csavargára esőbe került. A csődhirdetmény megjelent a hivatalos lapban, az eljárás pedig megindult. Jelenleg Vágókék egyezkedési ajánlatát tárgyalják. Ma azután váratlan meglepetés érte Vágó Albertet, az egyik tulajdonost. Megjelent ugyanis a rendőrségen dr. Káldor Gyula, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ügyésze és Vágó Albert letartóztatását kérte, félnek, hogy megszökik. A rendőrség meghallgatta Vágó Albert védőjét, dr. Várossy Vilmost és úgy határozott, hogy egyelőre még nem tartóztatják le Vágó Albertet.

— **A rendőrség az Aero-klub ellen.** A repülőverseny maradványaként egy csomó kellemetlenül szakadt az Aero-klub nyakába. A legkínosabb a kellemetlenségek között az, hogy az Aero-klub nem képes fizetési kötelezettségének eleget tenni. Nemcsak a kisebb-nagyobb számlákról van szó, hanem a versenyrendezésre a rendőrséget sem fizette ki, a közrendőrök napidíját, akik súlyos és terhes szolgálatot teljesítettek Rákos mezején. A versenybizottság a főkapitányság sürgetésére azzal felelt, hogy addig, míg a főváros ki nem fizeti a kilátásba helyezett kétszázötvenezer koronát, egy fillért sem tud kiutalványozni. A rendőrség nem elégedett meg ezzel az üres válaszzal és ma tízezer koronára — ennyire rugott a kirendeltségi díj — végrehajtást vezetett a derék Tolnay Lajos Attila-ut 23. szám alatti villájára és a berendezés. Mégse járja, hogy Tolnay, aki teljesen öntetlenül végezte a rendezés nagy munkáját, ráfizessen az aviatikára.

— **Nagyszabású tejhamisítás.** Hétről-hétre itéli el a főváros előljárói által az élelmiszer hamisítók. Az enyle ítéletek egyáltalában nem alkalmasak arra, hogy példát statuálva, visszariasszák becselene manipulációiktól az emberek egészségét veszélyeztető kapzsi tej- és vaj-uzsorákat. Tovább folynak a hamisítások a fogyasztó közönség zsebének és egészségének terhére. A néhány liternyi tejet hamisító svábok üzleteit megirigyelve Szántó Adolf és társa budapesti, istvánuti tejnyágykereskedő cég és mint nagykereskedőhöz illik, nagyban hamisította a tejet és kapzsi, pénzéhes ezéjainak elérésében nem húzózkodott a pecsétamisítástól sem. Szántó Adolf és társa tejhamisítása bünygyő nőtte ki magát és dolgot ad a VII. ker. előljáróknak kívül az ügyészségnek is. Szántó a tejttermelő földbirtokosoktól eredeti plombákkal lepecsételt kancsákban kapott tejet a telepén rendszeresen meghamisította s egy boesátotta a forgalomba. Hamis plombabélyegzőket csináltatott magának s mindenféle manipulációkkal, így strómanok bevonásával mindig úgy intézkedett Szántóék, hogy nekik nem volt soha bántódásuk. Gróf Zichy Nándor felsővezetési uradalmának a tejet a Sacre Coeur zárda hamisnak jelentette ki. Az uradalom, amely a céznek szállított, kártérítési pert indított, később házkutatás is volt s előkerültek a hamis bélyegzők.

— **Öngyilkos kereskedő.** Ma reggel háromnegyed hét órakor a Baross-utca 78. szám alatti ház lépcsőházában mellbelötte magát Holitzer Ferenc huszonöt éves kereskedő, kit a mentők életveszélyesen sérülve a kereskedelmi kórházba vitték. Tettének oka ismeretlen.

— **Nyilatkozott a szécsényi tragédia hősnője.** Szőke Jenőné, a szécsényi gyászos szerelmi tragédia hősnője is nyilatkozott egy újságíró előtt, aki az asszonyt Besztercebányán felkereste. Azt tagadja, hogy a hírlapi cikkekben felemlített Hoffmann Sándor birtokossal viszonya lett volna, bárha féltékeny természetű ura annak idején párbajt is vívott Hoffmannal. Ellenben a véres következményű és lefolyású második esettel kapcsolatosan magát nem kimélve nyilatkozott. Férjét sajnálja. Gyermekei miatt folyton szenved s háborgó lelkiállapotában így leplezte le önmagát:

— Ennek a véteknak másik személyét, aki már nem él s aki az utóbbi időben uralkodott rajtam: nem vádolom. Mit, hogyan beszélt, nem szólok róla. Minek hallgattam reá? Ő, a másik (t. i. Reöck István) ismert, mióta Szécsénybe jött lakni. Ki-kijött már Mulyadra is, de mindig társaságban. Jóval az uramnak Hoffmannal való párbaja után, mikor lehető visszavonultam életem, kezdett gyakrabban s egyedül jönni Reöck. Sokáig, egy esztendőig nem engedtem, hogy érzelmeiről beszéljen. Aztán gyöngye voltam, játszott velem. Nem képzelte ő sem, hogy mit tesz velem, mondtam, hogy ne bántson, hagyjon el, fokról-fokra gyengült az ellenállásom. Most májusban éreztem és sejtettem valami rettenetes véget. És még sem volt erőm az uramnak szólni. . . . Azonban a mult csütörtökön (a kisasszony akkor árulkodott reám), már be akartam vallani mindent, de olyan ideges volt, hogy nem mertem. Másnap elutazott az anyáért. Estére megjött ő is, a nővérem is. Egész éjszaka faggattam, kértem, hogy ne most beszéljünk, de nem hagyott békén s végül megmondtam neki mindent. Azt mondtam neki, vagy meg tudsz bocsátani és vezekelni fogok vagy elmelegyek, élek, ahogy tudok. Szó szó után arra határoztuk magunkat, hogy öngyilkosok leszünk. Mind a ketten föbeljűk magunkat. Már ott volt a revolver a hálószekrényben s mondtuk, hogy ne buesszunk a gyerekektől, mert nem lesz látórságunk. És talán tíz percz múlva egyszerre csak a kis gyerekek berontottak, mint máskor is tenni szokták. Fölkapaszkodtak az asztal mellé, aztán ezibáltak, ahogy szokták. Borzasztóan sirtunk mind a ketten. Én elvesztettem az akaratomat, mondtam: ne hagyjuk itt a gyerekeket, mi lesz velük, elzülünk. Ez volt akkor 7 óra után, amikor az uram egyszerre valami halálos nyugalommal állt ott s aztán elment. És aztán visszajött s mondta: meglöttem Reöcköt, a gyalázat megboszultam. Az ajtóban állt s kihuzta a revolvert s maga felé fordította. Petrik az irodavezető s én fogtuk le a kezét. Akkor leroskadt s székre, majd fölállt: „akkor jelentkezni kell menni.” Petrik kísérte el, hogy kárt ne tegyen magában.

— Így volt. . . .

— **Nagy visszaélések a debreczeni üzletvezetőségnél.** Megirtuk a debreczeni üzletvezetőségél kipattant nagy bélyeglopást. A debreczeni rendőrség széles körben folytatott vizsgálata egyre több terhelő adatot halmaz föl a Máv. üzletvezetőségnek család irodavezetője, Mándoki Ferenc ellen. Megállapították, hogy Mándoki az elhasznált és tintaszesszel kitisztított bélyegekkal valóságos nagykereskedést üzött. A felelőnek az irodában olcsóbban adta el ezeket a bélyegeket. Az így támadt nagy jövedelemből a kifizetésű Mándoky nagylábon élt. Gáthy Bálint ügyész a letartóztatott irodavezetőt 107 rendbeli hivatali sikkasztással és bélyeghamisítással vádolja. A bélyegesalással egyidejűleg kipattant az is, hogy egy ellenőri rangban levő tisztviselő a szabadjegyekkel üzött visszaélést. Mándoki hivatali íróasztalában egy teljes jegyfuztetet találtak. Ezenkívül magánosoknál is igen sok egy utra szóló kitöltetlen szabadjegy-blanketták voltak. Az ellenőrt azonnal felfüggesztette Uhlarik üzletvezető. Az üzletvezetőség tisztikarában valóságos forrongás van, mert az üzletvezető a szabadságra menő tisztviselőknek megtiltotta az elutazást. Mára több főállásban levő tisztviselő is idézést kapott a vizsgálóbíróhoz.

— **A liliontípró.** A mult hó 24-én Németh János cipész megrontott a Király-utca 46. szám lakásán egy házbéli 10 éves lánykát. A cipész ma a rendőrség letartóztatata.

— **Helyreigazítás.** Az „Egyetértés Vasárnapja“ legutóbbi számában „Az öreg író“ című novella alól tévedésből kimaradt a szerzőnek: Veres Gyulának neve.

— **A becsület védelmében.** A Gizella-tér és Dorottya-utca sarkán épülő házon együtt dolgozott Görcs Zsuzsanna tizenhét éves napszámosnő és Taub Sándor tizenöt éves villanyszerelő. A fiu szemet vetett a csinos leányra s szerelmi ajánlatokkal üldözte. Ma délben, az ebéd ideje alatt, odament a leányhoz s erőszakoskodni kezdett. A leány néhányszor mellbelötte s amikor a fiu még sem tájított, a kezében levő késsel hasba szurta. A fiu halálos sebével a kórházba szállították a mentők. A leány a rendőrségre került.

— **Háziurak és lakók.** A Szabolcs-köz 2. sz. háznak Kossa Béla volt a főbérője, aki 1910. május 1-én az amugy is magas házbért újból felemelte, úgy, hogy az egy szoba félkonyha lakás átlagos heti bére 13 korona. A lakók erre, számszerint 39-en becsüztették a bérfizetést és bojkott alá helyezték a házat. Erre a főbérő, Kossa Béla, felszólította a lakókat, hogy a hátralékot 24 óra alatt fizessék meg, különben eltolonczoltatja őket. A lakók erre feljelentették a főbérőt zsarolásért a főkapitánynál. A főbérő azonban a 39 lakó ellen kilakoltatási pert tett folyamatra. A tárgyalás ma volt a VII. ker. járásbírósnál Schwicker Rihárd járásbírónál. A háztulajdonos képviselőtében dr. Erős Samu, a lakók képviselőtében pedig dr. Pongrácz Jenő jelentek meg és a ház összes lakói gyermekekkel, asszonyokkal együtt is elmentek a tárgyalásra és ellepték a járásbírószobát folyosóit. A tárgyalás negyed három órakor ért véget. Az eredmény az, hogy 9 lakóval szemben elutasította a kilakoltatási keresetet, a többire vonatkozólag pedig a tárgyalás holnap délelőtt fél 9 órára halasztotta el. — Az ötödik és hatodik kerület munkássága gyűléseket tartott tegnap, amelyeken a lakásinség kérdését és a lakók sztrájkjának ügyét tárgyalták. A gyűléseken tömegesen jelent meg a munkásság s nagyon elkeseredett hangulat uralkodott. Az ötödik kerület munkássága a Külső Váci-uti Konkordia-étteremben gyűlésezett. Mintegy 1500 munkás jelent meg s igen sok munkás, akik még a férfiaknál is nagyobb elkeseredéssel hallgatták és helyeselték a szónokok beszédét. A gyűlést a kerületi szociáldemokrata pártszervezet hívta egybe s szónoka Silberstein Dezső volt, aki arra hivatkozott, hogy a munkásság egy nagyvárosban sem lakik oly rosszul és drágán, mint Budapesten. Foglalkozott azután a rendőrség kilakoltatási eljárásával. A beszédet Korodi rendőrfogalmazó több ízben félbeszakította, ami nagy izgalmat okozott, amelyet az elnökség csak nagy nehezen bírt lecsillapítani. A gyűlés végül megválasztotta mozgalmat intéző végrehajtóbizottságot. — A hetedik kerület munkássága a Dembinski-utca 33. szám alatti vendéglőben tartott ülést. Itt is ugyanazt a határozatot hozták, mind a másik gyűlésen.

— **Pozsony a husbojkott előtt.** A kremsi példa úgy látszik, ragadós. A kizsartott fogyasztók is hadat üzentek az élelmiszer uzorásoknak. Megirtuk, hogy Kremsben, a Bécs melletti nevezetes kis városban már egy hete dúl a husbojkott, amelyet a bátor kremsi háziasszonyok rendeztek s kintartóan várják, hogy a mézarszékkek beadják a derekukat. — A kremsi husbojkott felbuzdította a pozsonyiakat is, ugyanis tegnap Kremsbe érkezett egy pozsonyi városi tisztviselő, felkereste a hölgybizottságot, amely a husbojkottot rendezte. Lecskét vett az asszonyoktól, hogy kell a mézarszékkek ellen harcolni s elmondta, hogy Pozsonyban is oly hallatlan nagyok a husarak, hogy a város elkeseredett népe a hatóság hozzájárulásával husbojkottra készül.

A város mai közgyűlésén Jankó Zoltán tanácsos referált a pozsonyi husdrágaságról és megállapította, hogy a husdrágaság nem lokális jellegű, miután a husarak az egész monarchiában emelkedtek. A közgyűlés elhatározta, hogy a Szerbiával és Romániával kötendő kereskedelmi szerződéseknél az intézése és a racionális beosztásra törekvő gazdasági politika érdekében feliratot intéz a kormányhoz.

— **A fekete himlő Nagyváradon.** Nagyváradon a kolozsvári-utcai munkástanyán, ahol főként idegen nemzetiségű munkások vannak együtt, nagy riadalom támadt arra a hírre, hogy két munkás, Plenár Gábor és Dorma István fekete himlőben megbetegedett. A beteg munkásokat kivitték a járványkórházba, a munkástanyát pedig fertőtleníttették.

— **Rablógyilkossági kísérlet a Soroksári-uton.** Szenolác János napszámos tegnap este tíz órakor betért a Soroksári-uton levő Schönberger-féle korezmába, ahol heti befizetést teljesített. A korezmában megismerkedett egy bércocsissal, aki meghívta, hogy hazamenet üljön a fiakkerjába. A napszámos elfogadta az ajánlatot, a kocsis mellé a bakra ült. A kocsis a Gubacsi-utca hajtott, utközben azt mondta Szenolácznak, hogy üljön a kocsi belsejébe, ott kényelmesebb helye lesz. Amikor a napszámos le akart szállni a bakról, a kocsis hirtelen nyakába szurta a kését. A szerencsétlen ember leugrott a kocsirol s el akart menekülni, erre azonban négy alak termett elő a sötétségből s lefogták. A földre teperték s elrabolták aranyóráját, lánczát és hat korona pénzt, azután felpattantak a kocsi s elvagtatták. Szenolác súlyos sérüléssel bevászorgott a rendőrségre s jelentést tett az esetről. A rablókat elfogták. Valamennyi bércocsis: az egyik Kiss György bércocsi-tulajdonos, a többi négy: Papp Sándor, Szirohnyik Lajos, Patoky János és Wachtelschneider Antal. A rablott ékszeret eladták és a pénzt eldorbézolták.

Az Alpeseken elpusztult turisták. Három bécsi turista két ur és egy hölgy, néhány nap előtt kirándulást tett a Schneebergre a Rax-alpesekek közé és azóta nyomuk veszett. Mentő-expedíciók mentek a fölkeresésükre és ma mind a hármat holtan találták meg. Aszerencsétlenül járt turisták a következők: Wondraczek kisasszony, dr. Reizeder és Mayer mérnök.

Kitiltott román tankönyvek. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter az „Elemente din bibliie si din istoria Bisericeasca pentru scoala populara romana de Josif Aron inventator. Carte aproboata de Vener. Consistoriu diocesana din Arad si Caransebes. Editiunea II. Corectata. Editura Librariiei Ciureu, Brasov, 1900.” című tankönyvet 1910. évi 48.376-910. számú rendelkezéssel, mivel közjogi botlásokat s a történelmi igazsággal ellenkező tanokat tartalmaz, mivel a helységnevek írásával vét az 1898. évi t. c. 5. szakasza ellen és mivel végül a magyarságra vonatkozó rész határozott rosszakaratú célszavakkal iratott, a magyarországi összes elemi népiskolákból kitiltotta.

Vampeties megye, Gundel jón. A pesti népszerű Vampeties, a korai libajáról, uborkasalátájáról és Ujházi-spriczeréről híres városi vendéglő gazdát ezérelt. A kiváló Vampeties, a nyári korezmárosoknak ez a kitűnő típusa, az időjárást csináló hatalmakkal mindig hadilábon álló Vampeties eladta az üzlet Gundel Jánosnak, a vendéglős-ipartestület elnökének. A vendéglő a fővárossal kötött szerződés értelmében még hét esztendőig marad Vampeties és ezt a hét esztendőig fizette meg Gundel kerek négyezerkoronával. Az új tulajdonosnak az a terve, hogy kibéri az állatkertben építendő új kávéházat és vendéglővel kibővíti, modern nyári éttermet rendez be, Gundel 1911. január elsején veszi át a Vampetieset.

Revolveres korezmáros. Egy eltépett bankó miatt véres verekedés történt tegnap este. Kiss András kőműves betért Simon János üllői-ut 54. szám alatti vendéglőjébe vacsorázni. Vacsora után huszkoronás papírpénzzel akart fizetni. A korezmáros nem akarta a pénzt elfogadni, mert az egyik sarka kissé el volt tépve. Kissnél nem volt más pénz s végre Simon mégis elfogadta a pénzt; de a bankó sérüléseért levont egy koronát. A kőműves ezt nem akarta megengedni s szaváltásba elegyedett a korezmárossal, aki olyan dühbe jött, hogy bezárta a korezma ajtaját s személyzetével felhírt a vert vendéget. A szerencsétlen ember segítségért kiabált s a korezma előtt összegyűlt tömeg betörte az ajtót. Az emberek rátámadtak a korezmárossal, aki most már revolvért fogott s kétszer az emberekre lőtt, de szerencsére egyszer sem talált. A korezmáros garázdálkodásának a rendőrség vetett véget. Kis Andrást súlyos sérüléssel beszállították a rendőrségre.

Összetűköztek a vonattal. A wien-salzburgi vasútvonalon tegnap súlyos szerencsétlenség történt. A 9. kilométernél este negyed tizenegy óra körül a 143. számú vonat hozsolt egy kocsi, amelyen két ember ült. Gobriska Anna bécsi pékmeztérné életét vesztette. Hanel süteménykihordó súlyosan, két ember könnyebben megsebesült.

Rablás és betörés. Magyar huszárokat megszegényítő dolgokat művel mostanában néhány garázda huszár. Tegnap este kilenc és tíz óra között a Kerepesi-úton Schwarz borbélyeséget támadták. A támadók egy huszárkáplár, két kő-huszár és két polgári ember voltak. Elrabolták értéktárgyaikat, azután elmenekültek. Éjfél után Benedek József pallér azt a panaszt tette a főkaptány-ságon, hogy ugyancsak a Kerepesi-úton egy huszárkáplár három kő-huszár társaságában megtámadta. Óráját és lánczát elrabolták. A személyleírás szerint a huszárkáplár mindkét rablótámadásban ugyanegy személy volt. A rendőrség a katonai hatósággal egyetemben szigorú vizsgálatot indított.

Rablás és betörés. Szégyenteljesen gyakori már Budapesten a rablótámadás. Tegnap este hét óra tájban egy fiatal ember megjelent Zakonyi János vállalkozó lakásán s az egyedül levő Zakonyi János letépette és fojtogatta. Mikor az asszony segítségére jöttek, az ablakon elmenekült. Ma a merénylőt, Bodola Lajost letartóztatták. Bevallotta, hogy rablási szándékkal hatolt be Zakonyiékhoz, de ölni nem akart. — **Bodolka János** napszámost tegnap a Váci-úton négyen megtámadták és kirabolták. — **Kohn Ignác**nak a Városligeti Játéktérren levő bódéjába tegnap betörték és elloptak egy huros rigót, egy fekete rigót, egy sárga kanarít, egy kiló vaját és egy kiló turót. A rendőrség keresi a betörőt.

Halálozás. Bekéffy Rezső vasárnap délután négy órakor hosszabb szenvedés után ötvennégy éves korában meghalt. Bekéffy Géza hírlapíró edesatyját gyászolja az elhunytban. Temetése holnap, kedden délelőtt lesz a Csányi-utca 12. számú házból.

Szabó Lajos székesfővárosi tanító e hó 3-án délelőtt 53 éves korában elhunyt Budapesten. Temetése e hó 5-én, kedden délután négy órakor lesz a Klotild-u. 16. sz. alatti gyászszobából az I. kerületi farkasréti temetőben.

Szelei és gilváci Szabó József 1848-49. évi honvéderőmester életének 86-odik évében elhunyt.

Pongrács Béla ma a Szent István-kórházban hosszabb betegség után, élete 50-ik évében elhunyt.

Kardics Ilona életének 31-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt Győrött.

Ciaparelli Giovanni tanár ismert asztronomus ma reggel 75 éves korában Milanóban meghalt.

Fuller, a newyorki főtörvényszék elnöke Bar-Harborban (Maine) meghalt.

x Bob bashajtó a legkellemesebb 10 fillér.
x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.
x Szép a bajusz Hajdusági pedróvé.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Igazgató-változás a bécsi operánál.** Bécsi jelentés szerint Weingartner, az udvari opera igazgatója, már a mult idején vége előtt beadta lemondását. Weingartner ígéretet kapott, hogy lemondását elfogadják, mihelyt utódja designálva lesz és mihelyt tudni lehet, hogy mikor fogja utódja, aki valószínűleg dr. Muck lesz, az ügyeket átvenni. Weingartner távozásának időpontja tehát Weingartner és a főudvarmesteri hivatal közötti megegyezés dolga. E pillanatban tárgyalások folynak dr. Muckkal az opera igazgatói állásának betöltése tárgyában.

(*) **Budai Szinkör.** A Budai Nyári Színházban holnap, kedden lesz a nagysikerű „Indiai nábob” című operetnek a negyedik előadása. Szerdán V. Haraszthy Hermin vendégjátékával „Az obstitos” című énekes színdarab kerül színre, amelyben a vendégművész a nemzetes asszony szerepét játssza.

KÖZIGAZGATÁS.

A pécsi kulturpalota. Pécsről táviratozzák: A pécsi országos kiállítás végrehajtó-bizottsága ülést tartott és megállapította, hogy a városnak a pécsi kulturpalotára összesen 230.000 korona áll a rendelkezésére. Ugyanennyinek adására kötelezte magát az állam is. Ennélfogva a kulturpalota nemsokára megépül.

Egy főszozolgabíró jubileuma. Kisjenőről jelentik, hogy Csukay Gyula kisjenői főszozolgabíró július 6-án töltötte be közszolgálatának huszonharmadik évét. Ebből az alkalomból a járás tisztviselői és jegyzői nagyobb ünnepséget rendeztek. Délelőtt a közsegházban volt diszülés, amelyen a jegyzők egy ezüst mottakészletet nyújtottak át az ünnepeltnek. Délben a kaszinóban kétszáz terítékű banket volt. Számos lelkes felkészítő hangzott el és körülbelül hatvan üdvözlő távirat érkezett, köztük József főhercegtől is. Az ünnepélyt reggelig tartó bál fejezte be.

Napidíjasok mozgalma. Az államiapidíjasok vasárnap délután három órakor az új városháza közgyűlési termében kongresszusra gyűltek egybe, hogy megbeszéljék a minden téren elkövetkezett drágulás folytán tarthatatlanná vált helyzetüket. A kongresszus kimondta, hogy memorandumot terjeszt a kormány elé s abban a „díjnek” cím elterelését, aapidíj-rendszer megszüntetését, havi fizetés és nyugdíj rendszeresítését, továbbá a kezdő törzsfizetésnek 1000 koronában és 400, illetve vidéken 300 korona lakásbérben való megállapítást kívánják.

FŐVÁROS.

(*) **A pénzügyi bizottság ülése.** A fővárosi pénzügyi bizottsága ma dr. Vasulievits János alpolgármester elnöklésével ülést tartott. A bizottság hozzájárult a tanácsnak a magyar gázizzófény részvénytársasággal kötendő egyezség ügyében tett előterjesztéséhez.

A kocsz városi vámjának fölemelése kérdésének tárgyalásakor a közgyűlés fölhívta a tanácsot, hogy négy héten belül tegyen újabb előterjesztést. A pénzügyi osztály ma jelentette a bizottságnak, hogy az idő rövidsége miatt az előterjesztéssel el nem készülhetett. A bizottság a bejelentést tudomásul vette, de fölhívta az ügyosztályt, hogy az előterjesztést készítsen el szeptember hónapjáig. A hirdetési ügy egységes rendezése tárgyában alkotott szabályrendeletet a bizottság elfogadta azzal a módosítással, hogy különös méltánylást érdemlő esetekben 30 százalékos kedvezmény adható meg a hirdetőnek. — **Feld Zsigmond**nak, a Városligeti Színház igazgatójának, a bizottság három évre, évi 12.000 koronás segítséget szavazott meg. — A tanács javasolja, hogy a szociálpolitikai ügyek

előkészítésére szakelőadói állást szervezzen a főváros. **Szabó József** nem fogadja el a javaslatot. Szerinte a főváros fogalmazói karában elég alkalmas erő van ennek az ügykörtnek ellátására. Dr. **Feleki Béla** hozzájárult az előterjesztéshez, de kívánta, hogy a szakelőadót ne a tanács, hanem a közgyűlés válassza. Kívánta egyúttal, hogy szociálpolitikai ügyosztályt állítson föl a főváros. A bizottság a tanács előterjesztését dr. **Feleki Béla**nak a választás módjára vonatkozó módosításával elfogadta. — Dr. **Ferenczy Imre**nek, aki a lakáspolitikáról nagyobb tanulmányt írt, 6000 korona munkadíjat szavazott meg a bizottság. A napirend további során hozzájárult a bizottság a lóvágóhid kibővítésére vonatkozó előterjesztéshez.

(*) **A szükségglakások.** Dr. Vázsonyi Vilmos a szerdai közgyűlésre szükségglakások ügyében indítványt adott be, amelyet az összes kerületek vezér-férfiai is aláírtak. Az indítvány a következő:

A váci-uti barakkok most olyan területet foglalnak el, amelynek közvetlen környéke nagy bérházakkal van beépítve. Ha a területhez hozzáfesztoljuk a szomszédos fővárosi telkeket, amelyeket ma olesó áron óskavaskereskedők bérelnék, nagyjértékű beépítésre alkalmas telektömb keletkezik. Minthogy a barakkok a szükségglakások nevének nem felelnek meg, mert állandó lakosok laknak benne és ott az esetről-esetre hajléktalanokká váltak helyet nem találhatnak; minthogy továbbá a rozszant deszkaalkotmányok a közegészség követelményeit ki nem elégítik, e mellett zsufoltak és elégtelenek; minthogy így még az a veszedelem is fenyeget, hogy az ideiglenesen hajléktalanokká vált családokat elhelyezni képesek nem leszünk; a közgyűlés utasítsa a tanácsot, hogy a váci-uti barakkok lebontassanak és ezt megelőzően a szükségglakások megfelelőbb, a közegészségügy követelményeinek megfelelő és több lakó befogadására alkalmas elhelyezéséről gondoskodják. Egyúttal kimondja a közgyűlés, hogy a barakkok elhelyezésével egyidejűen a szomszédos telkek bérletét fölmondja és a telkeket újólag bérbe nem adja.

EGYESÜLETEK.

Tanargyulések.

Budapest, július 4.

A mai nap a tanárok és tanítók napja volt. A fővárosban két nagyszabású tanári, illetve tanítói közgyűlés zajlott le, az Országos Polgári Iskolai Tanári Egyesület és az Izraelita Tanító Egyesület közgyűlése, Nagyváradon pedig az Országos Tanáregyesületé. A két előbbi részben kulturális célok részben pedig a tanárok és tanítók anyagi érdekeinek megvédésével, míg az utóbbi, mai folytatólagos ülésén jóformán csak az érettségi vizsgálat eltörlésével foglalkozott.

Az Országos Polgári Iskolai Tanári Egyesület két napra tervezett közgyűlését ma délelőtt 9 órakor kezdte meg az új városháza közgyűlési termében. A közgyűlésre a vidéki és fővárosi tagok igen nagy számmal jöttek el. A gyűlést dr. **Sághy Gyula** udvari tanácsos, az egyesület elnöke nyitotta meg rövid megnyitó beszéddel, amelyben megemlékezett arról a sajnálatos tényről, hogy az egyesület életében a politikai válság miatt nagyobb jelentőségű változás nem volt, mert Apponyi Albert gróf volt közoktatásiügyi miniszternek nem volt alkalma a polgári iskolai reformot elkészíteni. A tárgysorozat előtt **Volenszky Gyula** titkár terjesztette elő a **Zichy János** gróf kultuszminiszterhez intézendő emlékirat szövegét. Az emlékiratban, amelyet személyesen küldöttésgileg fognak átnyújtani, a polgári iskolai tanárok kéri azt, hogy a polgári iskolai törvény megalkotásáig és hogy a tanárképzést törvényhozásilag rendezzék. Kéri a törvényhozásban már elfogadott fizetésrendezési tervezetnek a legközelebbi költségvetésben egyszerre való végrehajtását, vagyis az igazgatóknak és tanároknak a X., IX., VIII. fizetési osztályba egyenlő számmal való beosztását. Kívánja végül a memorandum a státuszrendezésnek a felekezeti és községi tanárookra is egyidejű kiterjesztését, valamint a nyugdíjügy rendezését.

A tárgysorozat első pontjaként **Schmidt Gizella** polgári leányiskolai tanárnő tartott előadást az életéről és az iskoláról. Számos hozzászólás után **Keményfy K. Dániel** szentszéki tanácsos (Esztergom) tartott előadást a polgári iskolák szociális oktatásáról. Utána **Nagy József** debreceni tanár tartott előadást a történelmi és művészeti érzék fejlesztéséről. A délelőtti közgyűlés ezzel véget ért. Délután a közgyűlés tagjai a pedagógiumot nézték meg.

Az Országos Izr. Tanítóegyesület mai rendes közgyűlését a pesti izr. hitközség Sip-utcai szék-

házának dísztermében a tagok élénk érdeklődése mellett tartotta. A közgyűlésen, amely reggel fél kilenc órakor kezdődött, Stern Ábrahám elnököt, aki megnyitó beszédében a zsidó iskolák állapotáról, majd az ingyenes népoktatási törvényről szövelt. *Hajnal* Jakab terjesztette elő ezután a titkári jelentést, amely megemlékezik a legújabb két népoktatási törvényről és megemlíti, hogy az egyesület vezetőségének állandó teendői közé tartozott a kérdésben mindent megtenni, hogy yezeknek a törvényeknek káros hatásait, a zsidó iskolákról és ezek tanítóirol elhárítsa.

Az előadások sorát *Adler* Simon nyitotta meg, aki emlékbeszédet tartott néhai lovag *Wechselmann* Ignác felett. *Szabó* Adolf (Jászberény) „Az ingyenes népoktatás és a zsidó iskola” címen értekezett s indítványozta egy országos izr. iskolaegyesület megalakítását. Az indítványhoz többen hozzászóltak s végül egyhangulag elfogadták.

A számvizsgáló bizottság jelentésének felolvasása után a közgyűlés a felmentvényeket megadta, majd megválasztotta tiszteleti tagokul dr. *Stiller* Mórt, *Winterberg* Gyula udvari tanácsost, a *Chebra* Kadisa elnököt, dr. *Köhner* Adolf udv. tanácsost, *Herzmann* Bertalant, beocsini *Ohrenstein* Henriket, *Bacher* Vilmos szemináriumi rektort, dr. *Munkácsi* Bernát tanfelügyelőt, *Bun* Samu nagykanizsai igazgatót, *Lówy* Mórt, *Vajda* Miksát és *Csulási* Fülöpöt. Dr. *Bánóczy* Józsefet tiszteletbeli választmányi tagnak választották meg.

Végül *Lengyel* Samu jelentette be 200 koronás alapítványát, mely után az ülés folytatását félkettőkor délután három órára halasztották.

A délutáni folytatálagos közgyűlés első tárgya tisztújítás volt, majd néhány apróbb indítvány tárgyalása után a közgyűlés véget ért.

Az országos középiskolai tanáregyesület nagyváradi közgyűlésén hétfőn délelőtt az igazgatósági és választmányi ülés után kezdődött a közgyűlés, szokatlan érdeklődés mellett. A cziszterciák beneczésék és piaristák teljes számban jelentek meg a közgyűlésen, amelyen a nagyváradi hadapródiskola tanári kara is nagy számban vett részt. A közgyűlést *Negyessy* László elnök megnyitóbeszéde vezette be, aki üdvözölte a megjelenteket.

Székely István főtitkár mutatta be ezután *Málnár* Viktor államtitkár, *Beöthy* Zsolt volt elnök és *Mezőffy* Albert tiszteletbeli tag üdvözlő sorait, akiket, valamint gróf *Zichy* János vallás- és közoktatásügyi minisztert táviratilag üdvözölt a közgyűlés.

Ezután tértek rá a tulajdonképeni napirendre, amelynek során dr. *Cserép* József egyetemi magántanár az érettségi vizsgálatokról tartott előadást. A gimnáziumi érettségi vizsgálatok mai rendszerének észszerűtlenségét ismertette.

Utána dr. *Schneller* István tartott előadást a kolozsvári kör nevében az érettségi vizsga eltörléséről. Indítványozta, mondja ki a közgyűlés az érettségi vizsga eltörlésének szükségességét. A kérdés körül kifejlődött vitában többen vettek részt, majd azt határozták, hogy megkeresik a minisztert, mondja ki, hogy az érettségi vizsgálatok a közoktatásügyi tanáchoz utasíttassanak, és addig is, amíg ez meg nem történik, tegye meg a miniszter a lépéseket a minősítési törvény revíziójáért.

Ugyanazok itt említjük meg, hogy a Magyarországi Katolikus Tanítók Országos Bizottsága holnap közgyűlést tart és ezzel kapcsolatban ma délután a Szent István Társulat dísztermében módszeres kiállítás rendezett. A kiállításon a vidéki iskolák és tantestületek vesznek részt oly módon, hogy egyrészt a gyermekek készítette munkákat állították ki, másrészt új eszközök és taneszközök kerültek kiállításra. A kiállítást rövid ülés keretében, amelyen *Szentgyörgyi Jordán* Károly apát elnököt, *Ember* Lajos lovag ismertette.

Délben egy négyszáz teritkú bankettet adott a város, amelyen megjelentek a város notabilitásai, a nagyváradi püspök, a helyőrség főtisztjei és a közgyűlés tagjai.

(—) A VIII. ker. Általános Közjótékonyági Egyesület július 3-án, vasárnap délelőtt tartotta a VIII. kerületi eljárárság dísztermében XIV. évi rendes közgyűlését, nagyszámu előkelő közönség részvételével.

Glück Frigyes elnöki megnyitójában röviden vázolta az egyesület lefolyt évi munkásságát, majd lelkes szavakban emlékezett meg *Hanvai Sándor* eljárárságról, az egyesület megalkotójáról, aki időközben az V. kerületi eljárárság élére került. Indítványára a közgyűlés *Hanvai Sándornak* kiváló érdemeiért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott s a tiszteletbeli elnökök sorába választotta. Hasonlóan tiszteletbeli elnökké választotta a közgyűlés a kerület képviselőjét, *Jakabty Imre* belügyi államtitkárt. A felügyelő-bizottság jelentésének ismertetése után a közgyűlés a felmentvényt a tisztikar részére megadta és kifejtett önzetlen munkásságá-

ért köszönetet szavazott. Ezután *Fenyvessi* Adolf, az országgyűlési gyorsiroda főnöke meleg szavakkal tolmácsolta a tagok köszönetét *Glück* Frigyes egyesületi elnöknek önfeláldozó munkásságáért és az egyesület irányában tanúsított nagylelkű áldozatkészségéért. Az elnök buzdító zárószavai után a közgyűlést befejezést nyert.

(—) Az újságkiadók közgyűlése. A Magyar Újságkiadók Országos Szövetsége vasárnap délelőtt tartotta az Otthon-körben rendes évi közgyűlését. *Zilahi* Simon elnöki megnyitója után *Illés* József titkár terjesztette elő jelentését. Ezután *Laszky* Zsigmondot (Nagyvárad) és *Klein* Samut (Miskolc) alelnökökké választották meg. *Illés* József titkár meleg szavakban emlékezett meg arról, hogy a szövetség elnöke, *Zilahi* Simon, ebben az évben éri meg újságkiadói működésének negyvenedik évfordulóját. A közgyűlés előkészítő-bizottságot küldött ki a program megállapítására, amelynek keretében a szövetség *Zilahi* Simont ünnepelni fogja. Az előkészítő-bizottság tagjai lettek: *Wolfner* József, *Illés* József, *Pajor* Mátyas, *Sümeji* Vilmos, *Vadnai* Henrik, *Earta* Manó, *Czeisler* Béla, *Sajó* József és a két vidéki alelnök.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A titokzatos szerzetes. Tavaly nyáron a triestti *Banca Cooperativa* pénztárából ravaszul loptak el háromszáznegyvenkétezer koronát. A lopással három bankhivatalnokot gyanúsítottak. Kettő igazolta az ártatlanságát, *Giuseppe Colpinal* azonban betörő szerszámokat találtak és letartóztaták. Néhány nappal utóbb *Morizzó*, Ferenc-rendi szerzetes tizenöt ezer korona híján visszaküldte az egész elrablott összeget a banknak. A szerzetes közölte, hogy a pénzt a gyónási titoktartás kötelezettsége mellett egy külföldi szerzetestől kapta, hogy azt juttassa vissza a bankhoz. A bécsi esküdtbiróság ma kezdte meg ennek az ügynek a tárgyalását. Colpi azzal védekezett, hogy a lopást nem ő, hanem külföldi irredentista összeesküvők követték el. Ezek szerezték meg az ő pénztárkulcsainak lenyomatát és az ő háza padlásán csempészték ki a lopott pénzt. A vádirat felolvasása után a védő javasolja a tárgyalás elnapolását és a lopási ügynek a hazaárulási ügygel való összekapcsolását. Colpi ugyanis azon gyanu alatt is áll, hogy egy idegen hatalom részére kémkedést üzött. Az elnapolási indítványt elutasította a törvényszék. A vádlott kijelenti, hogy ártatlan. A folytatálagos tárgyalás folyamán a vádlott tagadja az irredentizmus létezését és azt mondja, hogy az csak a rendőrség fejében van jelen. A kétféjű sas bemooskolása csak a rendőrség elleni tüntetés volt. A vádlott azt mondja, hogy semmiféle bűnös szándéka nem volt azzal, hogy a déli szünet alatt a bankban tartózkodott. A vádlottat előadása folyamán az elnök ismételt figyelemzteti egyes ellenmondásokra, melyekbe bonyolódik. A déli szünet után Colpi előadja, hogyan került a bankba, hol egy lakatos éppen azon dolgozott, hogy a főpénztárt kinyissa. Elnök megjegyzi, hogy a főpénztárból nem hiányzott semmi, ellenben abból a pénztárból, amelyet Colpi kezelt, fedeztek fel hiányt. Colpi különben letartóztatásakor eldugott valamit. Vádlott erre megjegyzi, hogy ezek a kémkedésre vonatkozó iratok voltak. Az értékpapírok rejtkehelyéről úgy értesült, hogy egy őrtálló katona ezüdlát dobott czellájába. E ezüdlát visszaküldte. Curriculum vitaeje politikai magatartását rossznak bélyegzi meg. A tárgyalást holnap délelőtt folytatják.

§ Az inzultált prépost. Csunya botrány játszódott le ez év május 6-án délután három óra tájban a Ferencrendiek-terén. *Szentiványi* Károly prépostot, az Országos Katolikus Népszövetség ügyvezető igazgatóját, *Sajó* Jenő honvédfőhadnagy nád-pálczával végigverte. Az inzultusnál jelen volt *Sajó* Győző szigorló orvos, a főhadnagy öccse is. *Szentiványi* Károly prépost az inzultus miatt ügyvédje, dr. *Baránszky* Gyula utján könnyű testi sértés vétségéért emelt panaszt úgy *Sajó* Győző, valamint ennek nővére, *Sajó* Vilma ellen is felbújtás miatt. Egy pótbeadványban pedig becsületsértés vétségéért is vádat emelt *Sajó* Győző ellen, mert az becsületsértő kifejezésekkel illette. De bepanaszolta még *Sajó* Vilma és *Sajó* Győzőt leváltitok megsértéséért is, mert az asztaláról egy levelet elvettek, felbontották és annak tartalmát nyilvánosságra hozták. Az első ízben megtartott

főtárgyaláson ítéletre nem került a sor, mert a bíróság több tanu kihallgatása czéljából a tárgyalást elnapolta. A mai tanukihallgatási tárgyaláson a bíróság elsőnek *Klauschek* Ferencz 15 éves tanuló hallgatta ki, aki az ablakon keresztül látta lakásukból az incidenst. Látta, hogy egy ember lefogja a pap kezét, egy katona pedig ütötte-verte. *Klauschek* Erzsébet, a következő tanu, ugyanezt vallotta. Dr. *Germán* Zakariás tanár a botrány idején a Ferencziek-terén haladt keresztül s látta, hogy a prépost kezét valaki hátulról lefogta s ez alatt elől egy uniformisos egyén ütlegelte. A bíróság kérdésre kijelentette ez a tanu, hogy az illetőt, aki a prépost kezét lefogta, most már nem ismeri meg s hogy a kérdéses alkalommal semmiféle becsületsértő kifejezést sem hallott. Dr. *Baránszky* Gyula, a sértett prépost képviselője, kérte ezután a *Sajó* Vilma ellen emelt felbújtási vád igazolására *Romanek* Károlyné szül. *Tóth* Erzsébet házimesternőnek tanukénti kihallgatását. Ez a tanu elmondta, hogy ez év május 5-én, Áldozásünnepkor, délután előtt *Sajó* Jenő honvédfőhadnagy, este pedig *Sajó* Vilma keresték a prépostot, aki akkor Nagyváradon volt. *Sajó* Vilma kijelentette előtte, hogy neki ma mindenáron beszélnie kell a préposttal egy fontos és halasztást nem tűrő ügyben. Arra is kérte a tanut ez alkalommal *Sajó* Vilma, hogy a préposthoz ereszze be az ő fivéreit. Elmondta még a tanu azt is, hogy *Sajó* Vilma ez alkalommal elbeszélte neki, hogy fivérének menyasszonya Á. Mariska levelet irt a prépostnak s ezt a levelet ő a prépost asztaláról elvette, hogy ennek tartalmával kiábrándítsa fivérének menyasszonya iránt érzett szerelméből. Megjegyezte *Sajó* Vilma, hogy fivérének ennek a levélnek a tartalmáért akartak bosszút állani a préposton. Néhány lényegtelen tanu kihallgatása után a bíró *Sajó* Győzőt szólította elő. A vádlott most is megmaradt azon állítása mellett, hogy ő a prépost kezét nem fogta le, bár igaz, hogy oka lett volna *Szentiványi* prépostra nehezelt. Elmondta a vádlott, hogy menyasszonya bevallotta előtte, hogy nem méltó szerelmére, mert *Szentiványi* a hálózába kerítette. Ő erre kérte a leányt, hogy szakítson *Szentiványival*. A leány ennek dacára újból levelet irt a prépostnak s ezt a levelet szerezte ő meg *Szentiványi* asztaláról. Ennek a levélnek a tartalma kétségtelemné tette azt, amit menyasszonya már megvallott neki.

A bizonyítási eljárás ezzel véget ért s a perbevételek után a bíró kihirdette az ítéletet. *Sajó* Vilma az ellene emelt könnyű testi sértés és becsületsértés vétségeinek vádjá alól felmentette. Ugyanazok felmentette *Sajó* Győzőt is a becsületsértés vétségeinek vádjá alól bizonyíték hiányában. Ellenben bűnösnek mondotta ki *Sajó* Győzőt a könnyű testi sértés vétségében mint bátyjának, *Sajó* Jenőnek tettestársát s ezért őt az enyhítő szakasz alkalmazásával 100 korona fő- és 40 korona mellékpénzbüntetésre, nem fizetés esetén őt és két napi fogházra ítélte. Kötelezte továbbá 30 korona ügyvédi költség megfizetésére. *Szentiványi* panaszost a *Sajó* Vilmaval szemben hozott felmentő ítélet folytán a bíró 10 korona perköltség megfizetésében marasztalta. Az ítélet ellen ugy a panaszos jogi képviselője, valamint a vádlott és védője semmiségi panaszt, illetve felebezést jelentett be.

A tárgyalás után váratlan incidens történt. Dr. *Baumann* tárgyalóbíró az ítélet kihirdetése után felszólította a feleket, hogy vonják vissza bejelentett jogorvoslatukat. Elkor *Sajó* Vilma néhány lépést tett *Szentiványi* prépost felé. Mikor ezt meglátta a tárgyaláson jelen volt *Sajó* Jenő főhadnagy, ingerülten odaugrott nővérehez és karon ragadva kivitte a tereméből. Az egész eszt oly váratlan gyorsasággal játszódott le, hogy a bíró azt hitte, hogy a főhadnagy benn a teremben inzultálni akarja újból a prépostot, aki ijedten húzódt a védőjéhez, dr. *Baránszkyhoz*. A bíró most erőlyesen felszólította a teremben jelen voltakat a távozásra és *Szentiványi* prépost ügyvédjével csak akkor távozott, amikor *Sajó* Jenő és fivére már elhagyták a törvényszéki palotát.

§ Affér a torozkői bányák miatt. Tavaly a képviselőház egyik ülésén nagy vihart provokált a mentelmi bizottságnak az az indítványa, amely báró *Thoroczkay* Viktor akkor még balpárti képviselő mentelmi jogának felfüggesztését javasolta. A tényállás az volt, hogy *Gálócsy* Árpád és *Bánó* László magánmérnökök büntető följelentést tettek báró *Thoroczkay* ellen. A mérnökök szerint a báró rábirta a torozkői főbányamesterre, hogy az ő javára hamisítson meg egy bányanyitási engedélyt. Mint a följelentés mondja, ez a hamisítás meg is történt s most a báró egymillió koronáért akarja eladni a bányát egy német társaságnak. A képviselőházi vitában felszólalt *Bozóky* Árpád képviselő is s nyilatkozatában *Bánó* és *Gálócsy* mérnökökre nézve becsmérlelog nyilatkozott. A két mérnök először lovagias uton akarta elintézni az ügyet, de midőn *Bozóky* ebbe nem ment bele, az eljárást a büntető járásbírószágra bízták, mely ma tekintettel arra,

hogy képviselőket a Házban tett nyilatkozatukért nem lehet felelősségre vonni, az eljárást *Bozóky* ellen megszüntette.

§ Az Indra-szesz. Néhány hónappal ezelőtt a rendőrség letartóztatta Pollack Ágoston kereskedelmi minisztériumi számellenőrt, aki töredék csalást és hamisítást követett el. A számellenőr hivatalnok volt a tisztviselő-egyesület szövetkezetének is. Ott Indra-szeszszel eltüntette a betéti könyvekből a számkat, azután a betéteket a maga javára szedte ki. Ilyen módon huszonkétezer koronával károsította meg a tisztviselőtársait. A sikkasztások miatt ma állították a bíróság elé a számellenőrt. A tárgyalás folyamán a sértettek jogi képviselői indítványt terjesztettek a bíróság elé, hogy a mai tárgyalás elnapolása mellett adja ki az iratokat újból a vizsgálóbírónak, az igazgatóság tagjai ellen külső részesség és bünpártolás miatt megindítandó büntető eljárás lefolytatása céljából. Azzal indokolták ezt az indítványukat a panaszosok képviselői hogy az igazgatóság tudott Pollack Ágoston üzeméről, sőt elítélte azokat a szövetkezet ügyfelei előtt és kérte őket, hogy ne csináljanak lármát. A bíróság az előterjesztett indítvány felett akként döntött, hogy egyelőre a tárgyalást folytatni fogja, mert még nem talált pozitív adatot arra, hogy a szövetkezet igazgatósága tudott volna a vádlott által elkövetett bűncselekményekről. Több tanu kihallgatása után a bíróság délután két órakor a tárgyalás folytatását holnap reggel 9 órára halasztotta.

§ Halálos végű tréfa. Elek Gyula Párkány-utca 1429. sz. alatti korcsmájában ez év május 9-én reggel 8 órakor az asztalra könyökölve elaludt *Asbóth Géza* 26 éves fuvaroskocsis. Kocsija kinn állott a korcsma előtt. Ezt az alkalmat sietett felhasználni *Asbóth* egyik barátja, *Eggenhoffer Géza* fuvaroskocsis, hogy megtréfálja *Asbóth*-ot. Rábeszélte a korcsmáros, Elek Gyulát és *Bösze Ottót*, hogy iljenek fel *Asbóth Géza* kocsijára, amelyen aztán elhajattak *László Ignác* Csongor-u. 24. sz. alatti korcsmája előtt. Itt öt darab sörös hordót raktak a kocsi s azután bemettek sörözni a korcsmába. Időközben *Asbóth Géza* felébredt s keresni kezdte kocsiját és lovat. Hosszas keresés után meg is találta kocsiját és lovat a Csongor-utczában s az öt darab sörös hordóval együtt el akart hajtatni. Most aztán *Eggenhoffer Géza* lépett közbe s megmondta neki, hogy csak tréfából hajtották ide kocsiját és lovat, amelyre az öt darab sörös hordót felrakták. Kérte *Asbóth*-ot, hogy az üres hordókat dobálja le. *Asbóth* azonban erre nem volt hajlandó, mire dulakodásra került köztük a sor. *Eggenhoffer* nagy nehezen három darab üres hordót már ledobott a kocsirol, amikor *Asbóth Géza* erejét összeszedve, neki ugrott és lelökte a kocsirol. Azután pedig felkapta a kocsin lévő üres hordók egyikét, majd utána a másikat s mindkettőt teljes erőből *Eggenhoffer Géza*-hoz vágta. A nehéz hordók oly súlyos sérüléseket ejtettek *Eggenhoffer*-en, hogy ez nyomban összesett és meghalt. *Asbóth Géza* a rendőrség nyomban letartóztatta s a budapesti büntető törvényszék esküdttörvényes bírósága a lefolytatott büntető eljárás után ma vonta felelősségre szándékos embervölés büntetése miatt. Az esküdtszéki tárgyaláson *Asbóth Géza* beismerte tettét, védelmére azonban felhozta, hogy az első hordót jogos önvédelemből dobta *Eggenhoffer*-hez, mert ez az egyik lehengerített hordóval megütötte a lábát, s újból támadást akart ellene intézni. A másik hordó pedig véletlenül érte *Eggenhoffer*-t. A lefolytatott tárgyalás után az esküdtszék bűnösnek mondották ki a vádlottat a vádbeli cselekmény elkövetésében s ezen marasztaló verdikt alapján a bíróság a vádlottat négy évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen a vádlott és védője semmiségi panaszszal éltek.

Nyilttér.

Elrovatban közlőtekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Most jelent meg!

HEMOPATIA

A vérgyógyítás és eredményei.

Érdekes, tanulságos népszerű orvosi könyv.
Ára füzve 1 K., diszkötésben 1 K. 60 fill.

Rapható minden könyvkereskedésben és a szerzőnél: dr. Kovács Izsó orvos.
Budapest, V., Váci-körút 18. sz.

SPORT.

Alagi versenyek.

— Negyedik nap. —

A Magyar Lovartogylet teljesen meg lehet elégedve a vasárnap véget ért négy napos meeting-gel, mert talán még sohasem tapasztalt élénk érdeklődés mellett folytak le minden egyes napnak a versenyszámai, de különösen a zárnap volt minden tekintetben sikerült, mert nem egy esetben még nagy pályákon sem láttunk oly nagy közönséget, mint tegnap. A tribünök zsúfolásig megteltek, de a nézőtér egyes helyei is csak ugy feketélltek a hatalmas táborból, akik a *Kozma Memorial* kedvéért rándultak ki Alagra.

A napot megnyitó *Nándor-díjban* csak két ló vette fel a küzdelmet: *Cornette* és *Vansittart*. Legutóbbi formái után *Cornette* reával indult s az Eger-kancza játszva vitte el a díjat egyetlen ellenfele ellen.

Már azt hitte a publikum, hogy az egész nap folyamán csupa törpe mezőnyök lesznek, midőn a *Párkányi* handicap-ra egymásután adták le a nevezéseket istállótulajdonosaink, ugy, hogy tizenegy ló állt a starter zászlaja elé. A ring favoritja *Denise* lett, amit ugyan nem látunk indokoltnak, mellette pedig *Virgilius*, *Gánna*, *Eszemadta* és *Viránka* lettek pártolva. Start után előnyös startszámát kihasználva, rögtön *Eszemadta* terem az élen s 2400 méteren végig vezetve nyeri meg a versenyt, legnagyobb öröme a versenyter tükörkéibe beavatottaknak.

Nagy kíváncsisággal vártak a nap főszámára: a *Kozma Ferencz-émlékverseny*-re szóló harangjelzést s veszedelmes tolongás támadt, mert látni akarta mindenki, hogy néz ki a verseny favoritja: *Patrie*, továbbá a nagy hírvű *Pussy*. A próbánál nem éppen imponáló benyomást keltett *Patience* ivadéka, de azért a ringben továbbra is megtartotta favorit pozícióját, mert istállója rendületlenül bizott abban, hogy canterben fogja nyerni az értékes díjat. Mellette *Pussy*-nak volt legnagyobb tábora, de elég hive volt *Egeriá*-nak is. Ahogy a startszalag felrebbent, rögtön *Árgyélus* terem az élen és kalauzolja a társaságot, utána *Egeria* és *Patrie* galopponak. A kép nem változik a távoszlóig, ahol *Egeria* előtér és igyekszik befogni a vezetőt, de kissé elkésve jön és nem tudja utólélni a lovassa felszólítására szívesen nyuló *Árgyélus*-t és kénytelen megelégedni a második helyely a még zölden futó *Patrie* előtt. *Pussy* — mely hatalmas szökésekkel tört az utolsó métereken előre — csak a negyedik helyre tudott jutni.

A *Kétéves nyeretlenek versenyé*-ben jól előkészített plunge vált be *Rampur* győzelmével, az igaz, hogy csak a leghevesebb küzdelem árán ota meg első helyét a hasznosnak ígérkező *Rose d'Amour* ellen.

A *Kétévesek vigasz-handicapja* Rohonczy Geonak hozott ugyancsak vigasztalást *Nebuló* győzelmével, mert a publikum *Pajtás II.*-t és a már sok csalódást okozott *Javorinká*-t fogadta, melyek közül azonban *Pajtás II.*-nek sikerült csak nagynehezen a harmadik helyre felvergődni.

A *Kétéves nyeretlenek előadóversenyé*-t sikerült a reás favorit *Jambo*-nak elvesztenie a ma nagyon jól viselkedő, de csak a beavatottaktól fogadott *No de ilyen* ellen.

Hogy teljes legyen a papírforma felfordulása, a meetinget bezáró *Eladók handicapja*-t szintén elhanyagolt ló: „1000” nyerte meg oly stílusban, hogy ezen formájával sokkal jobb társasággal is játszva kellene elbánnia. A Rohonczy-istálló szinte rekordot ért el a zárnapon, mert három futamban haladt el elsőnek a bírói páholy előtt a kék, vörös szalagos dressz.

Részletes eredmény a következő:

I. *Nándor-díj*. Díj 4000 korona. Táv 1800 méter. 1. Gr. Wenckheim D. 36 sk *Cornette* 51 kg (Pretzner). 2. Jankovich-B. Gy. 56 pm *Vansittart* 59 és fél kg (Janek). Másfél hosszal nyerve. Tot.: 10:14. — Könyvfogadások: 1½ reá *Cornette*, 1¼ *Vansittart*.

II. *Párkányi handicap*. Díj 5000 korona. Táv 2400 méter. 1. Rohonczy G. 46 stpk *Eszemadta* 49 kg (Gulyás). 2. Br. Harkányi J. 56 pm *Virgilius* 65 kg (Janek). 3. Geist G. 46 sk *Denise* 48 kg (Smutny).

Futottak még: *Munster* (Carslake), *Sympathy* (Miles), *Gánna* (Pretzner), *Arrier* (Korb), *Titi* H. (Peschka), *Gyémánt* (Finán), *Egerton* (Guttman), *Viránka* (Izményi). Másfél hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:78, 20:42, 54, 30. — Könyvfogadások: 2¼ *Denise*, 5 *Virgilius*, *Gánna*, *Eszemadta*, *Viránka*, 6 a többi.

III. *Kozma Ferencz-émlékverseny*. Díj 60.000 korona. Díj 1100 méter. 1. Jankovich B. Gy. 26 sm *Árgyélus* 49 kg (Fergusson). 2. Br. Harkányi J. 36 pk *Egeria* 62 kg (Janek). 3. Gr. Festetich T. 36 sk *Patrie* 57 és fél kg (Korb). Futottak még: *Mátra* (Fries), *Nagy ur* (Miles), *Irrlicht* (Baumgartner), *Limba* (Guttman), *Mindenem* (Winkfield), *Mutaték* (Carslake), *Pussy* (Pretzner). Háromnegyed hosszal nyerve, másfélhosszal harmadik. Tot.: 10:303, 20:98, 42, 38. — Könyvfogadások: 1¼ *Patrie*, 2¼ *Pussy*, 4 *Egeria*, 7 *Mutaték*, 8 *Mindenem*, 14 a többi.

IV. *Kétéves nyeretlenek versenyé*. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Gr. Pálffy J. sk *Rampur* 55 és fél kg (Winkfield). 2. Br. Rothschild A. sk *Rose d'Amour* 52 kg (Maeh). 3. Söllinger R. száz. sk *Aviata* 55 és fél kg (Pretzner). Futottak még: *Vivid* (Vivian), *Sergeant* (Miles), *Margate* (Korb), *Telluria* (Paul), *Orissa* (Carslake). — Nyakhosszal nyerve, félhosszal harmadik. Tot.: 10:27, 20:34, 100, 46. — Könyvfogadások: *Pari Rampur* 2¼ *Margate*, 4 *Aviata*, *Telluria*, 5 *Sergeant*, 25 a többi.

V. *Kétévesek vigasz-handicapja*. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Rohonczy G. sm *Nebuló* 47 és fél kg (Gulyás). 2. Br. Harkányi J. pm *Corot* 51 kg (Kiszváth). 3. Gr. Károlyi Gy. pm *Pajtás II.* 53 és fél kg (Carslake). Futottak még: *Dreadnought* (Huxtable), *Javorinka* (Fergusson), *Bilines* (Pretzner), *Jeles* (Smutny), *Pas si béte* (Weckerman), *Future* (Izményi). Félhosszal nyerve, két és félhosszal harmadik. Tot.: 10:43, 20:32, 168, 32. — Könyvfogadások: 1½ *Pajtás II.*, 3¼ *Javorinka*, 4 *Nebuló*, 5 *Dreadnought*, 10 a többi.

VI. *Kétéves nyeretlenek előadóversenyé*. Díj 2000 K. Táv 1100 méter. 1. Blaskovich E. sk *No de ilyen* 52 kg (Ruze). 2. Gr. Pejacsevich A. pk. Gígi 45 kg (Sika). 3. Egyedi L. sm *Jambo* 50 kg (Peschka). Futottak még: *A vak* (Schuster), *Ered el* (Novánszky), *Enfant terrible* (Lipták). Két hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:71, 20:78, 72. — Könyvfogadások: 2 rex *Jambo*, 5 *No de ilyen*, 7 a többi.

VII. *Eladók handicapja*. Díj 2000 korona. Táv 1600 méter. 1. Rohonczy G. 36 stpk „1000” 42 kg (Izményi). 2. Bamberger L. 36 pk *Lárfári* 50 és fél kg (Vivian). 3. Petánovits J. 36 pm *Ruszt* 52 kg (*Heidt*). Futottak még: *Rugany* (Tausz), *Cackler* (Pretzner), *Fixstern* (Carslake), *Daily* (Fergusson). Hat hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:69, 20:36, 46. — Könyvfogadások: 1¼ *Lárfári*, 2 *Fixstern*, 4 „1000”, 6 a többi.

() *A Prix du Président de la Republique*-öt Díj 100.000 frank. Táv 2500 méter. Ma délután *Maisons-Laffitte*-ben a legjobb francia idősobb ló, *Over-sight* (O'Neil) nyerte meg szép finish után nyakhosszal *Marsa* (Jennings) ellen, mely mögött háromnegyed hosszra maradt el harmadiknak *Ossian* (Barat.) *Rose de Flandre*, melynek lovaglására F. Wootton hozatták el Angliából, nem kapott helyet. A mezőnyt még *Sea Sick*, *Aveu*, *Lientel*, *Ronde de Nuit*, *Perola*, *Grospepe*. egészítették ki. — Tot.: 10:20. Helyre: 10:19, 25, 25.

() *A magyar atléták győzelme*. Vasárnap három helyen szereztek ismét győzelmet atlétáink. Londonban, Prágában és Bécsben szerepeltek ismét győzedelmesen a magyarok. A győzelmek közül a legértékesebb és legnagyobb jelentőségű természetesen az, amelyet Angliában vívtunk ki azáltal, hogy *Szathmáry Károly*, a MAC. kiváló atlétája megnyerte a rudgrás bajnokságát. Prágában járt atlétáink közül *Kovács Nándor* (BBTE.) a 120 yardos gátfutó bajnokságot és a magasugrást, *Mudin István* (MAC.) pedig a golyvetést és a diszkoszvetést nyerte meg. Ugyanott dr. *Fuchs Jenő*, a Sirály evezős-egylet tagja, följényes győzelmet aratott a junior skiff-versenyben, Bécsben a WAC. nemzetközi uszóversenyén *Zachár* főnyesen nyerte meg a bécsiek büszkeségét, *Scheff Ottó*, az 1609 méteres bajnokságban, *Domonkos Pál* végleg birtokába kerítette a Steinbach-díjat, *Vértési* pedig Ausztria hátonuszás bajnokságát vitte el a bécsiek elől.

Az angol bajnoki meeting, amelynek eredményeit az egész világ atlétáinak érdeklődése kíséri évről-évre, szombaton kezdődött nagy tözés közben a Stamford-Bridge pályán. Az esőtől felázott pályán elért eredmények a tavalyiakhoz képest gyöngöcs ugyan, de minden számban egész sereg atléta vetélkedett a győzelemért, ami így is értékesé teszi a győzelmeket. Annál örövendesebb *Szathmáry* győzelme, aki a nehéz, süppedős talajon is jó eredménnyel nyerte meg a magasugrás bajnokságát. A részletes eredmény a következő:

Rudgrás-bajnokság (védő: Flaxmann.) 1. *Szathmár Károly* (MAC.) 3 m, és 55 fél em. 2. *Lagarde* 326 méter.

Távolugrás (védő: Ahearne): 1. *Kirwan* (Irish AC.) 6.72 m. 2. *Tomlinson*. 3. *Szathmáry Kálmán* (MAC.) 6.29 m.

Magasugrás (védő: Banks): 1. B. H. Baker (Liverpool H. and AC.) 1.74 m. *Ludinszky* helyezetlen.

Súlydobás (védő: Horgan): 1. D. Horgan (Irish AAA.) 13.03.

Száz yard (védő: Walker, Délafrika): 1. Ramsdell (Pennsylvania University) 10.2 mp. 2. Walker (Délafrika).

Százhusz yardos gát (védő: Henley): 1. Anderson (OUAC. and LAG.) 16 mp.

Negyed angol mértföldes síkfutás (védő: Patterson): 1. L. I. de B. Reed (SLH.) 51 mp. 2. Ryle (UAC. and LAG.)

Kétszázhusz yardos síkfutás (védő: Ramsdell, Pennsylvania): 1. Ramsdell (Pennsylvania University) 22.4 mp. 2. Haley (Herne Hill H.)

Fél angol mértföldes síkfutás (védő: Braun, München): 1. M. Hill (Oucen's Park H.) 2 p. 01.4 mp.

Egy angol mértföldes síkfutás (védő: E. Owed): 1. Voight (Manchester AC.) 4 p. 26.2 mp.

Négy angol mértföldes síkfutás (védő: Voight): 1. Hill A. G. (Gainsfort AC.) 20 p. 06 mp.

A prágai nemzetközi atlétikai versenynek, a melyben szintén dícsőséget szereztek atlétáink a magyar színeknek, a következők az eredményei:

Négy száz méteres síkfutás. 1. Lindholm (Stockholm) 54.8 mp. 2. Hockanson (Charlottenburger SC.)

Három száz yardos junior, síkfutás. 1. Hofmann (Sparta) 36.8 mp. 2. Cernik (Sparta). A nyerc a magyar Bleier, aki mint a Charlottenburger SC. tagja indult, de mivel nem junior, diszqualifikáltak.

Százhusz yardos gátfutás, Ausztria bajnokságáért. 1. Kovács N. (BBTE.) 17.2 mp. 2. Rau (Berlin). Tornyóssalésséggel nyerve.

Fél angol mértföldes síkfutás. 1. Hockanson 2 p. 05.8 mp. 2. Blumer Charl. 3. Martino Pietro (Treviso).

Magasugrás. 1. Kovács N. (BBTE.) 1 m. 68 cm. 2. Neuhehl (Prága) 1 m. 63 cm. 3. Nyilass K. (BTC.)

Egy angol mértföldes síkfutás, Ausztria bajnokságáért. 1. Wiede (Stockholm) 4 p. 28.4 mp. 2. Dworak (Sparta).

Két km. gyaloglás. 1. Starin (Sparta) 9 p. 35.2 mp. Száz yardos síkfutás Ausztria bajnokságáért. 1. Rau 10.4 mp. 2. Rác V. (BEAC.) Mellszéliséggel nyerve.

Diszkoszdobás. 1. Mudin István (MAC.) 36 m. 05 cm. 2. Nyilassy 33 m. 79 cm. 3. Tronner (WAC.)

Ot ezer méter síkfutás. 1. Dworak 15 p. 46.4 mp. 2. Kwieton F. 306 m-el nyerve.

Gereblyetés. 1. Mudin István (MAC.) 55 m. 55 cm. (Osztrák rekord.) 2. Jirsak (Sparta) 46 m. 67 cm.

Kétszázhusz yardos síkfutás. 1. Rác V. (BEAC.) 24.6 mp. 2. Lindholm. Könnyen nyerve. Rau nem indult.

Rudugrás. 1. Jirsak 2 m. 90 cm. 2. Kovács 2 m. 75 centiméter.

Kalapácsdobás. 1. Tronner 35 m. 72 cm. 2. Mudin István (MAC.) 34 m. 78 cm.

Ezeröttszáz méter staféta (800+400+200+100.) 1. Charlottenburger SC. Hockanson, Carvelli, Schaer, Kleemann 3 p. 44 mp. 2. Sparta.

Egyórás futóverseny. 1. Fock (Stockholm) 17 km. 223 m. Riede (Berlin) 17 km. 209 m.

Birkózás 75 kg. súlyhatárig. 1. Beeskow (Berlin.)

A cseh evezős szövetség tegnap reggattáján Prágában a junior skiff-bajnokságot dr. Fuchs Jenő a budapesti Sirály evezősegylet tagja nyerte meg. Résztvett még ebben a bajnoki skiff-versenyben Oppler Pál (Sirály) is, de lábdeszkatorés miatt kénytelen volt a küzdelmet feladni, bár 1200 méterig egy fél hosszal vezetett.

Atlétagárdánkkal párhuzamosan uszókink is egyre-másra aratták a babérokait Bécsben a WAC. tegnapelőtti és tegnapelőtti nagyszabású nemzetközi uszóversenyén. A szombati versenynapon a legjelentősebb győzelmet Zachár Imre (MAC.) aratta, aki Ausztria 1600 méteres uszóbajnokságában biztosan, nagy fölényrel verte meg Scheff Ottót, a bécsiek legjobb uszóját 27 p. 48.6 mp. idő alatt. A 400 m. legversenyben Opitz (Berlin) lett első 1 p. 15.6 mp. alatt. Magyar uszó ebben a versenyben nem indult.

A második nap eredményei a következők:

4x70 m-es vegyes staféta. 1. Poseidon (Berlin) 2 p. 57.8 mp. — Ötszáz méteres uszás. 1. Domokos Pál (FTC.) 8 p. 14.8 mp. 2. Schuh (WAC.) 450 méterig Schuh vezet, ott Domonkos előretér és könnyen 3 méterrel győz. Domonkos e győzelmével végleg megnyerte a Steinbach-vándordíjat. — Gyorsuszás 70 m. 1. Opitz (Poseidon) 47.4 mp. 2. Brandstaetter (WAC.) 3. Norberger. 2 méterrel nyerve. — Kétszáz méteres főszás. 1. Zachár Imre (MAC.) 2 p. 53.2 mp. swimmer over. — 4x40 m-es vegyes staféta. 1. Poseidon 1 p. 59 mp. 2. WAC. — Műugrás. 1. Wohanka (WAC.) — Melluszás 280 m. 1. Köller (Poseidon). — Hátuszás 100 m. osztrák bajnokság. 1. Vértessy István (BAK.) 1 p. 27.2 mp. 2. Selmezi (Ausztria) a védő Biberstein nem indult. — 150 méteres hátuszás. 1. Schulze (Poseidon) 2 p. 13.8 mp. 2. Vértessy István (BAK.) 2 p. 14.4 mp. Vértessy a bajnokságtól fáradtan, jóképességi ellenfelettől, erős küzdelem után szenved vereséget. — Oldaluszás 280 m. 1. Domokos Pál (FTC.) 4 p. 47 mp. 2. Schusztér (WAC.) — Vízipóló. WAC—Union 6:4 félbeszakítva.

() A BUE jubiláris uszóversenye. A Balaton Uszók Egyesülete tegnap este tartotta meg jubiláris uszóversenyét a millenáris pálya uszómedencéjében. A jól rendezett versenyt a rossz idő miatt kicsi közönség nézte. A részletes eredmény a következők:

Megnyitó verseny ke. körök 68 és kétharmad méter: 1. A. Zocher (München) 51 mp.; 2. Rainer Ernő (MTK.); 3. Nátafalussy Jenő (BUE.). —

100 méteres gyorsfutás (hajókók kizárva): 1. Ri-

manóczy I. (MAFC.) 1 perc 11.8 mp.; 2. Lantossy I. (MTK.). — Junior staféta négyszer 33 és egyharmad méter (mell, hát, oldal, magyar): 1. MAC. (Sáry, Rajágh, Pois, Satory) 1 perc 42.6 mp.; 2. FTC. — Magyarország 220 yardos mellúzó bajnoksága: Bajnok Toldy Odön (MTK.) 2 perc 52 mp.; 2. Demján Oszkár (BTC.); 3. Szécsy E. (BUE.). 4 méterrel biztosan nyerve. — Gyermek-verseny: 1. Nátafalussy István (BUE.) 23.9 mp.; 2. Leimdörfer P. (Esztergom); 3. Türr I. (BUE.). — Juniorverseny 66 és kétharmad méter: 1. Toldy Odön (MTK.) 51.4 mp.; 2. Zirner A. (MAFC.); 3. Türr József (BUE.). — Jubileumi főverseny 100 méter: 1. Munk József (MTK.) 1 perc 15.6 mp.; 2. Nátafalussy Jenő (BUE.) feladta a versenyt. — Műugrás: Rajágh László (MAC.) egyedül indult. — Budapest székesfőváros díja 200 méter: 1. Las-Torres Béla (MAC.) 2 perc 33.4 mp. Munk a 3. hosszal feladta a versenyt. — Oldaluszás 66 és kétharmad méter: 1. Klement D. (MUE.) 58.8 mp.; 2. Otrokocsy G. (BUE.); 3. Demján Oszkár (BTC.). — Vendégek versenye 66 és kétharmad méter: 1. Schwarz Lajos (Esztergomi H. E.) 47 mp.; 2. Leimdörfer P. (Esztergomi H. E.). — 66 és kétharmad méteres handicap: 1. Morvay Sz. (FTC.) 54.6 mp., 9 mp. hátrány; 2. Komai A. (MAFC.); 3. Somogyi A. (BUE.). — Hátuszás handicap 100 méter: 1. Marady P. 1 perc 39.8 mp.; 2. Pois I. (MAC.); 3. Weiler I. (MTK.). — 800 méteres junior: 1. Koltay I. (BAK.) 14 perc 25 mp. Halbarth (MAC.) feladta a versenyt. — Háromszor 66 és kétharmad méteres staféta: 1. MAC. (Benédek, Petrovits, Rimánóczy) 2 perc 25.6 mp.; swimmer-over. A Balaton-szerű győztese a MTK. lett 3 első 2 második és 1 harmadik helyezéssel. A MAC.-nak ugyancsak 3 első, de csak 1 második helyezése van.

() Athletikai versenyek. A Magyar Athletikai Club a Dunántúli Közművelődési Egyesület megbízásából szombaton és vasárnap rendezte ifjúsági atlétikai viadalát a Margit-szigeten nem nagy nézőközönség előtt. A legfontosabb versenyszám a Csurgay-díjért folyt le, amelyet a MAC. nyert meg nagy pontszám-előnyvel.

A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete Sport-csoportja tegnap atlétikai és tornaversenyt rendezett a millenáris pályán kisszámú közönség előtt.

() A hadseregi vívóverseny. A vaczi-utcai kaszinó nagytermében ma reggel nyolc órakor kezdődött a hadsereg IX. vívótornája az első és a harmadik csoport mérkőzéseivel. A mérkőzés ünnepélyes megnyitása ezuttal elmaradt, mivel a többi csoport résztvevői még nem voltak együtt. A torna élén áll Riegler József ezredes beosztotta a szűri tagjait s a vívás azonnal megkezdődött. Először vívóörökkel mérkőztek, a kardvívás délutánra maradt. A verseny bíráló bizottsága, amelyet a szükséghez képest csoportokba fogtak beosztani, báró Karg vezérőrnaggyal, a torna díszelnökével az élén, a következőkből áll: elnök Riegler József ezredes, a katonai vívó- és tornatanári tanfolyam parancsnoka; versenybírók Ristow Gusztáv alezredes, Gergurich Ámon lovassági százados, Szarvassy György és Berti László gyalogsági századosok, Verderber Richárd, Suttner Endre, Trampler Reinhold és Cvetkó Rezső főhadnagyk. Jamsovecz Jakab és Lesák Károly elsőosztályú katonai vívómesterek és Hnke József katonai főtanító, jegyzőkönyvvezető. A versenyre számos értékes díjat és érmet tüztek ki díjjal, amelyek között van Frigyes főhercegnek, a közös hadügyminisztériumnak, a henvédelmi minisztériumnak, továbbá az egyes ezredeknek és magánosoknak díjai. A mai nap eredményei a következők:

Első csoport, okleveles vívótanúrok (tiszték): Vívótör: Aranyérmeket kaptak Verderber főhadnagy, Kletlinger főhadnagy, Nikits hadnagy, Varga főhadnagy, Suttner főhadnagy, Thomanóczy főhadnagy és Cvetkó főhadnagy. Aranysegélyű ezüstérmeket kaptak Mihalovich százados, Lauba főhadnagy, Sedlar hadnagy, Murkovich főhadnagy; a többi versenyző nagy ezüst- illetve ezüstérmeket kapott. Kard: Aranyérmeket kaptak Verderber főhadnagy, Thomanóczy főhadnagy, Cvetkó főhadnagy, Suttner főhadnagy, Nikits hadnagy, Kletlinger főhadnagy és Mihalovich százados; aranysegélyű ezüstérmeket kaptak Varga főhadnagy, Szentandrassy főhadnagy, Lauba főhadnagy és Murkovich főhadnagy; a többi versenyző nagy ezüst- illetve ezüstérmeket kapott. E csoportban tisztelődíjat kaptak Verderber főhadnagy a tör- és kardvívásban elért legjobb eredményért Frigyes főherceg tisztelődíját, Thomanóczy főhadnagy, Kletlinger főhadnagy, Cvetkó főhadnagy, Nikits hadnagy, Suttner főhadnagy, Varga főhadnagy, Mihalovich százados és Szentandrassy főhadnagy.

Harmadik csoport (katonai vívómesterek): Vívótör: Aranyérmeket kaptak Jurschina, Dworak, Borsodi katonai vívómesterek, Weissmann százados és Linneman százados. Aranysegélyű ezüstérmeket kaptak Dietrich, Hensel, Camilli, Jekel, Hora-

csék katonai vívómesterek, a többi versenyző ezüstérmeket kapott. Kardvívás: Aranyérmeket kaptak Dworak, Borsodi, Jurschina és Tvaruzek katonai vívómesterek és Woracsek százados; aranysegélyű ezüstérmeket kaptak Linneman, Dietrich, Jekel és Camilli katonai vívómesterek és Weissman százados. A többi versenyző nagy ezüstérmeket kapott. Tisztelődíjat kaptak e csoportban Dworak, Jurschina, Borsodi és Tvaruzek katonai vívómesterek, Weissman százados és Linneman katonai vívómester.

A második és negyedik csoport vívása holnap reggel kezdődik; ezeknek eredményét szerdán este vagy csütörtökön reggel hirdetik ki.

() Királylövészet. A budapesti polgári lövészegyesület tegnap, vasárnap, fejezte be a király nyolczvanadik születésnapja alkalmából rendezett három napos lövészettel. A lövészeten a lövészek nagy számban vettek részt. Az utolsó napi döntő mérkőzésre több vidéki jeles czéllövő is rándult fel és erős küzdelem fejlődött ki József főhercegnek, az egyesület örökös legfőbb főlövész-mesterének díjáért, az ezüst serlegért. Este a lövészeredmények osztályozására került a sor. A díjakat Jaritz András, az egyesület főlövész-mestere buzdító beszéd kíséretében osztotta szét.

A verseny eredménye a következők:

A 150 m. távolságu husz körös fegyververseny-czétáblán nyertek: Mocsary Béla (57 kör), Wirth Károly (55), Grawátsch Tivadar (54), Iván János (54), Rátónyi Zoltán (54), Zintl János (52), Horváth Sándor (51), dr. Grumás László (50), Nagy Zsigmond (50), Sztary Ferenc (49), Öry Sándor (49), Jellenek Antal (47), dr. Schütze József (46), Balogh Lóránd (46), Focht Armin (46).

A 37.5 m. távolságu 15 körös pisztolyverseny-czétáblán a nyertesek: dr. Hammersberg Géza (44), dr. Grumás László (43), Wirth Károly (43), Iván János (42), dr. Gyulay Elemér (42), Öry Sándor (42), Kotschy Erich (42), Jellenek Antal (41), Horváth Sándor (41), Mocsary Béla (40), Hornung János (39), Strausz István (37), Wirtz Amáris (37).

A 150 m. távolságu 10 körös fegyvermester-czétáblán találó lövésekre nyertek: dr. Grumás László (79) kör, Iván János (79), Nagy Zsigmond (79), Wirth Károly (78), Zintl János (77), Rátónyi Zoltán (77), Kotschy Erich (77), Mocsary Béla (75), dr. Hammersberg Géza (74), dr. Schütze József (72), Grawátsch Tivadar (71), Horváth Sándor (70), Jellenek Antal (69), Öry Sándor (68), Sztary Ferenc (66).

A 150 m. távolságu 10 körös fegyvermester-czétáblán (középlövészekre) nyertek: Wirth Károly (57 osztó), Zintl János (65), Grawátsch Tivadar (73), Mocsary Béla (94), dr. Grumás László (95), Iván János (103), Nagy Zsigmond (107), Sztary Ferenc (107), Öry Sándor (113), Jellenek Antal (126), Rátónyi Zoltán (135), Focht Márton (150), Rosonovszky Károly (151), Horváth Sándor (157), dr. Schütze József (165).

A 37.5 m. távolságu 10 körös pisztoly-mester-czétáblán (találó lövésekre): Iván János (92), dr. Hammersberg Géza (91), Horváth Sándor (97), Grawátsch Tivadar (84), Wirth Károly (84), Öry Sándor (83), Kotschy Erich (83), Mocsary Béla (81), Jellenek Antal (80), Hornung János (80), dr. Gyulay Elemér (79), Jaritz András (75), Mravkó József (75), Gilbert Győző (73), Nagy Zsigmond (71).

A 37.5 m. távolságu 10 körös pisztoly-mester-czétáblás (középlövészekre): Iván János (11), Mocsary Béla (26), Mravkó József (27), Grawátsch Tivadar (28), Horváth Sándor (27), Kotschy Erich (56), Öry Sándor (60), Wirth Károly (62), Hornung János (65), dr. Gyulay Elemér (67), Jaritz András (74), dr. Hammersberg Géza (77), dr. Grumás László (89), Weissbacher Endre (100), Jellenek Antal (106).

A 75 m. távolságu 5 körös vadász-czétáblán: dr. Hammersberg Géza (10), Öry Sándor (10), ifj. Schaffer György (10), Horváth Sándor (9), Mocsary Béla (9), ifj. Rosonovszky Frigyes (9), Jellenek Antal (9), Rátónyi Zoltán (8), Rosconi Róbert (8), Iván János (8), Kotschy Erich (8), dr. Grumás László (8), Nagy Zsigmond (7), dr. Gyulay Elemér (6), Strausz István (5), dr. Hammersberg Géza az elsőosztályú mesterséget érte el.

A 300 m. távolságu 10 körös Mannlicher-czétáblán: dr. Hammersberg Géza (87 kör), Hellinger Gyula (83), Iván János (81), Horváth Sándor (81), Balogh Frigyes (78), Nagy Zsigmond (78), Grawátsch Tivadar (77), dr. Grumás László (76), Mennert Odön (75), Brendusa Sabstván (74), Kotschy Erich (72), Domonkos Ernő (72), Rosonovszky Károly (71), Wirth Károly (70), ifj. Schaffer György (70).

A 25 lépés távolságu 15 körös hőlgyverseny.

versenyzéltáblán: Kappel Aranka (45 kör), Schaffer Józsa (44), Sártory Margit (43), Grawátsch Tivadarné (41), Beumler Ottó (41), Wirth Károlyné (41), Wirth Irén (41), Kormos Aliz (40), Zintl Irma (39), Sártory A. Lászlóné (37), Németh Karolina (36), Szóky Sándorné (34), öz. Domonits Gyuláné (33)

Tekepályaverseny eredménye: I. hölgyek: Lex Józsefné, Szóky Sándorné, Beumler Ottóné, Sártory Margit. II. Férfiak: Iván János, Vén Antal, Bauer Gyula, Zsabovics Ferenc, Strausz Gyula, Hejczmann Rezső, Juhász Ödön, László Károly, Balázs Sándor, Bucz Károly, Kirner N.

KÖZGAZDASÁG.

A Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogköleson-Intézet román érdekeltsége. A legnagyobb romániai faipari vállalatok egyike, a bukaresti „Tisita” Fakitermelő R.-T. egy milliós alapítóját négy millió koronára emeli föl. Ez az alapítókemelés bennünket közelebből azért érdekel, mert a vállalat elnöke magyar ember, gróf Miksa Ármán és a vállalat pénzügyeit egy magyar pénzügyintézet, a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogköleson Intézet R.-T. intézi.

A Budapesti Áru- és Értéktőzsde Tagjainak Segítőegyesülete ma tartotta meg a havi rendes választmányi ülést. Steiner József tőzsdetanácsos, alelnök elnöksége alatt, amelyen a tőzsdetanácsos képviselőben Nagel Ignác tőzsdetanácsos jelent meg. A folyó ügyek elintézése után a választmány segélyre szoruló tőzsdetagok részére 1565 korona támogatást szavazott meg.

A győr-sopron-ebenfurti vasut elnöki állása. A győr-sopron-ebenfurti vasut igazgatósága az elhunyt Gerhardt Gusztáv udvari tanácsosnak a vasut fejlesztése körül szerzett kiváló érdemei beható méltatása után elhatározta, hogy a megüresedett elnöki állást *egyelőre nem tölti be*, hanem az elnöki teendők ellátásával a további intézkedésig Sonnenberg Imre és dr. Horánszky Dezső igazgatósági tagokat bizza meg.

A fumei elevátor. Fiuméből jelentik: A leégett elevátor helyett építendő új elevátor ügyében ma a tengerészeti hatóságnál Rudan Amade kereskedelmi miniszteri kiküldött elnökletével értekezlet volt, amelyen a vasut, a városi és tengerészeti hatóságok képviselői is résztvettek. Az értekezleten nem jött létre megállapodás. Alternatív tervek készítették a tanácskozás tárgyát, melynek egyike a Riva Salvatoren, a másik a Baross-kikötőben kívánja felépíteni az elevátort. Szépitészeti szempontból a városi képviselőtestületnek is joga van a tervekhez hozzászólni. A tárgyalásról jegyzőkönyvet vettek fel, melyet a kereskedelmi miniszterhez terjesztettek föl.

Nagy fizetésektelenség a budapesti gabona-tőzsdén. A pancsovai gözmalom tulajdonosa, Back Rudolf és Társa cég fizetési kötelezettségeinek nem tudván eleget tenni, ma délelőtt fizetésektelenséget jelentett. A fedezetlen különbözeteke mintegy 350.000 koronára ragnak. Ebben érdekelve van egy budapesti bank és több elsőrangú bizományos cég. Bíróságon kívüli egyezség létrehozása érdekében a tárgyalások folyamatban vannak. A Back-cég ezelőtt Győrött folytatott kiterjedt gabonauzletet és mintegy tíz éve telepedett meg Pancsován, hol a malomüzletet átvette. Back fizetésektelensége nem mai keletű. A gabonátőzsdén már két hét óta tudták, hogy Back nagyszabású liszt-üzletét nem tudta lebonyolítani. A drága lisztnek nincs gazdája; töle sem vették át a lisztet, amely ma legalább 6 koronával olcsóbb, mint amikor ő öröklötte. A liszt-üzleten s a papíros-buzán szenvedett veszteségek okozták a fizetésektelenséget. A budapesti bizományosok közül leginkább Bondy, Kálnoki és a Stux cégek voltak vele összekötöttségben s ezek nagyobb összegek erejéig vannak érdekelve.

A gyulavidéki h. é. vasut. Gyuláról jelentik: Az állami kezelésben lévő gyulavidéki helyiérdekű vasut r.-t., amelynek ügyeit érdekeltség révén a Magyar Agrár- és Járulékbank intézi, legutóbb Gyulán tartott igazgatósági ülésén elhatározta a vasutnak Simonyifalvától Seprősig és az épülő cukorgyára való tekintettel Nagyorindról Sarkadra szárnyononálakkal való kiegészítését. Az utóbbi vonal megépítése a vasutnak létkérdés, mert különben a József főherceg kisenői és gróf Almássy Dénes gyulavári uradalmának őrési mennyiségű cukorrépa szállítását elvesz-

tené, tekintettel arra, hogy a répaszállítás nem mint eddig. Gyulán keresztül Hatvanba, hanem Gyula mellőzésével bonyolították majd le Sarkadra. A vasut jövőjére nagyfontosságú eme kérdés beható tanulmány tárgyát képezi.

Biztosítás esőd, vagy fizetésektelenség esetére. A Triestri Általános Biztosító Társulat (Generali) magyar leányintézete: a „Minerva” általános biztosító-részvénytársaság egy új biztosítási ágazatot: a visszleszámitolási-hitel kezességi-biztosítást honosított meg. Visszleszámitolási-hitel kezességi-biztosítással a társaság a benyújtott ajánlat alapján biztosítást nyújt azon veszteségek ellen, amelyeket a hitelező általt szenvedhet, hogy az adós, a biztosítási időn belül, nyilvánvalóan fizetésektelenné válik vagy esődbe kerül. A társaság kezessége azonban csakis azokra a váltókra terjed ki, amelyek az adós rendes átruházási és minden fentartás nélküli váltóforgatmányával el vannak látva és amelyekért a hitelező az ellenértéket a váltó lejáratá előtt és a biztosítási időtartamon belül az adósnak kifizette. A biztosítás, feltéve, hogy a biztosítási díj ki van fizetve, természetesen csakis a kötvényben megállapított időhatárokon belül van érvényben. Ha tehát az adós fizetésektelensége vagy esődje a biztosítási időtartam utolsó napja után áll be, a társaságot már semmiféle szavatosság nem terheli. Olyan veszteségekre, amelyek már a biztosítás kezdete előtt visszleszámitolt váltókból erednek, a biztosítás természetesen ki nem terjed. Közvetett kár, elmaradt haszon és kamatvesztés nem térítetnek meg. A társaságkártérítési kötelezettsége mennyiségileg olyképen van korlátozva, hogy a hitelezőnek a biztosított összeg legfeljebb 80 százaléka erejéig a kezesség alatt álló és a biztosítási időtartam alatt visszleszámitolt váltókból eredő egyenes és közvetlen váltótörke veszteségét megtéríteni tartozik, míg minden egyes esetben a mindenkori esetleges veszteség 20 százaléka mint önbiztosítót magát a hitelezőt terheli. Biztosítás rendszerint csak egy évre köthető. A legnagyobb összeg, amely akár egy vagy több hitelező részéről összesen egy adósra biztosítható — további intézkedésig — 200.000 korona, úgy, hogy a legmagasabb kezességi összeg ennek 80 százaléka, azaz 160.000 korona.

Kereskedelmi egyesületek egybeolvadása. A már 15 év óta fennálló Ujpesti Kereskedők és Szatósok Társulata legutóbbi közgyűlésén kimondta, hogy beolvad a fűszer-, vegyes- és kiskereskedők országos egyesületébe. Ebben az ügyben az országos egyesület ujpesti köre tegnap a régi ujpesti egyesülettel együttesen nagygyűlést tartott, amelyen az egyesület központjának képviselőiben Hoffmann Mihály kir. tanácsos igazgató, Friedmann Jakab elnök, Veszprémi Lajos és Varga Lajos igazgatósági tagok jelentek meg. Az ülés egyhangulag kimondta az egyesülést és azonnal megválasztotta a tisztikart.

Mire volt jó a repülőverseny? Ez a kérdés — azt hisszük — igen sok ember ajkáról elhangzott már azóta, amióta köztudomásává lett az, hogy a repülő meeting óriási anyagi veszteségekkel járt, sőt a remélt erkölcsi haszon helyett még igen kelemetlen bonyodalmak forrása lett. Eggedül talán csak a *Városi Villamos Vasut*-nak volt szemmel látható nagy haszna a repülő-versenyből, ugyszintén a ezinkotai, még mindig gözüemi helyiérdekű vasutnak. Természetesen a villanyoson sokkal többen utaztak, mint ahányan jegyet váltottak a pályára, mert hát sokkal többen nézték a versenyt a pályán kívül, mint belül. De hát ez a vasutra nézve teljesen közönyös volt; ő az ingyen nézőktől is csak annyi menetdíjat szedett, mint a 20 koronás hely publikumától. A sok 20 fillér azonban végeredményében igen szép bevételi többletet eredményezett, úgy hogy június hónapban a *Városi Villamos Vasut* 682.948 koronát vett be, ami 150.336 koronával haladja meg a múlt év hasonló időszakában elért 532.612 koroná bevételt. Ez a tetemes bevételi többlet természetesen nagy súlyjal esik az egész évi mérlegbe is. Tényleg, a *Városi Villamos Vasut* 1910. január 1-től 3.560.224 koronát vett be az 1909. év hasonló időszakában elért 3.307.612 koronával szemben. Ezek az adatok aztán megmondják azt is, hogy mire volt jó a repülő-verseny.

A munkások nyugdíjgyülemének haladása. A Magyarországi Munkások Rókkant- és Nyugdíjgyüle-

nek központi választmányja Kölber Alajos udvari kesi-gyáros elnöklésével tegnap tartotta rendes havi ülését az egyet József-utca 23. sz. alatti házában. A beteszített jelentések szerint az egyet a folyó év első felében minden téren nagyarányú haladást mutat föl. Az év elejétől június végéig beiratkozott 21 ezer új tag, ezekkel a rendes fizető tagok száma a *száztízhatározott* fölühaladta. A vagyon ez év első felében 765 ezer koronával növekedett, így jelenleg az egyet vagyon a *öt-milliónyolcszázhatven* ezer koronát elérte. Az idén 44 új főköpénztárat szerveztek, ezekkel együtt országsszerint 335 főköpénztára, 8 befizetőhelye és 150 tagesportója van az egyetnek. Különösen kiemelendő, hogy az egyet 1903-ban kezdte el a segélyezést s azóta 813 rókkant és elaggott munkást lát el egyenkint 8.40-től 12-75 koronáig terjedő állandó heti segéllyel, 230 árvának nyújt 14 éves korukig 1.40-től 2.16 koronáig terjedő heti neveltetési járulékot, számos elhalt tag özvegyének nyújtott végkielégítést, úgy, hogy eddig segélyezésekre nyolcszázhatven-ezer koronát meghaladó összeget fizetett ki. Az egyetlet az állam 1907. óta évi 5000 korona állami támogatásban részesíti, igen számos vármegye és város mint alapító tagok támogatják. Legutóbb Baranya vármegye, Körnőzbánya város, gróf Kezlevich Gyula, Márfy Emil, dr. Doktor Sándor, dr. Lindenberger János és Zsoldos Ferenc léptek be 200 koronával alapító tagokul. Az egyetlet felől szívesen szolgál bővebb felvilágosítással a központi iroda Budapestben, József-utca 23. sz., az egyet saját házában.

A Gazdák Biztosító Szövetkezte jégkára. A legutóbbi nagy viharok és őrési jégkarak sok kárt okoztak a gazdáknak. A jégkár k legnagyobb része a nagybirtokosokat érte s így ezelő közvetlenül a *Gazdák Biztosító Szövetkezet*ét. Hír szerint a szövetkezetnek bejelentett károk összege már eddig *és meghaladja a tízenötmillió koronát*. Más biztosító-intézetnél, ahol a viszontbiztosítás révén meg van a kellő fedezet az esetleges maximális károkról is, egy-egy ilyen kedvezőtlen év legfőljebb jövedelemcsökkenést eredményez az intézet alapjainak megrendítése nélkül. A kár kifizetések a veszteség-rovatba kerülnek s az évi mérlegekben fölhalmozott tartalékok mentesítik a részvényeseket attól, hogy az esetleges időleges veszteségek terhét magánvagyonukkal fedezzék. Másként áll azonban a dolog a *Gazdák Biztosító Szövetkezet*énél. Ennél a kölcsönös biztosítónál a szövetkezet nem alkalmazza a viszontbiztosítást, hanem a szövetkezet tagjai magánvagyonukkal vállalnak kezességet a szövetkezet éró károkért. A szövetkezet tagjai ugyanis az idén szenvedett elemi károkat biztosítás révén aligha térítik meg. A kölcsönös szavatosság alapján ugyanis körülbelül oly jelentékeny szavatossági befizetés fog esni egy-egy szövetkezeti tagra, hogy szenvedett káraikért járó arányos összeget az teljesen fölemészti. Így kárt, még pedig *érzékeny* pénzbeli veszteséget fognak szenvedni azok a nagybirtokosok is, akiknek vetését nem is verte el a jég. Hogy pedig a bejelentett kárból — még ha a becslések redukálják is azt — igen szép összeg fog esni a gazdák terhére, azt valószínűvé tesszik a szövetkezet mérlegeinek adatai. A szövetkezeti tagok befizetései 1.380.000 koronát tesznek ki. A szövetkezet tüzdijtartaléka 418.492 korona, tüzkártartaléka 60.780 korona, egyéb tartaléka 251.682 korona, úgy hogy egyéb tartalékokat is ideszámítva, a szövetkezet csak 1.255.768 korona tartalékkal rendelkezik. Nyilvánvaló, hogy ez a tartalék most a maga egészében veszélybe került, sőt a kifizetendő károk fideezésére nem is elég, úgy hogy pótlásukról maguknak a szövetkezeti tagoknak kell gondoskodniuk.

Segélyakező a Hegyalján. Sátoraljujhelyről jelentik: A városi képviselőtestület tegnap tartott rendes közgyűlésén Reichard Salamon dr. polgármester indítványára elhatározta, hogy a kormánytól erőteljes segélyakező sürgős megindítását kéri a jégkatasztrófa által okozott nyomor enyhítésére. A városi adóügyi osztály az adóleírásokat máris fogantatította. A városi esatornázási költségvetés *tervezését egyelőre levették a napirendről*. E költségvetés szerint a esatornázás a városnak 950.000 koronájába kerülne, ami a pótdó jelentékeny emelésével járna. Az előmunkálatok költségeire a közgyűlés egyelőre 25.000 koronát szavazott meg.

A Bőrrértékesítő R.-T. terjeszkedése. A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság tudvalevően ez év elején a hazai bőrrértékesítés korszerű alapon való szervezése s főként bór-akezők rendezése érdekében Bőrrértékesítő Részvénytársaság című vállalatot alapított, melyvel kapcsolatban most — mint értesülünk — kiterjedt pénzügyi alapon kommandit-vizonyt létesített a Lőbl József és Fia budapesti céggel, mely tudvalevően az ország legnagyobb vállalata a bór-szakmában. E kommandit-vizony alapján, melyben az ismert nevű bécsi Schnabel-cég is résztvesz, a nyersbőr-

értéke-
kal er-
mes k-
hazai
ban el-
dezőe-
ered-
kal leg-
sek se-
sítés e-
C-
és vált-
dőt So-
nemü-
budape-
utca z-

A-
előtt e-
dítvány-
a határ-
árjegyz-
ne lehe-
luzával-
folyó h-
ból ki l-
sen mi-
Van

batópar-
hági,
kilátás,
lomnicz-
a napok-
tökes v-
Poprád-
ban var-
sával a-
rádon l-
s mega-
hogy az-

Fel-
kedelmi-
országgy-
rendes-
nöki áll-

Ne-
Bernból-
népszel-
gresszus-
viselve-
viseletét-
kir. álla-
Társaság-
niszteri-
szab. ka-
Hausser-
részt. A-
elküldöt-

A p-
szágos p-
sága ma-
násos el-
ráló-bizo-
nöke; So-
Jenő, a
rendező-
akik a
le akarn-
július 4-
írásbeli-

A k-
hogy a
a közér-
biztonság-
Baranya-
tagjai so-
hez, hogy
megye k-
bályrende-
bejárása

MU-
BU-
BAK-
DIT GY-
Budapesti

Re-
S-
haszn-
nak e-

TŐZSDÉK.

**A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE
Gabonatőzsde.**

Budapest, július 4.

A készáru-piaczon ma sokkal csendesebb volt a hangulat, mint a múlt hét végén. Kielégítő kimátlattal szemben a malmok tartózkodók voltak, keveset vásároltak és rossz árakat ígértek, de az eladók sem voltak hajlandók akármilyen rossz árakat elfogadni. — Ezért korlátolt maradt a forgalom, amelynek a folyamán mintegy 12,000 q. buza kelt el, a szombatiaknál előbb 30 fillérrel, utóbb már csak 15 fillérrel olcsóbb árakon. — A legdrágább eladási ár 10.30 korona volt 79 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 9.37.2 korona 73.8 kilós tolnai búzáért. Egyéb gabonaneműek ára változatlan. — Forgalomba került 500 q rozs 7.10—7.15 koronás árakon, 1000 q zab 7.30—7.50 koronás árakon és 100 q árpa 6.07 és fél koronás áron.

Uj búzából elkelt: 2000 q 76 kilós pestvidéki júliusi érkezést garantálva 9.40 koronás áron és 500 q 76 kilós karczagi, júliusi érkezés esetén 900 koronán, ha pedig később, augusztus 10-ig érkezik, 9.35 koronán.

Eladott:
Ó-buza. Tiszavidéki: 300 q 79 k 20.60 K, 150 q 78.5 k 20.60 K, 150 q 79 k 20.40 K, 200 q 79 k 20.40 K, 100 q 78.5 k 20.20 K, 100 q 78 k 20.20 K felső, 300 q 77 k 19.60 K kev., 100 q 77 k 19.60 K felső, 500 q 76.5 k 19.80 K, 750 q 76.5 k 19.80 K, 330 q 75 k 19.80 K, 100 q 79 k 19.80 K.
 Pestvidéki: 100 q 77.5 k 19.60 K, 50 q 77 k 19.50 K, 100 q 76.5 k 19.50 K, 250 q 76 k 19.50 K, 400 q 75.5 k 19.30 K.
 Bánsági: 500 q 79.5 k 20.30 K, 300 q 77.5 k 19.70 K, 100 q 76 k 19.30 K.
 Fejérmegyei: 150 q 79 k 20.40 K, 300 q 78 k 20.10 K, 400 q 76 k 19.50 K, 200 q 75 k 18.15 K, 400 q 76 k 19.50 K.
 Dunaföldvári: 200 q 78.5 k 20.10 K, 270 q 78 k 19.80 K, 1200 q 77 k 19.70 K, 960 q 76.3 k 19.50 korona.
 Uj-buza. Tiszavidéki: 500 q 76 k 19.— K jul. érk. 500 q 76 k 19.15 K felső, jul. 1000 q 76 k 19.16 K jul. érk.
 Pestvidéki: 1500 q 76 k 18.80 K jul. feladás.
 Rózs: 100 q 14.30 K kpf par, 100 q 14.20 K kpf. par. 250 q 14.20 K kpf. par.
 Zab: 300 q 15.— K kpf, 300 q 14.80 K kpf, 200 q 14.60 K kpf. 300 q 14.70 K kpf., 100 q 15.— K kpf.
 Arpa: 100 q 12.15 K kpf par.

A készáru-üzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki	75	—	79	20.10—20.40
"	76	19.70—19.50	80	20.30—20.50
"	77	19.60—19.90	81	—
"	78	19.90—20.25	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	19.80—20.10
"	76	19.—19.40	80	20.—20.20
"	77	19.40—19.70	81	—
"	78	19.70—20.—	82	—
Pestvidéki	75	—	79	20.—20.20
"	76	19.10—19.50	80	20.10—20.30
"	77	19.50—19.70	81	—
"	78	19.70—8.95	82	—
Bánsági	75	—	79	20.—20.30
"	76	—	80	20.20—20.45
"	77	19.50—19.80	81	—
"	78	19.70—19.15	82	—
Bácskai	75	—	79	20.10—20.40
"	76	19.—19.60	80	—
"	77	19.80—19.80	81	—
"	78	18.80—20.15	82	—
Rózs I-rendű uj	—	—	—	14.30—14.40
középmínőségű uj	—	—	—	14.—14.25
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	12.50—12.60
II-rendű	—	—	—	11.90—12.40
Zab I-rendű	—	—	—	14.30—15. 0
II-rendű	—	—	—	13.70—14.10
Tengeri belföldi uj	—	—	—	10.95—11.15

A határidőpiaczon kötetett:
 Dél-előtti:
 Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:
 Buza októberre 9.05—9.04—9.06—9.—9.12—9.06—
 Buza áprilisra 9.25—9.29—9.24—9.85—9.27—9.82.—

Rózs októberre 6.77—6.75—6.85—6.83—
 Zab októberre 7.26—7.28—7.20—7.21—
 Tengeri júliusra 5.31—5.42—5.39—
 Uj tengeri májusra 5.52—5.55—5.51—

óra 30 perceskor zárulnak:

Buza októberre	9.09— 9.10
Buza áprira	9.31— 9.32
Rózs októberre	6.83— 6.84
Zab októberre	7.21— 7.22
Tengeri júliusra	5.39— 5.40
Tengeri májusra 1911-re	5.51— 5.52
Repce augusztusra	12.—12.10

Budapesti gabonaforgalom.
 1910. július 1-től 1910. július 3-ig.

	Erkezett	Elszállítottat
	méter m	42 s s
Buza	32876	100
Rózs	1147	—
Arpa	114	—
Zab	2346	1691
Tengeri	14291	10 : 0
Liszt	102	2 4 3
Korpa	—	3973

**Márványmenyasszony-vendéglő
I., Márvány-uteza 6. szám.**

Remek arnyékos kerthelyiség, az összes előkelőségek találkozó helye. Naponta dében és este rákpörkölt, pörkölt csirke, májusi bowlé. Esténként Balogh Károly népszerű cigányprimás zenekara hangversenyez. — Szeparé. Reggel 3 óráig nyitva. — B. pártfogásért esedez
Boros Gyula.

Értéktőzsde.

A tőzsde javában élvezi a nyári szabadságot; az előtőzsde megnyitakor alig volt néhány látogató az óriási teremben. Félórak multak el, míg egy kötésről lehetett hallani. A bécsi hírek közkezeséig egyáltalában nem volt üzlet, midőn pedig a külföldi tőzsdékről is teljes üzletelenséget jelentettek, végtelenségig megszűnt minden érdeklődés a nemzetközi értékek iránt. Azonban a helyi értékekben sem volt számottevő forgalom. Az üzlet olyan élettelen volt az összes értékekben, hogy a szombati zárlat-hoz képest árfolyamváltozásról tulajdonképpen csak egy-két értéknél lehet szó. A déli tőzsde nemkülönben gyér forgalmu volt. A Rimamurányi részvény, tekintettel a kedvező mérlegről elterjedt hírekre, 1—2 koronával emelkedett, ugyancsak javult valamelyest a Déli Vasut részvénye is. A helyi piacon azonban az Aszfalt-részvény erős kínálat folytán sokat vesztett. Volt még némi forgalom „Adria” részvényekben és Leszámitoló bank-részvényekben is. A járadékpiacra ma nem volt forgalom. Az utőtőzsdén sem volt forgalom, mindössze csak egy-két kötés volt a Magyar hitelrészvényben.

Az előtőzsdén előfordult kötések:
 Osztrák hitel 668, Magyar hitel 842.50, Allamvasut 743—743.50, Leszámitolóbank 568—568.25, Jelzalogbank 482, Rimamurányi 696.75—698.25, Városi villamosvasut 378.50—377.50, Közúti 719.50—720, Déli vasut 105—107, Magyar koronajáradék 92.40.
 A déli tőzsdén kötetett:
 Osztrák hitel 668, Magyar hitel 842.25—842.75, Allamvasut 743.50—742.50, Leszámitolóbank 567.25—568.75, Rimamurányi 697, Közúti 719.50, Városi villamosvasut 377.50, Déli vasut 109 koronán.
 Utőtőzsde délután 4 órakor:
 Osztrák hitel 667.—, Magyar hitel 841.50, Allamvasut 742.50, Jelzalog 482.50, Leszámitoló 567.50, Rimamurányi 697.50, Városi 377.25, Közúti 718.50.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, július 4. (Saját tudósítónktól.) Az amerikai tőzsdek szombaton ünnep miatt zárva voltak, a németországi és angliai piacokon az irányzat nyugodt és mivel az i. u. j. á. r. sem adott direktívát, az itteni terménytőzsdén csekély volt a forgalom, az irányzat tartott, az árak alig változtak.
 Jegyzetelt buza: tiszavidéki 11.50—12.80, bánsági 11.05—12.45, mosoni és győri 10.25—11.75, felső-magyarországi 10.25—10.75, délvasuti 10.25—11.75, nárchfeldi 9.80—10.20, orosz 11.50—12.
 Rózs: felsőmagyarországi 7.80—8, csepeli 7.75—7.85, pestmegyei 7.80—8, délvasuti 7.70—7.90, különféle magyar 7.70—7.90, osztrák 7.70—8.15.
 Arpa: maláta 6.40—6.65, takarmány 5.90—6.30.
 Magyar zab 7.85—8.15, válogatott 8.15—8.50, osztrák 7.50—7.75.
 Magyar tengeri 5.80—6, Cinquantin 7.70—8.25.

értékesítési üzlet pénzügyileg is az eddiginél sokkal erősebb szervezetet fog nyerni, úgy hogy tetemes kiterjesztése s modern fejlesztése, valamint a hazai nagy termelés méreteinek megfelelő s valóban elsőrendű hazai árut értékesítő aukciók rendezése válik lehetővé, ami előreláthatólag arra az eredményre is fog vezetni, hogy a Balkán-államokkal legközelebb megkötendő kereskedelmi szerződések segítségével Budapest a keleti nyersbőrértékesítés centrumává is válik.

Csöd a fővárosban. A budapesti kir. keresk. és váltótörvényszék a mai napon elrendelte a csődöt Sonnenfeld Henrik férfi-, női- és gyermekfőh. nemű és köténykészítés és eladási üzlettulajdonos budapesti bejegyzett cég (üzlet VI. Szerecsen-utca 5. szám) kereskedő ellen.

A határidőüzlet reformja. A tőzsdetanács előtt egy nagy jelentőségű és rendkívül érdekes indítvány fekszik, amelynek célja az, hogy korlátozza a határidő-üzlet tulszásait. Az indítvány a gabona árjegyzését oly módon kívánja megváltoztatni, hogy ne lehessen pl. egy évre előre spekulálni a papiros-buzával. A tőzsdetanács ezzel az indítványai folyó hó 7-én foglalkozik. Amennyire a hangulattól ki lehet venni, az indítvány a teljes tanácsülésen minden valószínűség szerint többséget kap.

Vasutépítés a Tátrában. A Szentiványi Csorbatóparti, Ujcsorbató, Poprádi-tó, Stóla, Felsőhági, Tátraszéplak, Szikra, Uj-Tátrafüred, Széplaklítás, Felsőerdőfalva, Turista-szálló és Tátralomniczig vezető vasut közgazgatási bejárását a napokban tartották meg. A vasut mint felsővezetékes villamos h. ó. vasut 1 m. nyomtávolságú s a Poprád-tátrafüred-i vasutal közvetlen csatlakozásban van. Az áramfejlesztő vagy vízierő felhasználásával a meguszfalvi völgyben, vagy gözerővel Poprádon létesül. A bizottság hozzájárult a tervhez s megadta az engedélyt a vasutársaságnak arra, hogy az építkezést e hó folyamán megkezdhesse.

Felmentés. A király Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter előterjesztésére Söpkész Sándor országgyűlési képviselőt, műegyetemi nyilvános rendes tanárt a szabadalmi tanácsban viselt ülnöki állásától saját kérelmére fölmentette.

Nemzetközi vasuti konferencia Bernben. Bernből táviratozzák: Ma nyitották meg nagy ünnepségek között Bernben a nemzetközi vasuti kongresszust. A konferencián Magyarország is képviselve van és pedig a m. kir. államvasutak képviseletében Marx János miniszteri tanácsos, a m. kir. államvasutak elnökgazdátja, a Délivaspálya Társaság részéről lovag bárónyi Brám Miksa, miniszteri tanácsos, vezérigazgató-helyettes, a cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut részéről pedig dr. Hauser Adorján vezérigazgató-helyettes vesznek részt. A konferenciára a világ valamennyi vasutai elküldötték képviselőiket.

A papiros- és tanszer-kiállítás zsűrije. Az Országos papiros- és tanszerkiállítás rendező-bizottsága ma saájóházai Schuler József kereskedelmi tanácsos elnöksége alatt ülést tartott, amelyen a bíráló-bizottságot megalakította. A zsűri-tanács elnöke: Schuller József, a zsűri elnöke: dr. Wangel Jenő, a zsűri titkára: dr. Radvány László lett. A rendező-bizottság kimondta, hogy azok a kiállítók, akik a megbiráltatásról és esetleges kitüntetésről le akarnak mondani, ebbeli szándékukat legkésőbb július 1-ig a kiállítás igazgatóságához intézendő írásbeli nyilatkozatban tartoznak bejelenteni.

A korezmák vasárnap munkaszünete. Most, hogy a kormány jóváhagyta Szilágy vármegyének a közérkölesiség és közrend, személy- és vagyonbiztonság szempontjából hozott szabályrendeletét, Baranya vármegye törvényhatósági bizottságának tagjai sorából is indítványt adtak be a közgyűléshez, hogy Szilágy vármegye példájára Baranya vármegye közönsége is alkosson törvényhatósági szabályrendeletet a korezmák vasárnap és ünnepnap bezárása iránt.

MUSCHONG-BUZIASFURDÓ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ
BAKTERIUMMENTES termékek
 ÜDIT GYÓGYIT. Kapható mindenütt
 Budapesti főraktár, Eötvös-utca 44. Telefon 80—83

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
 használatával valódi átlás gyomorbetegségeknél és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz
 az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
 Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, július 4. Kedvezményezés híján nyugodt forgalommal nyílt meg az előtőzsde, az árfolyamok tartottak. Rímamurányi részvények lokális vásárlások következtében megszilárdultak. Prágai vasmű-értékek gyengültek. Cimentrészvények iránt nagyobb érdeklődés mutatkozott. Déli vasuti részvények behozták árvesztésüket. A déli tőzsde megnyitáskor általános tartózkodás érvényesült, a forgalom szűk keretek között mozgott, az árfolyamok ellenben tartottak.

11 órakor: Osztrák hitel 668, Magyar hitel 842, Államvasut 743.25, Déli vasut 107.50, Alpesi 742.25, Rímamurányi 698, Skoda 385, Angio 312.50, Bankverein 542.25, Laenderbank 499.50, Union 603, Dunagőzhajózási 1159, Orosz járadék 103.70, Török sorsjegy 258.50.

1 óra 15 perckor: Osztrák hitel 668, Magyar hitel 842.25, Államvasut 743.25, Déli vasut 108, Alpesi 742.25, Rímamurányi 698, Skoda 385, Angio 312.50, Bankverein 542.25, Laenderbank 499.50, Union 603, Dunagőzhajózási 1159, Orosz járadék 103.70, Török sorsjegy 258.50.

Bécs, július 4. (Magyar értékek zárlata). 4 százelekos arany-járadék 113.5, Tiszai és szegedi kölcson sorsjegy 156.25, Magyar hitelbank részvény 841.25, Magyar leszámítoló és váltó részvény 567.—, Rímamurányi 698.80, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 92.80, 4 százelekos magyar földteherm. kötvény 92.25, Magy. nyerev. kölcson sorsjegy 23.50, Kassa-Oderbergi Vasutárs. —, Magyar jelzálogbank 480.50, Magy. kereskedelmi bank —. Az irányzat tartott.

Bécs, július 4. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százelekos papír-járadék 94.20, 4 százelekos osztrák arany-járadék 116.35, 1860-as sorsjegy 171.—, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 311.90, Bécsi Bankverein 541.90, Osztrák magyar bank 1843, Déli vasut 108.75, Dunagőzhajózási társ. 1154 —, Dohány-részv. 332.—, Cs. k. arany (vert) 11.38, Német banky. 117.43, Osztr. Lloyd 571.—, 4.2 százelekos jár. 94.20—97.80, Osztr. koronajáradék 94.15, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 667.25, Union-Bank 60.—, Osztrák Landerbank 498.50, Osztrák-magyar államvasut 742.58, Elbevolgyi vasut —, Alpesi részvény 740.90, 20 frankos 19.10, Londoni váltóár 239.95, Lipótkohó 538.—, Török sorsjegy 258.—.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 4. (Értéktőzsde.) A szombati kedvező zárlat ma is hatott, úgy hogy megnyitáskor Harpeniek kivételével általában javultak az árak, habár, különösen a bányapiacra, többnyire igen szűk keretben. Különösen szilárdak voltak az amerikai vasutak és déli vasut, míg villamosági és gőzhajós részvények, valamint bank-értékek kevéssé javultak. A további folyamatban és zárlat felé is az üzlet igen csendes lett, kissé engedő árfolyamok mellett, ami különösen bányazártekeknek vált kárára, míg az orosz bankok továbbra is szilárdak maradtak. A zárlat nyugodt volt. A készpénzpiac ipari értékei egyenletlenek voltak. Napipénz 4 és fél százalék. Magánleszámitolási kamatláb 3 százalék.

Berlin, július 4. Zárlat. (Saját tudósítón ktől) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százelekos papírjáradék —, 4 százelekos osztrák aranyjáradék 93.30, osztrák hitelrészvény 209.60, Déli vasut 21.1, orosz bankjegyek 216.30, 4 százelekos új orosz kölcson —, Disconto Commandit 186.80, Dinamittruzst 177.10, Harpeni 190.—, Unifikált török járadék 93.80, 4.2 százelekos ezüst jár. 94.10, 4 százelekos magyar aranyjáradék 95.10, Magyar koronajáradék 92.80, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 850.50, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 268.—, Gelsenkircheni 207.60, Laurakohó 175.—.

Frankfurt, július 4. Zárlat. 4.2 százelekos papírjáradék —, 4 százelekos osztr. ar. jár. 93.35, Magy. ar. jár. 95.20, Osztr. hitelint. részv. 209.62, Osztrák-magyar államvasut 158.25, Eszaki nyugati vasut —, Bustiech radi vasut —, Londoni váltóár 204.05, Bécsi Bankverein 186.24, Villamos részvény —, 3 százelekos magyar aranykölcson 73.62, 4.2 százelekos ezüstjáradék 97.75, Osztrák koronajáradék 94.30, Magyar koronajáradék 92.45, Osztrák-magyar bank 132.—, Déli vasut részvény 20.87, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.33, Párisi váltóár 811.25, Union bankrészv. 180.50, Alpesi részv. —.

Hamburg, július 4. (Zárlat). 4.2 százelekos ezüst járadék 97.83, 1860. sorsjegy 173.—, Déli vasut 21.20, 4 százelekos aranyjáradék 93.10, Osztrák hitelrészvény 209.60, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 104.20, 4 százelekos Magyar aranyjáradék 95.45, London, július 4. Angol consol 82.1/2.

Páris, július 4. (Zárlat). 3 százelekos francia járadék 97.75, Osztr. aranyjáradék 100.70, Magyar aranyjáradék 93.—, 5 százelekos boigár kötvény 1896. évről —, 3/4 százelekos Olasz járadék 105.40, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 280.—, 5 százelekos marokkói járadék 5.7, 4 százelekos 1890. román kölcson 38.30, 4 százelekos amori. románjár. 1905. —, 5 százelekos orosz járadék 104.55, 4 és fél százelekos 1909. orosz járadék 102.05, 4 százelekos spanyol jár. 95.7, 4 százelekos unifikált török jár. 94.40, Török sorsjegy 222.—, Török dohányrészvény 413.—, Osztrák földhitelintéze 12.46, Osztr. Landerbank —, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 1840, Eanque Ottomane 722.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 113.—, Meridionalvasut 680.—, Hartman gépgyár 633.—, Rio Tinto 1660., Suererie d'Egypte 79.—, Tula 368., Urkányi kölcson 187, Chartered 41.—, De Beers 439.—, East Rand 133.50, Jagersfontein 20.—, Trans. Land

Comp. 67.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.62, Váltó német piacokra (rövid) 13.24, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) 1/18, Olasz arany, váltó rövid 1/8, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csekk Londonra 251.80, Magánkamatláb 2 1/4.

Üzleti tudósítások.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztosítási igazgatóságától.) Július 4. Előző napi eladatlan maradvány 789 drb sertés, 13 drb süldő. Mai felhajtás 2344 drb sertés. Összesen 3133 drb sertés, 13 drb süldő. Eladatott 2344 drb sertés, 13 drb süldő. Mai maradvány 789 drb sertés.

Arjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 kg. felül ételsúlylevonással 136—144 fillér. Öreg II. rendű 280—350 kg. ételsúlylevonással 132—136 fillér. Fialat nehez 300 kg. felül ételsúlylevonással: 136—150 fillér. Fialat közep 220—300 kg.-ig ételsúlylevonással 136—150 fillér. Fialat könnyű 120 kg.-ig ételsúlylevonással 140—150 fillér. Süldő belföldi ételsúlyban 120 fillér. (Az árak minden levonás nélkül kilogrammonként elősúlyban értendők.) A vásár irányzata élénk. Az árak 2—4 fillérrel estek.

Budapesti juóvásár.

Július 4. Felhajtattott 650 drb juh. Árjegyzések: Elsőrendű ürü 64—66 fillér, kivételesen 70 fillér kilogrammonként, agy 55—76 korona páronként. Középmínőségű ürü 54—58 fillér, vagy 37—48 K. Raczkahujuk 54—60 fillér, vagy 42—45 K. Az irányzat élénk volt, az árak 2 fillérrel kilogrammonként emelkedtek.

Bécsi vágómarhavásár.

Július 4. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtattott 5082 drb magyar, 698 drb galicizai, 801 drb németországi. Jegyzések kilogrammonként elősúlyban: Magyar hizőkök I-ső minőségű 76—82 fillér, II. minőségű 66—71 fillér, III. min. 56—62 fillér, galicizai hizőkök I-ső minőségű 84—88 fillér, II. minőségű 80—83 fillér, III. minőségű német hizőkök I. min. 87—94 fillér, II. min. 74—86 fillér, III. min. 70—73 fillér, legelőkök 56—66 fillér, bika 68—88 korona, tehén 64—82 korona, bivaly 42—60 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Felolós szerkesztő: FURJESZ LAJOS. Kiadó-tulajdonos: A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARKÁD.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás SALVATOR. Vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás. Főraktár Budapestben: BÉSKUTY L.-nél.

Most Kristóf-tér 8. I., II., III. emelet liftszármalatt. Telefon 171-38 szám. Mindentelégyszerű és árnóm BUTOR

nálunk olcsón és jól beszerezhető. Teljes lakborendezések vagy egyes butorok jótállás mellett adatk el. Varga Mihály és Társai Magyar butoripar társaság. Ezelőtt: IV. Koronaherzeg-utca 2. és Kigyo-ár 4. szám. Most: Kristóf-tér 8. Nagy képes árjegyzék 60 fillér ellen frankó.

Table with multiple columns: BUDAPESTI ERTEKTŐZSDE, Államadósság, Záloglevelek, Elsőbbségek, Nélfaró árfolyam, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok. Each column contains financial data and percentages.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 4. —

Kinevezések. A belügyminisztérium vezetőjével megbízott miniszterelnök Nébenführer József belügyminisztériumi miniszteri számtanácsost a székesfővárosi államrendőrséghez a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatában rendszeresített illetményekkel számtanácsossá, továbbá a belügyminisztérium számvevőségénél Dessauer Lipót számvizsgálót számtanácsossá;

a pénzügyminiszter dr. Müller Gyula jogügyi fogalmazót pénzügyi titkárrá a zombori pénzügyigazgatóság-hoz végleges minőségben; a nagyvárad adóhivatalhoz Tóth Kálmán szépi adóhivatali ellenőrt adóhivatali segéddé a szépi adóhivatalhoz, Neupauer Gyula ottani adóhivatali segéddé adóhivatali ellenőrré, és ugyanez a szépi adóhivatalhoz Násza Szilárd marosludasi adóhivatali gyakornokot adótisztté, az utóbbit ideiglenes minőségben, az alsókubini adóhivatalhoz Maidonyi János szeniezi adóhivatali segéddé adóhivatali ellenőrré és a szeniezi adóhivatalhoz Klemanovics János érsekújvári adóhivatali gyakornokot adóhivatali tisztté, ez utóbbit ideiglenes minőségben, a ráczkevei adóhivatalhoz Szilágyi Ferenc szombathelyi adóhivatali segéddé adóhivatali ellenőrré, a felsővisői adóhivatalhoz Rácz László butyini adóhivatali gyakornokot adóhivatali tisztté ideiglenes minőségben, a szászrégeni adóhivatalhoz Sugár Jenő lengyeltői adóhivatali gyakornokot adóhivatali tisztté ideiglenes minőségben;

az igazságügyminiszter dr. Ötömösy Zoltán nagybanyal gyakorló ügyvédet a fogarasi járásbíróshoz jegyzővé;

a miniszterelnök Budik Ferenc és Gáspár Géza hivataloszókat a miniszterelnökséghez kapusokká;

a szegedi törvényszék a nagylaki járásbíróshoz rendszeresített állandó hítes román tolmácsi állásra Antal János tanító nagylaki lakost;

a beregszászi törvényszék elnöke Fill Mihály kassai fletáblai kisegítő szolgát az ungvári járásbíróshoz rendes hivataloszóvá;

a beregszászi törvényszék elnöke Kiszalovics Pál munkási járásbíróshoz kisegítő szolgát a szobránczi járásbíróshoz rendes hivataloszóvá nevezte ki.

Uj anyakönyvvezető. A belügyminiszter a kecskeméti anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető-helyettesé Molnár Antal kecskeméti lakost nevezte ki és neveztet a házassági anyakönyv vezetésével s a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Nohl Rezső és Vilmos piski lakosok Kádásra, Belokosztolszki Mihály irsai lakos saját, valamint István és Agnes nevű kiskorú gyermekei Borosra, Csiksz József hőmezővásárhegyi lakos saját, valamint Ilona nevű kiskorú leánya Imrre, Rosenberg József budapesti lakos Radnaira, kiskorú Kobl György debreczeni lakos Kárpátra, Tök András brassói lakos Tömösire, Winternitz Jenő (Mór) budapesti lakos Virányira, Fux (Mozes Ber)

Béla budapesti lakos család névnek Fonagra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A pécsi dohányáruraktárnál hivataloszó állásra július 28-ig, Gyulatelkén (Kolozvámegye) postai ügynöki állásra július hó 29-ig, Tiszaluczon (Zemplénmegye) postamesteri állásra július hó 29-ig, a kovánszai járásbírósnál díjnoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a szabályszerűen felszerelt pályázatokat.

VIZALLÁS.

Table with columns for location (Telep), date (júl. 2, júl. 4.), and various measurements (Lágyomák, Állományok, etc.)

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Az ország nagyobb, nyugati felében, a nagy Alföldön és helyenként Erdélyben volt tegnap eső és zivatar, többnyire 10-20 mm, sőt elvétve 30-40 mm. közötti mennyiségben.

A hőmérséklet nyugatról megélénkülő légáramlás hatása alatt súlyyodóban van. A maximum 30 fok C. volt Eszék, Bavaniste és Debreczenben, a minimum 70 fok C. Árvaváralján és Selmezbányán.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Változékony idő várható, lényegtelen hőváltozással és helyenként esővel, vagy zivatarral.

Weather forecast table with columns: Állomás, Lágyomák, Állományok, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet (max., min.).

Asszonyom!

Ha fürdőre megyen, függönyei, ágyneműi, fehérneműi tönkre mennek, míg visszajön a fürdőből. Küldje be tehát inkább azokat

BRADOVKA GYULA

vegyszeresítő gyárának KASSÁN, mert csupán ez a gyár képes kifogástalan munkát a leggyorsabban, a legpontosabban és a legjutányosabban szállítani.

EGYETERTÉS

politikai naplap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

XIV.

Miva szép arca, sötét szemei, aranyos haja, amely skárlat piros sapkája alól kikanakált, mindenki figyelmét magára vonta, úgy a színházban, mint a vásári bódók között, nyilvános kertekben és a Boulevardok gázlámpái alatt. Tricotrin mellette volt, s ezért a nép istenítette, elhalmozva őt virágokkal, koszorúkkal s mindenféle játékszerekkel, amiket ilyen alkalmakkor ajándékozni szokás. Ami azonban Mivának legjobban tetszett, az a tömeg bámuló tekintete volt s legszívesebben ezt a felkiáltást hallgatta: — Milyen gyönyörű arcozcska.

A jó Mevert néniel lakott együtt a quartier Latin egy padlásszobáskájában; de napestig mindig Tricotrinnaal volt együtt.

A lányka magát nagyon boldognak érezte s Tricotrin meglepéssel látta ezt; maga is gyönyörködött a lány szórakozásaiban. Miva eközben álmait szövögette a szerencséről, a fényről és hatalomról. Alig volt háromszor színházban, ellenállhatatlan vágyat érzett magában a színpad iránt. Hallotta, hogy egy színészek, mint a színésztők között vannak olyanok, akik nagyon alacsony sorsból vergődtek fel s látta, amint a mánortól ittasult tömeg ujongva hódol nekik s végül is belátta, hogy az ő mesebeli tündérései itt, vajmi keveset tehetnek érte; felvetette a kérdést magában, vajjon nem lehetne ez az aranyos ösvény előtte is nyitva.

Cherub arcával épp oly fiatalnak látszott, mint Miva. Megelégedett gunyos mosollyal korholta azt a dörét, aki őt szeretete

s emellett nevéte oly édesen csergett, mint a pacsirta éneke, amint a magasban trónolt, gondtalanul átengedve magát a teljes kényelemnek, hódító hatalmának tetőpontján. Erről természetesen Miva semmit sem tudott; ő csak a menydörgő tapsokat hallotta, amelylyel a közönség fogadta kedvencét, csak a koszorukat látta, a virágcsót, az ünnepeltést, mely néki osztályrészüel jutott és semmit sem talált oly fenségesnek a földön, mint Coriolis sorsát.

Coriolis éles szemei észrevették Miva szép, fiatal arcának elragadtatását s bármennyire is meg volt szokva a hódolathoz, ezen gyermek lelkesedése mégis meghatotta. Könnyed mosollyal köszöntötte Mivát, kit e mosoly boldog büszkeséggel töltött el.

Egy délelőtt, midőn Miva Névert néniel a Boulevard fái alatt sétált s Tricotrin még nem volt velük, a leány vállát egy aranyujtásos ruhájú lakáj hóféhér nánczája megérintette.

— Tessék a kocsához jönni, a nagyságos asszony látni kívánja önt, — mondta a szolgál.

Miva megfordult s megpillantotta maga mögött a kedves Cherub fejét, melyet a színpadon már látott egyszer. Kissé meglepődött, restelte, hogy Mevert anyó, ki a vidék póriás öltözékét viselte, mellette van, s azt is, hogy ő félig parasztosan, félig uriasan öltözve egy néz ki, mint egy cigányleány. A kocsához lépett; szédelés fogta el, amint saját szerencséjére gondolt.

Coriolis mosolyogva hajolt ki a kocsiból.

— Nemde, gyermekem, ön is az én tisztelőim közé tartozik? Ugyan, honnan jött; arca a biblia szépeire emlékeztet?

— A Loire mellől, nagyságos asszonyom, — felelte Miva, életében először érezve elfo-gultságot.

— A habokból lépett ki? Valóban olyan,

mint egy második Vénusz. — Vajjon sejtje-ön, gyermekem, hogy arca milyen vagyont képvisel? Használja ki, ön még elég fiatal ahhoz, hogy örömeit ezáltal megszerezhesse.

Miva kezébe adott egy aranyozott czukorkaskatulyát, mely mellette volt a kocsii ülésén.

— Nem volna kedve a színpadon megpróbálkozni? — kérdezősködött tovább. — Arca, termete, mosolya szinte predestinálják önt erre. És mondhatom, hogy ez ugyan-csak kellemes, gondtalan élettel jár.

Miva oda volt az amulatól; vágyait látta teljesezésbe menni.

— Oh, nagyságos asszonyom, gondolja ön, hogy én alkalmas volnék arra?

— Természetesen! Miért ne? Ilyen arca-czal egyáltalában nincs szüksége tehetségre, — akár úgy játszhatik, mint egy fabábu, mégis mindenki bolondulni fog maga után. Valószínűleg ön szegény származású?

Miva szégyenlősen sítette le szeméit.

— Jól van. Jöjjön el holnap hozzám. Ime, itt van a czimem; majd meglátom, mit tehetek önért, hogy arra az utra vezessem, ahol majd megtalálja mindazt, ami most hiányzik önnek.

— És éppen olyan sikereket fogok aratni, s épp annyi hódolót fogok magam közé vonzani, mint ön, nagyságos asszonyom?

— Éppen úgy, mint én? — Oh, természetesen, — mosolygott Coriolis, de nefelettsék szeméin a harag árnya futott végig.

— Ha ezt előre tudtam volna, ott a helyszínen fojtottam volna meg, — szólott egy hang a leány mögött.

Miva s a színész összelelekeztek.

Tricotrin közelebb lépett egyik kezét Miva vállára tette, a másikkal pedig visszadobta az értékes czukorkadobozt a kocsiba.

Coriolis szemei a bámulattól és dühtől villogtak.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1910. július 5-én.

Fővárosi Városligeti Színház

5-ik kép: CHANTECLER

Pesti zsidó.

Operett 5 képből. Szövegét írta: Feld Mátyás. Zenéjét szerzték: Barna Izso, Chorin Géza és Weiner István.

Személyek:
 A cigánykirály Dalesz Lipi
 Villám Vilii Kuczer Vicsa
 Hunyária Gyöke Toni
 Krenk báro Glicerint Ottó
 Polacsekó Weidinger bácsi
 Méhecske Dr. Kuczer
 Bálkirályné Messenzer Boy-ok

Személyek:

Kakas Aranyfécán Ház orzo kulya A majom

Ferenczy Láng E. Szalay Keller

Kezdeté 1/2 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZINKÓR)

Az indiai nábob.

Albini Felix operette, 3 felvonásban. Fordította Tábori Emil.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

A min. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kintüntetve.
Dr. Balizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE
 áthelyezve: **Károly-körut 3. sz. alá.**
 Fájós fogak meggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak, Tartós fogtömések, aranyhidak, koronák. Foghuzások (átatásban is.) Jól használható fogsorok elkészítése és behelyezése. Jó állás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS (Bereg megye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapesten és a forrás kezelésénél Munkácsen.

CIRKUSZ BEKETOW
 Városliget. Telefon 107-46.
 Ma este 8 órakor csak néhány apra közlívánatrámeghosszabb tva
Prince Charles
 az emberi majom és az egész műsor.

JARDIN DE PARIS

VII., Erzsébet királyné-ut 1. Telefon 167-25. Kezdeté 9 órakor.

Ma és a következő napokon teljesen új műsor.

Lucy König Richard Godai Németh Juliska

Sajó Géza Jules Boesnach

12 órakor

Tabarin Bal Mabilie-ban

La Hiawatha boszorkánytánc és még 25 brillians attrakció.

A kerékpárvilágot már 85 év óta uráló eredeti angol **Hellcoi Premier és The Champion** kerékpárokat dupla barang-osapárral és szabadonfutóval, 5 és 5 évi jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron hav 12 és 16 koronás részlete adjuk és **kerékpár-alkatrészeket** az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és csészket óriási forgalmunk következtében mélyen lezártított **nagybani eredeti gyári áron szállítunk** vidékre is bárhol.
LÁNG JAKAB és FIA
 Kerékpár és alkatrész nagykereskedők
 Budapest, VIII., József-körut 41. szám.
 Fióküzletek: Baross-ter 4., és Budán II., Margit-körut 6. szám.
 Diszkrétlegyűzünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

OLBRICH -féle utazási cikkek el-sőrendűek.
 Budapest, VI., Teréz-körut 6. Telefon 80-44.

Hubert Tezgő
 HUBERT J.E. cs. és kir. udv. szállító POZSONY

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.
 BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20. Minden villanyvilági tásra berendezett lakásban és helyiségben tartható **Mázi mozgó-fénykép előadás** Egy előadás díja K 50 K legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

Alkalmi vételt butorok, szőnyegek, csillárok-ban a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház **VI., Lázár-utcza 3.** (BAZILIKA KÖZELÉBEN.)
 Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinek megtekinteni ajánlatos.

Heti műsor:

1910. július hó		Fővárosi Városligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház
6	Szerda	A pesti zsidó	Az obsitos
7	Csütörtök	Szerelmesasszonyok	Az obsitos
8	Pentek	A pesti zsidó	Varázskeringő
9	Szombat	Csókon szerzett vőlegény	Faust
10	Vasarnap	Szerelmes asszonyok Huszárcsiny.	Nebántvirág Az indiai nábob

Kétoldalas nyírott Jaquard-szőnyeg 300/200 cm. nagyságban elpusztíthatatlan minőségben 5 frt 80 kr. árban kapható.
Szőnyeg-udvar
 Budapest, Király-utca 32. (az udvarban.)
 Alapították 1895.

E'-őrendű kivittel! Szolid árak!
Washington amerikai
 iroda, uri szoba és könyvtárberendezések, angol bérbutorok részletfizetésre is.
 Árjegyzék és költségvetések ingyen! Magyarországi főelárusítás **Amerikai Irodaberendezési Vállalat**
Nagy és Vértés Budapest, Arany János-utca 20. Bálvány-u. sarok.

Tokaji Bortermelők Társasága r.t.

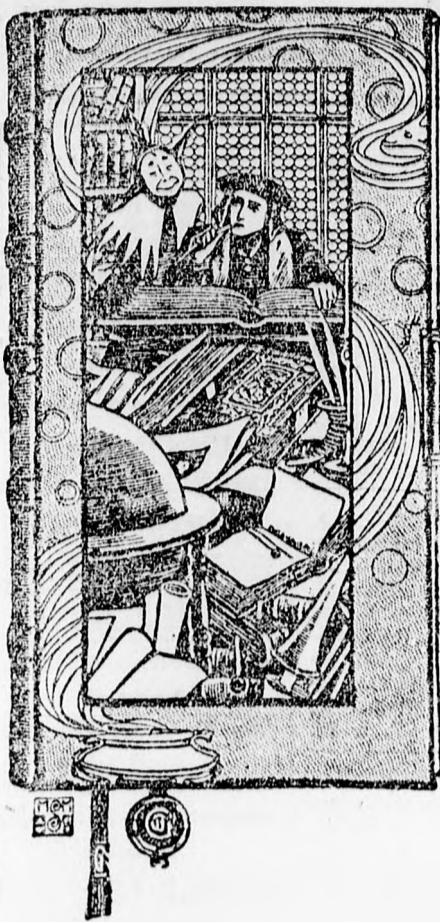
TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5. Telefonszám: Tokaj 5.
 A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felség.
tokaji szamorodni és aszu-boroknak.
 Próbarendelésre alkalmas csoportok!

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu, 1 palack 0.6 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu K 11,55
 Ladában: 20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor K 33.—
 12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor K 37.20
 20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.6 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor K 47.50
 Hordóban: 60 liter 1908. évi tokaji asztali bor 54.— korona.
 60 : 1907. : : pecsénye bor 66.— korona.
 60 : 1904. : : szamorodni bor 81.— korona.
 60 : 1901. : : szamorodni bor 129.— korona.
 A csomagolásiért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk fel. A megrendelés vasúti állomásig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.
 Visszonteladók kedvezményben részesülnek.

Kiváltunk
ZÁLOGBAN
 levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON és FIA
 Budapest, IV., Párisi-u. 5.
 (Főpostával szemben.)

GOETHE: TORQUATO TASSO.
 Színmű öt felvonásban.
 Fordította **CSENGERI JÁNOS.**
 Ára 2 korona.
 Kiadta a **FRANKLIN-TÁRSULAT**
 Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedésében (Wodianer F. és fia r.t.), Budapest, VI., Andrássy-út 24. és minden könyvkereskedésben.

Előkelő

illusztrált művekhez való kliséket, műmellékleteket fekete vagy színes auto, fénynyomat vagy photo-gravure eljárások szerint készít a

Magyar Sokszorosító Műipar RT elzoltó Divald Károly Grafikai Műhely, Budapest, VIII-ik kerület, Kisfaludy-utca 9. szám.

Jogászoknak nélkülözhetetlen.

A magyar kir. Curia Földelvizsgálati Tanácsa által a sommás eljárásról szóló törvény (1893: XVIII. t.-o.) alapján hozott

HATÁROZATOK GYŰJTEMÉNYE.

Összeállította **GOTTL ÁGOST** kir. curiai tanácselnök.

XIV. kötet (1908, 1909) 2828-2952. sz. határozatok.

Tartalmazza az 1908 július 3-tól 1909 június 28-ig terjedő időtartamon át hozott határozatok gyűjteményét.

Ara vászonkötésben 9 K.

Kiadja a **FRANKLIN-TÁRSULAT.**

Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21. valamint minden könyvkereskedésben.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(hugycsőfolyást, sobeket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férfui gyengeségnél (impotentia) még öregebb egyénekénél is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levélre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerrel.

Rendelés délelőtt 9-3 ig, cs este 6-8-ig.

Budapesten, Rákóczi-út 8/A. szám.

(Áltérőház a Pannónia szállóval szemben.) Lépcsőházi bejárat. Külön városzobák.

THE GRESHAM

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN

Alapítva 1843-ban.

Magyarországi igazgatóság Budapest

V., FERENCZ JÓZSEF-TÉR 5-6. SZ.

(Saját palotájában)

Elfogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint előnyös díjak és feltételek mellett. A „Gresham” kötvényfeltételei kiválóan liberálisak. Kötvényei elévülhetlenek és megáramadhatnak — Pedezetül lelett kötvényeinél felet kívánságára a biztosítás érvénybe lépésekor azonnal kártérítési kötelezettséget vállal. — Ungyilkosság, párbaj, vagy bírói ítélet folytán előálló halálos esetekben.

Vagyontitítás 1909. decz. 31-én	247,703,451.22
Kérvényben levő biztosítások	610,000,000.00
Biztosított feleknek kiutalt kártérítés	615,003,137.89
A magyar üzletre tartalékba helyezendő összeg	26,408,517.99
Magyar értékekben tényleg elhelyezett díjtartalék	28,354,905.88

A Magyar Esti Lap ez évi február 26-iki számában „Zavarok a Phöbus újtelepének építkezésénél” cím alatt a többek között azt irtam, hogy az épület azért bontatik le, mert az építés egy méterrel kisebb alapot ázott le. Erre vonatkozólag most meggyőződésem arról, hogy Schreiber Gyula építész a lebontást a társaság igazgatóságának rendelete következtében eszközölte és őt mulasztás nem terhelte. **Kármán Aladár.**

Biztos siker: **NŐK FIGYELMEBE!** Biztos siker: **Artalmatlan!** Antiseptikus és hygienikus „Juno-óvszer” megakadályozza a bő gyermekeladást. Számos orvos által ajánlva. Használati utasítás mellékelve. **Ara 3 korona.** Postai megrendelések titoktartás mellett esz szolgtatnak. Kapható az egyedüli készítőnél, **BRAUN ERNŐ** „Szent Háromság” gyógyszerüzében **Temevár, Józsefváros 7.**

SZÜLŐK! LEÁNYGYERMEKÜK KESERVE.

sen panaszkodnak, hogy a kézimunkatanárnő által előírt hímzések beszerzése

GONDOT OKOZ.

Forduljanak teljes bizalommal hozzánk és megelégedésükre előre is biztosítjuk,

HUNGARIA kézimunka-ipar VADAS és WILLHEIM VII., Akácza-utca 59. sz.

Király-utca mellett. Telefon 102-16.

Női kézimunka-gyárának kicsinybeni eladása, eredeti gyári arakon. — Kézimunka-csovévek és fonalak gyári raktára. — Előnyomda és rajzműterem. — Legnagyobb szakmabeli üzlet. — Képviseletek a bel- és külföld nagyobb városaiiban. — Intézetek és ipariscolák szállítója.

Nemi betegségek

alapos, gyors és gyökeres gyógyításra fordult nál és nőknél a foglalkozás zavarása nélkül legjobban ajánljuk bevált lektikamentes és nagy gyakorlaton alapuló gyógymodorjánál fogva **Dr. GARAI** szakorvos, rendelő-intézetét Budapest, Andrássy-út 24. **GYÓGYÍT:** húgyszervi, hólyag-, nemi és bőrbetegségeket, altesti sebeket és bujakórt (syphilit), az önfertőzés utókövetkezményeit, magömlést, elégyenséget férhert (impotentia) mindentel nemi bajokat, fehérfolyást stb. Főadományos gyógyítás feltűnés nélkül levőllig la. Titoktartás biztosítva. Rendel d. e. 10-től d. u. 4-ig, este 7-8.

Prizmás rendszerű Geoz stb. Színházi

Látcsövek

kényelmes havi lefizetésre

Kívánatra klmeritő látcsőárjegyzék ingyen.

Aufrecht és Goldschmied utóda

Elek és Társa R.-T.

Budapest, IV., Károly-körut 10.

Vadászati

Tábori

ÉLŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL.

DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉRSZERTELEPÉN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRLEGYZÉK 2000°RAJZZAL GÉRMENYVE KÜLDETIK.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6-C.

Szép családház, telen-nyáron lakható, közel a villamoshoz, Buda legszebb részén, eladó. A ház áll: 2 nagy 4 szobás lakásból és 1 egyszobás lakásból, melléképítményekkel. Teleknagyság 437 négyszögöl. Megtudható: I. Mártonhegy-ut 39.

Tőrekvő fiatalember német gyors és gépiró erdélyi fatermek cég irodája részére keresetlik. Bizonyítvány-másolatokkal felszerelt ajánlatok eddig működés és fizetési irény megjelölésével „Lignum 67” jellegre Tenzer Gyula hirdetési irodájába Budapest, Szeréta-tér 8.

Ananász kajszinbarackot postakorsárként 3 korért, zöld ringlót, zöld diót, 2 korért, új burgonyának mázsáját 10 korért, vajbálnak 16 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Hirdetmény. Alulírott közönségi előjáróság közhírré teszi, hogy a Nagytarcsa község tulajdonát képező Keresztmárpoly, kert és jégverem Nagytarcsa községhezánál 1910. évi július hó 15-ik napján délután 2 óraker nyilvános árverésen 1911-1916. évekre haszonbérbe lesz adva. Egy negyedévi haszonbér az árverés után azonnal biztosítékkal lefizetendő. Árverési feltételek a jegyzői irodában meg tudhatók. — Nagytarcsa, 1910. június 20. Fáy Aladár jegyző, Varga István bíró h. 29118

Szabók részére mindennemű zsinór, gomb és szabókellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ., Nagymező-utca 44.

Hirdetmény. Alulírott közönségi előjáróság közhírré teszi, hogy a közönségi vadászati terület Nagytarcsa községhezánál 1910. évi július hó 16-án délután 3 óraker tartandó nyilvános árverésen 1911. évi január hó 16-tól 1917. évi július hó 31-ig terjedő időre a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adani. Kikiáltási ár 400 korona. A legmagasabb ajánlati összeg felének megfelelő összeget köteles ajánlattevő az árverés alkalmával biztosítani. Árverési feltételek a jegyzői irodában meg tudhatók. Nagytarcsa, 1910. június 20. Fáy Aladár jegyző, Varga István bíró h.

Benes Károlyné 26. kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő elsőrangú angol és francia női divattermével kapcsolatos szabászati- és varrodatanintézetében a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10-12-ig, d. u. 2-6-ig eszközölhető.

Rekedtség biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle cukorka. 60 fillérért mindeni kapható.

Kókuszdiózsír kóser, vaját, zsírt teljesen pótol, főzéshez, sütéshez kitűnő. Öt kilós postadoboz kor. 7.50 franco. Klein Sándor, Wien, Kaiserjosefstrasse 7. 5940

Világhírű kecskeméti fajgyümölcs-kivitel 5 kilós postakorsárral utánvétellel, szép nagy szemű spanyolmeggy csemegéznél vagy befőzéshez I-rendű 4 kor., II-rendű 3-50, III-rendű 3 koronáért szállítja Molnár Gyula termelő Kecskemét X. 159. szám.

Rák, szárnyas eleven megérkezéskor garancia. Bérmentve bárholva utánvétellel. 80-100 darabos asztali rak K 6.50; 60-70 orias rak 8.50; 40-50 dbos szőlő rak K 16.50; 12-14 darab sütnivaló csirke vagy 8-10 kövér kacsa vagy 4-5 kacsa és 6-7 rantani való csibe (mind 1910-iki költés) K 12.— Tehéntej, természetes vaj K 9.50 ötkilós csomagokban **B. Káphán,** Buzsac 4. via Tisza-Borkút 29102

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirást magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írásu írógépekre, beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. **GLOGOWSKY és TÁRSA,** Andrassy-ut 12. és Révay-utca 6. szám. 28644

Gödöllőn Öreghegy alján egy kis ház jó kuttal, elsőrendű szőlő és gyümölcsösökkel, 1100 négyszögölös, villamos mentén fekvő telek, mely augusztus havában már a forgalomnak át lesz adva, minden elfogadható áron eladó. Bővebbet Nagymező-utca 21 ház mesternél.

BUTOR

részletfizetésre vagy meghatározott időre, szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. — Felvilágosítással szolgaj

LISZT ISTVÁN BUDAPEST, most Kristóf-tér 8. I. em. (Váci-utca mellett) butor-raktárban. Telefon 171-38. Több mint 300 képpel ellátott árjegyzékünket bárkinek 60 fill. ellen franko elküldjük

CSIZ-FÜRDŐ,

A kontinens legerősebb jód-brom gyógyfürdője, nagy radioaktivitással. Meglehető gyógyeredményeket a mirigyek megbetegedései, vérértelmezés, a mindazon alkati betegségek, ahol a jód mint **specifitum** jó alkalmazásba. Ivó, fürdő, izzasztó hidegvizkurák, szén-savas fürdők. Megnyitás május 1-én. Kényelmes elsőrendű bérházak, szanatórium, gyógygyógyászati, zongora, lawn-tennisz, tombolák, kirándulások. Vasútállomás, posta, távírda helyben. Hivatalos orvos Kallós Jenő dr. Allambivatások, katonatisztek előutóidényben 50% kedvezményben részesülnek. Prospektussal szolgaj a fürdőigazgatóság. **Csizi gyógyvíz** otthoni használatra kitűnően bevált, megrendelhető a fürdőigazgatóságnál és **Edesekty I.** főigazgatósnál Budapest.

Zálogcéduulákat vesznek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékezeteket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. **SCHILLER IZIDOR** ékszerkereskedő **BUDAPEST,** Sip-utca 8. szám.

Pénzt rögtön butorra, zongorára, varró gépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségekbe bizományba be-raktározza

Tauber VI., ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84-33.

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egyetek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatálygar Részv. társ. Nagymező-utca E. 46.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 12A. Telefon 62-80. Alapított 1888-ban.

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ. Nagymező-utca E. 46.

Saját gyártmányú fűthető fürdőkádak körmelegítő kályhával

hullám-ülő-fotel és gyermek-kádak, valamint az ezekben használt higiénikus cikkek, jég-szekrények, szolid és modern kivitelben, nagy választékban jutányos áron.

WOLLNER M. H. Epest, V., Arany János-utca 22a. (Bálvány-u. sarok) Telefon 28-62. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

+ Soványság +

Az egyedüli eredménytől kísért háziszser a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványság tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóallást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorhajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: **Balázs Mór E. Budapest,** VII., István-ut 11, II/I. Telefon 156-80.

Légszesz és villamos csillárok legelőnyösebben szereshetők be **Kuicsár Sándor** bronzárú- és csillárgyárán, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Ajtók és ablakok régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás ácsolatok, kerikerítések, keramillapok, kehlheimi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór épület-bontás vállalkozónál Budapest, Mador-u. 72-74. Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

Parlament

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szakantárgyak. Az **Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület** hivatalos tanfolyama. Alapította **Markovits Iván** 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-ut 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégek től s más hirdetésünktől utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-64. Beiratások egész napon át.

Zálogcéduulákat vesznek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékezeteket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. **Singer Jakab** ékszerkereskedő **BUDAPEST,** Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27558

Automatikus tömegfogó. patkányok részére 4 K. egeretnek 2 K. 40 fill. egy éjjel 40 egret fog felügyelet nélkül, időjárás nem befolyásolja, magától működik „Eclipse” sváb fogók ezer és ezer sváb és ruszli fogható egy éjjel drája 2 K. 40 fill. Mindennel a legjobb eredmény. Széküldés utánvétellel. **J. SCHÖLLER,** Wien, III/E. Krieglberggasse 6. Számog alismerő- és közzé-levél.

Van gramofonja? Ha van, kérje kifejezetten saját gyártmányu **RIABO** lemezjegyzékünket ingyenes legújabb rendszerű angol mintatú gyűjteménnyel!

Ha nincs, kérje kifejezetten ingyen gramofon rendszerünk prospektusát. Mi bizonyos számú tetszés szerinti választható lemezvásárlás ellenében teljesen ingyen adunk egy pompás gramofont! Szent László Intézet Budapest, 27 Veres Pálné-utca 16. sz.

30 koronaért készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből, László Sándor főrubabómaster Budapest, Erzsébet-körút I. sz., I. em. Vécikre posztminták bérmentve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldöm. 28592

Gyors- és gépirónó kerestetik azonnali belépésre. Jelentkezés 8 és 9 között hétfőn **Magy. Sokszorosító Műipar Részvény Társaság** Kisfaludy-utca 9.

Bérbázelek a főváros egészséges helyén I. ker., csörzs-utca 53. 365 öles, 24 öl utcazonal, villanyos megálló 1 1/2 percz, 143 lépés. Az utcában csatorna, gáz, vízvezeték, makadamizálva, olcsón eladó. Tulajdonos I., Krisztina-körút 77. I. 12.

Csaladi házhely belterület mellett, villanyos megállótól 8 percz, 650 lépés távol, gyönyörű szép kert a főváros leg-egészségesebb pontján, I. ker., hol vízvezeték és villanyvilágítás van, a szomszédok nyáron-télen laknak, egyszerű kilátással, 808 öl jutányosan eladó. Vevő két részre parcellázható. Tulajdonos I. ker. Krisztina-körút 77. I. 1.

OLAF GÁBOR: KORUNK HÓSE Verses regény. **Ara 3 korona.** Kiadja a **FRANKLIN-TÁRSULAT** Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedésében (Wodianer F. és fia i. r.-t.), Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer halárat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbéllyeg ellenében Frau **A. Kanpa,** Berlin S. W. 247. Lindenstrasse 51 28694

Van gramofonja? Ha van, kérje kifejezetten saját gyártmányu **RIABO** lemezjegyzékünket ingyenes legújabb rendszerű angol mintatú gyűjteménnyel!

Ha nincs, kérje kifejezetten ingyen gramofon rendszerünk prospektusát. Mi bizonyos számú tetszés szerinti választható lemezvásárlás ellenében teljesen ingyen adunk egy pompás gramofont! Szent László Intézet Budapest, 27 Veres Pálné-utca 16. sz.

Zálogcéduulákat Brilliantot, gyöngyöt, ékezetet, aranyat, ezüstöt és réz-ékezeteket vesznek. Al-Wien porcellán, régi bronz, osztrák-árnyalat, szükrét és olajfestményeket vesz. Kertész ékezet és rézségkereskedő Király-u. 85. — Telefon 95-48. — Meghívásra Jövök.

Matulajdonosoknak, kezdőknek és állatkedvelőknek! Most jelent meg!

NE BÁNTSD AZ ÁLLATOT!

Az állatvédő törvények példákban, 80 képpel. **Ura K. Nagy Sándor.** Második kiadás. — **Ara 3 kor.** — Kiadja a Franklin-Társulat Bpest. Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedésében (Wodianer F. és fia i. r.-t.) Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Magy. Kir. szabadalm. jégsekreények (nagy jégmegtakarítás!) minden nagyságban. Fürdőkádak szabadalmozott fűtéssel kaphatók **WIESEL ADOLF NÁL** Váci-körút 47/a. (Podmanizky-utca sarok.) Telefon 81-20.

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól fejlebb; fűthető kádak 60 kortól fejlebb. Elváltalok mindenféle kutszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron. **LEFKOVICS ADOLF** Budapest, VII., Wessely-utca 81/E. Telefon 113-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR készpénzzel vagy részletekre minden kamat nélkül legolcsóbban — Óriási választék polturos butorokiban **Nagy Imrénel** Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárt Szerémsen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

VALÓDI FRANCIA GUMMISZALMAK ÉS HALHOLYAGOK (Gesz. 172, 73, 74) **STERYL** (Gesz. 172, 73, 74) **GUMMPRILONÉGESSEK** (Gesz. 172, 73, 74) **NEUMAYER PRÓT** (Gesz. 172, 73, 74) **ADRENALIN** (Gesz. 172, 73, 74)